శ్రీరస్తు

శ్రీరామపరబ్రహ్మణేనమః

శ్రీహాలాస్యమాహాత్మ్యము

శ్రీమహారాజాధిరాజశ్రీ

వేంకటగిరినగరాధీశ్వర

శ్రీరాజగోపాలకృష్ణయాచేంద్ర

మహారాజాజ్ఞావిధేయుండును

ప్రతిష్ఠాపిత జ్ఞానసమాజ సభా సభికాన్యతముండును

నగు

తిరుమలసెట్టి, జగన్నాథదాసుచే ఆంధ్రపద్యకావ్యముగ

రచియింపఁబడినది

దేశిభట్ల, జానకీరామశాస్త్రిలచే

లేఖక ప్రమాదాదిజనితదోషంబులు లేకుండునట్లు

పరిష్కరింపఁబడె.

వావిళ్ల * రామస్వామిశాస్త్రులవారి

ఆదిసరస్వతీనిలయ ముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రింపించి ప్రకటింపఁబడియె

౧౯౧౪ సం॥

శ్రీ

శ్రీహాలాస్యమాహాత్మ్యము

విషయసూచిక

(విషయసూచిక.)

పుటసంఖ్య. లీలసంఖ్య.

విషయసూచిక సంపూర్ణము.

శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.

శ్రీరస్తు.

శ్రీసోమసుందరేశ్వర పరబ్రహ్మణేనమః.

ఉపోద్ఘాతము.

హాలాస్యము - అనగా సర్పము - హాలాస్యముచేఁ జూపంబడిన
ంతముగల క్షేత్రంబు, హాలాస్యంబనంబడియె.

ఇయ్యది యె వర్తమాన కాలంబున, దక్షిణమధురాపురి
ఎడును. *

ఈ హాలాస్యక్షేత్రంబు, తూర్పుదిక్కునఁ బుష్పవనక్షేత్రంబు
ణంబున సుబ్రహ్మణ్యాచలంబును, బడమర శ్రీపత్రికాపురంబు
త్తరంబున వృషభాచలంబును, బొలిమేరలుగాఁ, గలది *

ఇందు, జగదీశ్వరులయిన శ్రీమీనాక్షీసోమసుందరేశ్వరులు నివ
ఁ, కృతయుగంబున ౧౬ లీలలును, త్రేతాయుగంబున ౧౬
ద్వాపరంబున ౧౬ ను, కలియుగంబున ౧౬ నుం బొనరించి భ
ల నుద్ధరించిరి. *

హాలాస్యక్షేత్రమహిమంబును జతుష్షష్టిలీలా కథనరూపంబుగ
ంచు గ్రంథంబు, గావున నియ్యది, హాలాస్యమాహాత్మ్యంబు
పను. *

మఱియు, శ్రీవేంకటాచల పర్వతంబునకును త్తరదిశయందు, యో
ఘదూరంబుననున్న, వేంకటగిరినామ నగరంబునకు, నధీశ్వరు
మహారాజాధిరాజశ్రీ - వెలుగోటి శ్రీరాజగోపాల కృష్ణ
ంద్ర మహారాజాబహాదర్ వారియాజ్ఞావిధేయుండు తిరుమల సెట్టి
ఘదాసుండు క్రీస్తుశకము ౧౮౮౭ సంవత్సరమునందు - శ్రీ -
ృసపోక్త స్కాందపురాణాంతర్గతంబై యున్న శ్రీహాలా
హాత్మ్యంబును, గద్యపద్యమయ ప్రబంధంబుగాఁ దెనిఁగించె.

ఇందుఁ వక్తయగస్త్యమహర్షి-శ్రోతలు వసిష్ఠాదులు-కథనస్థాన
పురగతముక్తిమండపంబు- పుణ్యక్షేత్ర లింగమహిమాభివర్ణన
దేవేంద్రుండు హత్యాపాపుకొనుటయుఁ, కులశేఖర పాండ్యవిభు
గాఁబాండ్య దేశాధీశ్వరులు శ్రీసోమసుందరేశ్వరానుగ్రహాంశ
పాత్రులగుటయు, శ్రీ సోమసుందరేశ్వరస్వామి , సుందరపాం
ఘుండై తటాతకా నామధేయంబున నవతరించిన శ్రీమీనాక్షీ
బెండ్లాడి, ౬౪ వేలేండ్లు రాజ్యంబేలి షణ్ముఖుని నుగ్రపాండ్యు
త్రుఁగాఁ బడసి యాతనిఁ రాజ్యాధిపతిఁగఁ జేసి తటాతకాసహి
శ్రీసోమ సుందరేశ్వర లింగమందంతర్హితుండగుటయు , సో
మవ్రత విధియు, రత్నలక్షణంబును, సిద్ధ భద్ర - జ్ఞానపూర్ణ-
రసామంత వాతపురేశ్వరుల చరిత్రంబులును , జననీజనకశ్ర
ష్ప్రాళుం జేయుటయు , శ్రీరామచంద్రుండు శ్రీసోమసుందరే
ర్చించి తదనుమతివడసి చనుటయు , శ్రీ సోమసుందరేశ్వరుండు
తను బరిణయంబగుటయు, హయలక్షణంబును, బౌద్ధపరాజయ
క్షపణ మారణంబును వృక్షరూప లింగంబుల సాక్ష్యంబును వ
సిష్ఠాదులకు శ్రీసోమసుందరేశ్వరస్వామి భుక్తిముక్తులనిచ్చుటఁ
దలయిన విముఖ్యాంశములు.

ఎట్టిపాపులేని హాలాస్య క్షేత్రంబు చొచ్చినన్నిష్పాపుల
యౌ, నెట్టికోర్కులను శ్రీమీనాక్షీ సోమసుందరేశ్వర దర్శన
లంజేసి సిద్ధించు ననియు , భగవంతుని నమ్మినవారు చెడరని
ఱవారు చెడుమరనియు , భక్తులు సేయు భగవత్సేవ లిట్టిఁ
భగవంతుండు భక్తపరాధీనుండనియు , నివిమొదలగు నీతుల
నం దెలియనయ్యెడిని.

ఉపోద్ఘాతము, సంపూర్ణము.

శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.

శ్రీరస్తు

హాలాస్యమాహాత్మ్యము.

ప్రథమాశ్వాసము.

శ్లో॥ శ్రీకృష్ణం జగతామ్మూల మద్వైతంసచ్చిదాత్మ
కమ్ ।పరతత్త్వం భావయామి కైవల్యాయ నిరంతరమ్॥

శా॥ శ్రీరాధాసతి వామభాగమునరం, జిల్లన్ స్వవేణుప్రభూ।
రావంబున సర్వభూతతతులు, న్హాషాణంబుధిం దేల శ్రీ । భార
్యంబగు నట్టి వేంకటగిరి, ప్రాగ్భాగమం దొప్ప నా । కారుణ్యాం
ధి కృష్ణదైవము ననుం, గాపాడుత న్నిచ్చలున్॥ ౧ ॥ (ఉ) శ్రీమ
రాపురంబున వ, సించుచు మీనవిలోచనావిభుం । ద్రై మహనీయ
త్యముల , నల్వది నాల్గిటిఁ జేసి యీజగం । బోమిన లింగమూ
విన, తౌఘశరణ్యుఁడు సోమసుందర । స్వామి కృపాకటాక్షము
సంతతము న్ననుఁ బ్రోచుఁ గావుతన్॥ ౨ ॥ (క) శ్రీసోమసుంద
శవి । లాసినివైమె సకలభక్తు,లం బ్రోచుచు శ్రీ । భాసురమధురా
రమున । భాసిలు మీనాక్షి కెపుడుఁ, బ్రణతు లొనర్తున్॥ ౩ ॥
) అనయము జిహ్వాయందు నట, నార్భటిఁ జూపుటకు న్సరస్వతి ।
నతసమస్త పండితక, విప్రతతి న్నుతియించి యంత రా । యనిచ
ముం దొలంపఁ గల, భానను భక్తసరోజభానుని । న్మనమున ని
మొక్కెదను, మానసి బత్తి వహించి నిత్యమున్॥ ౪ ॥ (చ) త
చెద వామలూరుభవ, దండిముఖాదికవీంద్రులం గడుం । గొలిచెద
బరీవముచే , కుందశుకాదిమహాత్ముల న్మది । న్నిలిపెద మత్పభో

త్రముని, నిగళితగర్వుని దైవభక్తిసం । కలితమతిప్రదాయకు న,
ల్మషునేగరుడాచలాహ్వయుౕ॥ ౫ ॥ (క) నాదుగురువులగు వా
నాదిద్విజవరులు సుబ్బ, నామబుధులు న । వైద్యదికచూడామణులకి
నాదరణముమెయి నొనతుౘ , సాష్టాంగనతుల్॥ ౬ ॥ (గీ)విమల
హంబు విడనాడి, వెదకివెదకి। మలినమగు వ్రణమున వ్రాలు, మక్షికం
న । గ్రంథమందున్న గుణములం, గనక యెపుడు । దోషములఁజ
చు దుష్కవి, దొడ్డ యగునె॥ ౭ ॥ (వ) అని యిట్లిష్టదేవతా న
స్కారణంబును సుకవిపురస్కారణంబును కుకవితిరస్కారణంబును ·
వించి యొక్క సత్ప్రబంధంబు సేయం దలంచి యున్నయెడ నొక
వసంబున శ్రీసోమసుందరేశ్వరుండు స్వప్నగోచరుండై మదీయక్షేత్రో
త్తమంబగు హాలాస్యంబు మహిమ సంస్కృతభాషారచితమై యు
టం జేసి కొందఱ కయ్యది తెలియంబడ దయ్యె నివు డీవు దానిం
నుంగింతువేని నీకఖిలార్థంబు లొడఁగూతుౘ ననివక్కాణించియం
హితుం డయ్యె నంత మేల్కాంచియే నద్దేవుం దలంచి నమస్క
చి మిగుల సంతసించి శ్రీస్కాందపురాణాంతర్భూతంబగు నగస్త్య
సంహితయందలి హాలాస్యమాహాత్మ్యం బాంధ్రింబుగఁ జేయం బు
నితి నిట మద్వంశం బభివర్ణించెద॥ (సీ) వేంకటగిరిపురీ, విభువ
దాస్యంబుసేయుదు తిరుమల, సెట్టివారు । దైవభక్తిగలిగి, తత
జ్ఞవర్యుల సేవింత్రు తిరుమల, సెట్టివారు । స్వామికార్యములెల్ల, శ్ర
నొనర్చుచుఁ జెలఁగుదు తిరుమల, సెట్టివారు । విబుధవిధేయులై
వినయసంపన్నతఁ జెందుదు తిరుమల, సెట్టివారు॥ (గీ) దిట్టలగు
ట్టి తిరుమల, సెట్టివారి । యందుఁ దానేకపత్నీవ్ర, తాదిదీక్ష ।
న్నె గన్నట్టివారల, కన్నమిన్న । భున్నెముల తెన్నుఁ బన్ను సు, బ్బ
న్న వెలయు॥ ౭॥ (క) శీలవతి గంగనార్యను। ఫాలాక్షుఁడు పెండ్లియై

పగిదిని బాపాంబాలలన సాయమాంబికనోలిం జేపట్టెనాతఁ, డురు
గాదమునన్ ॥ ౯ ॥ (గీ) అందుఁ బాపాంబ యేనాది , వనఘుచ
రుఁ । గనియె నవ్వల సాయాంబ , గాంచె సుతుల । రహిని బ
ాభిరాముని, రామలింగ ।. నామధేయుని నిరువుర, ధీమహితుల॥
) ఘుర్శీసాధనబలమున । శరజన్మునిఁబోలి వైద్య , శౌండుండును
। ద్గురుఁడును ధీరుండునునై ।. ధరణింబట్టాభిరామ , దాసుఁడు
ాసెన్ ॥ ౧౦ ॥ (గీ) అతఁడు శృంగారరసపాత్ర , మైనలక్ష్మ ।
ాంబయందును రామకృ, ష్ణాహ్వయుండు । శివుఁడు , సుబ్బన్న
మును నను , శీలపరుల । మాధవపదాబ్జసంయుక్త , మతులఁ గాం
॥ ౧౧ ॥ (క) రాధాకృష్ణ నఖిలలో । కాధారుని రామలింగ,
మాఖ్యుఁడు విలస । ద్బోధుండుప్రతిష్ఠించి య । సాధారణభక్తిసే
, నలువుచునుండున్॥ ౧౨ ॥ (శా) ఏనాద్యాహ్వయుఁ డార్యవృ
ముల చే, నిం పొందుచు న్రామమాం। బానారీమణిఁ బెండ్లియాడి కని
ె, న్భాగీజిష్ణుని నేషుని। న్సూనాస్త్రోపము రామదాసుసుగుణ,స్తుత్యు
గన్నాథుని । స్శ్రీనారాయణునిం గులంబు యశముం, జెందంగసా
ందుఁడై॥ ౧౩ ॥ (గీ) అట్టి నలువురలోపిన, యాన్వితుండ । నై
గన్నాథనామధే, యమున నొప్పు । వాఁడ రాగేశకృపచేఁ బ్ర ,
ంధరచన । సేయఁ బూనితిఁ జిత్తము, చెంగలింప॥ ౧౪ ॥ *

షష్ఠ్యంతములు.

సుజనమనఃకమలలస । న్నిజతేజునకున్నిరీటి, నేత్రకువలయ ।
రాజరాజున కరిభూభృ ॥ ద్గజమృగరాజునకు నంద , కయుతభుజు
కున్॥ ౧౫ ॥ గోపకపికమధువునకుం । జాపవినిముక్తబాణ,సం
దళితదే । వాపకృదధికమధువునకు । దీపిత లోకత్రయాస , దృగ్గ
వునకున్ ॥ ౧౬ ॥ రాధాకృష్ణునికిని ముని । బోధజ్ఞేయునికి ఘన

వి; బుధగేయునికి । న్బాధాపహరనాముని । కాధారాధేయుఁ
గు, కౌమేయునికిన్॥ ౧౭ ॥ సమర్పితంబుగా నాంధ్రింబున నారె
నర్పంబూనిన హాలాస్యమాహాత్మ్యంబునకుఁ గథాక్రమం బెట్టిదనిన
(సీ) శ్రీమహాదేవుని, చిరతరావాసంబు శ్రీపతిముఖదేవ , సేవితంబు
శ్రీదాదులకు బహు , శ్రేయఃప్రదంబును సర్వతీర్థోత్తమ , సంగ
తంబు । మునిలోకవంద్యంబు, ముక్తగమ్యంబును విద్వజ్జనస్వాంత
విలసితంబు । సగణభూత సమూహ , సంరక్షితంబును బంకజా
ప్రభా, పాండరంబు॥ (గీ) నైన కైలాసనామమ, హాచలంబు । ె
తమయమయిజగముల,ఖ్యాతిగాంచి । ధరణినీశానదిశయందుఁ,దనర
నందు । మేరుశృంగంబు మిన్నంది,మెఱయు నొకటి॥ ౧౮ ॥ (ఉ
దానిపయి న్విశాలమయి, దర్పణరీతి సమంబునై మహో। ద్యానస
రత్నకుట్టిమస,మన్వితమాస్థల మొప్పవిఘ్నసం । ధానకృదంగ జాద
రివి,తానముఁ జేరఁగ నీని మూని స । న్మానసముం బలెం బరఁగి,షో
నితదివ్యమహత్వసంపదన్॥ ౧౯ ॥ (సీ) ఫలపుష్పయుతకల్ప , పా
పావళిచేతఁ జింతామణివికార,శిలలచేతఁ । గామధేనువులచేఁ, గవి
సీయదధిఘృతక్షౌద్రసుధాసరి,చ్చయముచేత । ప్రవిమలాతిచిరత్న, న
వరత్నవిరచితప్రమథపాలితసౌధ,పాళిచేత । హాటకద్వారక, వాటి
గోపురసాలసమితిచేసద్విమా, నములచేత॥ (గీ) వెలయుఁదచ్ఛ్వే
శిఖరాగ్ర, తలమునందు । నున్నతంబును దేజోయు , తోత్తమంబు
నైన యీశుని ప్రాసాద, మతిశయిల్లుఁ । జూపఱుల్మదినందఱు, చో
ద్యమంద॥ ౨౦॥ (మ) మణిదీపౌఘవిరాజితంబు మదికిం,బ్రహ్లాదమొం
దించుటన్ । గణనీయంబును నాల్గు ద్వారములసిం,గారంబునా మేడ
లో । ఫణిభూషంబు చిరంతనంబు నతగీ,ర్వాణంబు స్వాయంభువ।
మ్మణిమాధీశ మనంతచంద్రతులితం,బై యొప్పు లింగంబటన్॥౨౧॥ (వ)

ట్నుపీఠికోపరిమండితంబు శ్రీకంఠపరమేశ్వరాభిధానంబు నగు తల్లిం
ంబును గమలాసనాదిదేవతలును దైత్యులును మునీశ్వర యోగీశ్వరు
ను గరుడగంధర్వకిన్నరకింపురుషాదులునిచ్ఛాప్రవృత్తి యెల్లరు నర్చిం
రు. స్థావరంబైన నిజలింగంబుచే జంగమంబైన స్వకీయరూపంబుచే
న్తరంబు భక్తాళి నీశ్వరుం డనుగ్రహింపుచుండు॥ (క) ఇక్కైలా
లింగము। నొక్కట సద్భక్తిం బూజ,యొనరించినవా। రక్క
విమానంబుల। నెక్కి చరించెదరు సురలు, నెనయని వేడ్కన్॥
౨॥ (క) ఇదియుంగాక యుమేశుని। సదనంబగు నాసీతాద్రి,
ంచరణముసే। యుదు రమరస్త్రీవర్ధిత।ముదమున వరతేజు లగు
ు,భోగం బలరన్॥౨౩॥ (క) శివముల నొసంగు శక్తిం। బ్రవిమ
పరతత్వపరత,భాసిల్లుటచే। శివు గతి నిర్మలతరమై। శివతీర్థం
కండు గలదు,శివసన్నిధిలోన్॥ ౨౪ ॥ (గీ) అత్తటంబున స్తంభ
స,హస్రకలిత। మహితశశికాంతమణిమయ, మంటపంబు। విశ్వక
ర్మకృతంబయి,వెలయుచుండు। నఖిలమణిచిత్రవేదిస, మన్వితముగ॥
౨౫॥ (వ) తన్మంటపమధ్యగతవేదికయందు ధవళవస్త్రంబుపై వ్యా
ఘ్రాస్తరణంబునందుపవిష్టుండును శివధ్యానపరాయణుండును భస్మ
రుద్రాక్షమాలాలంకృతకళేబరుండును ప్రసన్నముఖాంభోజుండునగు
సూతమునిం గాంచి శంభుభక్తుండు శతానందుండు లోనగు మహాము
నులు సదాశివభక్తిప్రచోదితులై పఱతెంచి దండప్రణామంబు లాచ
రించి తత్పాదపంకజములం బంకజములచే భక్తిమెయి నర్చించి పలు
వేడుంగుల నగ్గించి ముదంబున నిట్లనిరి. వహ్నికుండ సంభవా నీవు
షడ్గుణసంపన్నుండవు భక్తవత్సలుండవు సమస్తశివధర్మజ్ఞుండవు సర్వ
వేదాంగపారగుండవు భుక్తిముక్తిప్రదంబులగు మేరుమందరకైలాసా
ది సమస్తశివక్షేత్రంబులు సంక్షేపంబుగ నీచేవివరింపఁ బడియు నల్ప

బుద్ధులమైన మాకు ముఖ్యంబు దెలియం బడదయ్యెం గాన సకలస్థా
నములలో విశిష్టంబుఁ జిరంతనంబు శంకరనిరంతరాధిష్ఠితంబు నగు దా
ని వచింపు మని యడుగఁ గారుణ్యపూర్ణాంతరంగుండైనసూతుండు
సర్వజ్ఞునిసాంబుని దేవదేవుని జగద్గురుని దక్షిణామూర్తిని శుద్ధస్ఫ
కనిర్మలుని భుజధృతముద్రావిద్యావహ్నిభుజంగునిం బరమేశ్వరుధ్యా
నించి తత్క్షేత్రోత్తమంబు నుడువం దొడంగె శివభక్తపరాయణులై
మునీంద్రులారా వినుండు సద్యశ్చతుర్వర్గఫలప్రదంబు బ్రహ్మవిష్ణ్వా
దిసేవితంబునగు పరమేశ్వరు నుత్తమక్షేత్రప్రభావంబు నానందకా
నంబున ఘటసంభవమునీంద్రుండు వసిష్ఠాదిమహాత్ములకు నెఱింగిం
చె దాని న్వచింతు నయ్యది పురాతనంబు శ్రవణమాత్రంబున సర్వ
పాపఘ్నంబు వేదాంతగూఢం బయ్యు నిఖిలపురాణప్రతిపాదితంబు న
గుహాలాస్యక్షేత్రమాహాత్మ్యంబు స్కాందపురాణంబునం దద్దయువిస్తా
రింపఁ బడియున్న యది వేదసారజనితంబు స్కాందంబు తెఱంగెఱిం
గింతు నాయది సంహితాభేదంబులచే షడ్విధంబులుం బంచాశత్ఖండం
బులు న్గలయది మొదలిది సనత్కుమారసంహితయు రెండవది సూత
సంహితయు మూఁడవది శాంకరీసంహితయు నాలవది వైష్ణవీసంహి
తయు నేనవది బ్రాహ్మీసంహితయు నాఱవది సౌరసంహితయున
నంబడు మూఁడవదగు శాంకరీసంహిత శంకరువలనం బార్వతివినుచుం
డ నయ్యంకవాసియైన స్కందుండు గ్రహించి నిజశిష్యుని కగస్త్యకిం జె
ప్పె నమ్మునియు నానందవనంబున వసిష్ఠాదుల కతిప్రీతి నుపదేశించెఁ
గాన నయ్యది యగస్త్యసంహిత నాఁబడి శ్రోతల కఖిలార్థంబు లొ
సంగుచున్నయది యట్టి దానిన్మీకును లోకంబునకు హితంబుపొందెవ
చింతు వినుండు॥ (సీ) భారగీథీపయః, పావనీకృత భూమితలమును
కైవల్య,దాయకంబుఁ । బుణ్యాకరంబును,బూర్వకల్పితమును వారా

సీనామ,వంతమునగు । పురము మున్నొక్కండొ,ప్పును విశాలాక్షి
రు విశ్వనాథుండును,వెలయుకతన । నెల్ల ఫలంబుల,నీడేరుచునప్పు
నంబుజభవుండు ని,జాభిధాన॥(గీ)మమరెడి పితామహేశలిం, గము
నిల్పి । యత్తఱి వసిష్ఠవామదే,వాదిమునుల । వేండి ఋత్విక్తతు
ల్గాన్చి,విధియుతముగ । నజుండు దశవాజిమేధంబు,లచటం జేసె॥
౨౦॥ (సీ) అవభృథానంతరం,బందఱు మునులును బ్రహ్మచే సత్కృ
తు,బడసివస్త్ర । భూషణగోభూమి,భూరిదానంబులసంతుష్టులయి
ద్మ,సంభవాజ్ఞ । నందితీర్థస్నాన,మం దిచ్చను వసిష్ఠవామ దేవ
వ్యాస,వరుణకుత్స । యాజ్ఞవల్క్యపరాశ, రాత్రిగౌతమశక్తిగర్గ
నారదశుక,కలశజాత॥(గీ)పులహబోధాయనకహోళ, పూర్వులైన।
యఖిలమానులు జ్ఞానవా,ప్యాదికముల । స్నానమొనరించి ధుండ్యా
ది,సర్వవిఘ్న । నాయకుల కతిభక్తిమై,నతులుచేసి॥ ౨౧ ॥ (సీ)శ్రీ
విశాలాక్ష్యాది,దేవతాళికెలంగికాలభైరవముఖ,గణముం బాగడి।యా
కేశవదేవు,పాదములర్చించి లోలాదిసూర్యుల,గొలిచి మ్రొక్కి।సర్వ
ర్ణములందు,శాస్త్రోక్తవిధమునం బిండప్రదానము,ల్పేర్మినల్పి।మొ
సియోంకారేశ,ముఖ్యలింగంబులం గాంచిసద్భక్తిం బూ,జించిపిదప॥
(గీ)యతిశతంబుల విప్రస,హస్రములను।బంచభక్ష్యరసోపేత, పాయ
సాన్న । దక్షిణాంబరతాంబూల,దానములను । దృప్తి నొందించి
తాముసు,దృప్తినొంది॥ ౨౨ ॥ (వ) మఱల నమ్మునులందఱు మణి
కర్ణిక కేగి విధిపూర్వకంబుగం దీర్థం బాడి మాధ్యాహ్నికక్రియలు
ర్వర్తించి కుశాక్షతతిలోదకంబుల దేవముఖ్యులం దనిపి దివ్య వస్త్ర
భూషణాదులగంధప్రముఖోపచారంబులవిశ్వనాథునారాధించి పునః
పునఃప్రణామంబులాచరించి వినుతించి ముక్తిమంటపంబుం జొచ్చివిగత
శ్రములై యున్న యెడ॥ (ఉ) కొందఱు విష్ణువృద్ధముఖ,కోవిదవృద్ధము

నుల్మహేశ్వరా।స్పందనివాసమానసులు, శాంతులు దాంతులు మేరుశ
ర్మ్యగుణ్గందళితోత్సుకత్వమున, గంగను స్నానమొనర్చి భక్తిమై।నిం
శిరోమణిం గనెదు, నీప్సిత మొప్పఁగ నేగుదెంచుదుర్॥ ౨౯ ॥ (
వారి వసిష్ఠముఖ్యముని, వర్యులు గన్గొని మ్రోములర్ స్మితాం। కూరః
మీఱఁ బీఠములఁ, గూరిచి గంధ మలంది శీతమా । వారినొసంగితచ్ఛ
మము, వాయఁగఁ జేసి మహాత్ములార వే । మీరిట కేల వచ్చితిరి, మీస్థ
మెయ్యది తెల్పుఁడీయనర్॥౩౦॥ (వ) విష్ణువృద్ధప్రముఖమును లిట్లని
(గీ) మేము మునులార మేరుస, మీపతలము। నిర్గమించి పితామహ
నిర్మితమయి । నట్టి బ్రహ్మపురిం జేరి, యచటి బుధుల । వలనవి
న్నారమానంద, వనమహిమము॥౩౧॥ (వ)మఱియుఁ బుణ్యక్షేత్రంబు
ల నానందకాననంబును దీర్థంబుల మణికర్ణికయు శివలింగంబుల
విశ్వనాథలింగంబును బుణ్యకాలంబుల నమావాస్యయు నుత్తమంబు
లని యస్మద్దేశపౌరాణికు లుగ్గడింప వింటి మఱియుం గాకయాషాఢ
మాసామావాస్యయిందువాసరయుక్తమై రాఁగలయదియు య్యెడవిశ్వ
నాథసన్నిధిని మణికర్ణిక జలపూర్ణమై స్నానమాత్రంబున మనుజుల
కపవర్గం బొసంగెడిని వెండియు విశ్వనాథుండును విశాలాక్షిం గూడి
వృషభారూఢుండై కుమారద్వయంబుతో గణేశ్వరులతో బ్రహ్మాదిదేవత
లతోఁ బ్రత్యక్షంబయి॥ (సీ) మణికర్ణికాస్నాన, మహితులౌవారికిభోగ,
మోక్షంబులఁ, బుడుకు నంచు। శివతీర్థుఁడను యోగి, సెప్ప మేమది విని
యిచ్చోటికి వచ్చితి, మింపు మీఱ। నెల్లుండి యమవస, యిందువాసరము
తోఁ జనుదెంచు నద్దిన, మినుఁడు పొడుచు । వేళ నందఱమును, వేగ
సుత్థితులమై నీళ్ల నాడుదము మ, నీషులార॥(గీ) యన వసిష్ఠాదులాం
డొరు, లను గనుఁగొని । మనల వీరలు జన్మపా, వనులఁ జేయ ।
దివ్యదీశమహాలింగ, తీర్థదేశ । కాలములఁ దెల్ప వచ్చిరి, కరుణ న

ము ॥ ౩౨ ॥ (వ) అందు వసిష్ఠుండు నుడువందొడంగె నెల్ల వ్ర
తంబుల శాస్త్రోక్తంబు లుత్తమంబు లందు శివవ్రతంబులు వరంబులం
దు సోమవారవ్రతంబు మహత్తరంబు దాని కెక్కుడయ్యె శివరా
త్రి కోటిశివరాత్రులతో సోమవారయుతామావాస్యతుల్యంబగు నం
దు నాషాఢామావాస్యవిశేషంబు గావున శంభుసాన్నిధ్యం బవశ్యం
బు గలుగుం దదనుగ్రహమ్మునం దథ్యమ్ముగ ధన్యుల మయ్యెదము యీ
తలో శివతీర్థం బందు వరేణ్యం బందుం ద్రికాలజ్ఞుం డయ్యె నతని వా
క్కు నిక్కంబ యని వక్కాణించె వసిష్ఠుండు విష్ణువృద్ధుండు లోనగు
వారి నభ్యంగస్నానంబుం జేయించి షడ్రసోపేతాన్నంబులను శర్క
రామృతపాయసంబులను దాంబూలంబులను జేలంబులను సంతసింపం
జేసె నిది పండపసు లందఱు నప్పుణ్యకాలంబుం బ్రతీక్షించుచున్నవా
రై రి॥ (ఉ) ఆదర మొప్పం బుణ్యసమయంబట రాంగ వసిష్ఠవిష్ణువృ।
ద్ధాదిసమస్తమౌనిమణు లమ్మణికర్ణిక కేగి గౌరిగా।రీదయితు న్మది
[illegible]షల, వృత్తిని ధ్యాన మొనర్చి స్నానసం। ధ్యాదులం దీర్చి విశ్వ
పతి, యాలయ మొంది సభక్తికంబుగన్ ॥ ౩౩ ॥ (వ) తదనంత
రంబ విధ్యుక్తంబుగ భూతశుద్ధిలోనగు పంచశుద్ధు లొనర్చి జ్యోతిర్మ
యుమహాలింగంబును బంచగవ్యపూర్వక పంచామృతములచే గంధపుష్ప
ఫలోదకంబులచే గంగాజలపూరితంబులు క్షీరాది ద్రవ్యసంయుతం
బులుం గూర్చవస్త్రాదిసమేతంబులు ధూపితంబులు నగు వేయునూ
ట యెనిమిది పసిండి కలశంబులచే స్నపనోక్తవిధానంబునం బదు నా
ల్గొండు మాఱులు పూజాంతరాంతరంబుగ నభిషేకించి వెలివలువలం
దడియొత్తి దివ్యగంధం బలందినీలోత్పలాదిపుష్పంబులచే ననేకధూపదీప
నైవేద్యనీరాజనంబులచేం బరమేశ్వరు నర్చించి పంచవక్త్రంబుల వి
భజించియుం బూజించి సర్వపాపఘ్నంబును సకలార్థప్రదంబును శ

తురుద్రీయాంతర్భూతంబు నగు పంచాక్షరీమంత్రంబు సప్రణవంబుగ జ
పింపుచు సాంబుని ధ్యానించుచుండ నవాఙ్మానసగోచరుండు సర్వజ్ఞుండు
సర్వగుండు సర్వభూతహితప్రియుండు ననాదియు సచ్చిదానందలక్ష
ణుండు సాంబుండు విశ్వేశుండు నగు నీశ్వరుం డావిర్భవించినం గాంచి
యందఱు విస్మితులై జయఘోషంబు సల్పి పునఃపునఃప్రణామంబు లా
చరించి యవనతోత్తమాంగులై భక్తి నిట్లని వినుతించిరి॥ (సీ) దేవ
దేవేశాయ, తే నమస్తే నమ స్త్రిభువననాథాయ, తే నమోస్తు। శశి
భాస్వచ్ఛూళయే, శూలధృతే నమ స్త్రీస్వరూపధరాయ, తే నమోఽ
స్తు। వేదాంతవేద్యాయ, విశ్వాయ తేనమ స్త్రిదశార్చితపదాయ గా
తే నమోస్తు। కారణరూపాయ, కాలకాలాయ నమస్తే మహాత్మ స్వా
మంగళాయ॥ (గీ) పరశివాయ నమో భక్త, భవ్యదాయ। పుష్ట
తయే నమో ముక్తి, బోధనాయ। బ్రహ్మవిష్ణ్వాదిసురగణ, పాల
కాయ। పార్వతీప్రాణనాథాయ, భవహరాయ॥ ౩౮ ॥ (వ) అ
ని పెక్కు భంగుల వసిష్ఠాదులు విశ్వనాథు వినుతించి పరమభక్తిం
ణమిల్లి రంతఁ గరుణాకరుండైన విశ్వేశ్వరుం డామునీశ్వరులం గాం
గంభీరఫణితి నిట్లను నో తాపసులారా మీచేయు భక్తిస్తోత్రంబుల
బ్రీతుండ ప్రసన్నుండనైతి నింక మీకు భవబంధనివృత్తికిం గైవల్యప్రా
ప్తికిని సాధనం బగు వేదాంతవిజ్ఞానంబుం గలిగెడు మని యాశీర్వదించి
(క) మీరలు చేసిన యీస్తుతి। సారము నిరతంబు సెవరు చదివిన వినిన
న్వారికి నొసంగుచుండెదఁ। గోరిన కోరికల నెల్లఁ, గొఱగాకుండ
డక॥ ౩౯ ॥ (వ) అని వరం బొసంగిన సంతుష్టాంతరంగులై మును
లు మఱియు॥ (మ) భగవంతుండ సమస్తసద్గుణకలా, పా యస్మదీ
యేచ్ఛ యొం। డిగురో త్తైన్స్వపదంఘ్రి పంకజమునం, దెల్లప్పుడున్భ
క్తిచె। ల్గుగ మాకుం గరుణింపుమా యనఁగ భూ, తేశుండు మో

దించి య । ట్లగుఁ గాకంచు వచించి లింగమున యం , దంతర్హి
తుండై చనెన్॥ ౩౬ ॥ (ఉత్సాహ) అంతసంతసంబునొంది , యా
వసిష్ఠముఖమును। ల్వాంతవిశ్వనాథలింగ, రాజమునకునతుల నాత్మం
తభక్తిఁ జేసి శ్రుతులఁ , దనరు నుతు లొనర్చి యా । చెంత ము
క్తిమంటపంబుఁ , జేరి యచటి వారలన్॥ ౩౭ ॥ (గీ) దేవుగుణము
ల నుతియించి, తివిరి కుక్కు । టముల నాల్గిటిఁ గాంచి వే , గము
న దక్షి ణాస్యరూపుని సన్నిధి , నఖిలవేద । సారవాక్కుల నుప
మశ్శ, చ్ఛాస్త్రవితతి॥ ౩౮ ॥ (క) భాషించి యొండొరులు సం। తో
ష్ఠము శంభుని కొనర్చి , తొడరి మునీంద్రు । ల్భాషేశ్వరసుతుఁ డా
నిప్పస । భూషణు నారదునిఁ జూచి, పొడము ముదముతోన్॥ ౩౯ ॥
కు(చ) నలువకుమార దూరవృజి, నీ యరవిందభవాండమందు లో ।
ద్రుపలను వెలి నద్భోమహిమ, బల్మిఁ జరించెద వీవు సర్వముం । దెలియు
న్నాఁడు చక్కఁగాఁ ద్రిజగ, తిం గల క్షేత్రములం జిరంతనం । బులలితశం
భుని దేశమును, బొల్పుగ మాకు వచింపుమీ కృపన్॥ ౪౦॥(వ) అనవుడు
నారదుం డచ్చట నున్న వేదవ్యాసుంజూపి యిమ్మహాత్ముండుమున్ను స
ర్వజ్ఞుండగు సనత్కుమారునివలన క్షేత్రప్రభావం బెల్ల విన్నవాఁడగు
టం జేసిమీరడిగిన యర్థం బుపన్యసింప నర్హుం డితండె యన ము
ను లాసాత్యవతేయుం గాంచిసర్వజ్ఞా శంభుభక్తాగ్రణీ వేదవేదాంగపు
రాణేతిహాసాదులం గల యర్థం బెల్ల నెఱింగిన మహానుభావుండవు
మాయం దనుగ్రహించి క్షేత్రంబులం దెల్ల నుత్తమంబును జిరంతనం
బు నెద్ది తెల్పుం డనిప్రార్థింపఁ బరమానందయుతుండై వినుండు మహా
నులు మున్నొకతఱిఁ గైలాసంబున శంభునిం గొల్వ బ్రహ్మాదిబృందా
రకు లందఱు నేతేర నప్పుడతిభారంబున భూమ్యుత్తరభాగం బడంగి
దక్షిణతలం బున్నతిం జెంద సర్వలోకభయం బావహిల్లుడు నాథ

హేశ్వరుండు మహీవ్యత్యాసంబు నీక్షించి తపోయోగసమన్వితుండగు భర్త్రాగ్రే సరుండు నగు నగస్త్యుని మల యాద్రిపైనుండం బనిచిన నతం డట్లుండుటం జేసి నాఁడు దొడంగి పుడమి సమంబయి యున్న యది గాన నట్టి మహేశ్వరప్రసాదపాత్రుండైన కుంభసంభవుండు కుమారదేవునివలన సర్వంబుం దెలిసి యున్నవాఁడు మీకోరిన యర్థం బెఱింగింప వలంతి యతండ యని వేదవ్యాసుం డానతిచ్చిన సంప్రీతులై రంత॥ (ఉత్సాహ) అక్షమాలికామనోజ్ఞ, హస్తుఁ భూషితేద్ధరు । ద్రాక్షభస్మధూళితోద్య, దమలదేహుఁడనిశజగ । చ్చక్షురక్షిశయపరీక్షకు, శాంతు వేదశాస్త్రగుం । ద్రక్ష పాదభక్తియుక్తు, సార్యుఁ గుంభసంభవుఁ॥ ౪౧ ॥ (వ) అచ్చో టాయం జేరి ప్రణమిల్లి యెల్ల తపసులు తద్దయుముదంబున నిట్లనిరి ॥ (సీ) జయ తారకాంతక, చరణసేవాలబ్ధవేదాంతవిజ్ఞాన, విమలదీప । జయ సమీకృత మహా,జగతీతలకదంబ పరిపీతముక్తసా,గరచతుష్క । జయ చంద్రసూర్యాది,సరణిరోధోద్యుక్తగిరినాథగర్వసం,హరణనిపుణ । జయ సర్వమునిజన,సంతాపకరదుష్టవాతాపిముఖదైత్య,వధవినోద॥ (గీ) యని నుతు విసుతించి మఱియున,య్యనఘుతోడ । నిట్లనిరి దేవ మున్నుమీఁ రీశువలన । సూత్రము గ్రహించి దాని వి, చిత్రశైల । ద్రావిడ భాషఁ జేసిన,కోవిదులరు॥ ౪౨ ॥ (వ) అట్లు గావున మహాత్మ కందఱకు గణ్యుండ నీవ శంభుప్రసాదంబున నెల్లవి యగు శివక్షేత్రంబులయుఁ దీర్థంబులయు వివిధస్వయంభ్వాదిలింగములయు మహిమంబు నెఱుంగుదు వానిలోభుక్తిముక్తిదాయకంబు లేవేవియో తెలియంబలుకవే యనవుఁడు॥ (క) కలశభవుం డానుడువుల । కలరిపులకితాంగుఁ డగుచు,నానందజలం । బొలికెడు నయనంబులతో। మొలక నగవుతోడ ననియె,మునిగణమునకుఁ॥ ౪౩ ॥ (ఉ) ఓమునివర్యులా

ర యను,వొందఁగ మీరలు చేయు ప్రశ్నమెం । తే మహనీయమైనయ
ది, తెల్పెదఁదత్సకలంబు భక్తిసం । క్రామితచిత్తతస్విసుఁడు, కాంతు
లు మీకొసఁగుఁ హరుండుతాఁ । బ్రేముడి నంచు విఘ్నపతి, విశ్రుత
కీర్తిఁ గుహుండలంచుచుఁ ॥ ౪౪ ॥ (వ) శ్రీహాలాస్యేశ్వరలింగంబు
నకు మీనాక్షీదేవికిం బ్రణమిల్లి వేఁడికొని షడక్షరమంత్రంబు జపించిము
నిపుంగవుల దివ్యదృష్టింగాంచి వారి ప్రముఖ్యవడ సికుంభసంభవుం
డు క్షేత్రప్రభావం బుపన్యసింపం దొడంగె॥ ౪౫ ॥ (సీ) వినరయ్య
మునులార,విన్న మాత్రంబునఁ బాపనాశకమైన,పావనంపు । క్షేత్ర
ప్రభావంబు, శ్రీకంఠుఁ డొకతఱిఁ బార్వతీదేవితోఁ,బలుకుచుండ। దా
నిం గ్రమమ్ముగ,సేనాని గ్రహియించి యెఱిఁగించె నాకది, యేనుమీ
కుఁ । దెల్పెద నంతయు,దివ్యదేశంబుల హాలాస్యసన్నిభ, మరయలే
దు॥ (గీ) నిశ్చయమ్ముగ హేమాబ్జినీసమాన । తీర్థమెందును గా
నఁబడు,త్రిభువనములఁ । జూడఁ జూడంగ శ్రీసోమ,సుందరంబుఁ।బోలు
లింగంబు లేదయ్యెఁ,బుణ్యులార॥ ౪౬ ॥ (సీ) చెప్పెదనించుక, క్షే
త్రమాహాత్మ్యంబు సఖిలలోకంబుల,యందుఁ బుణ్య । దేశముత్తమ
తర,ద్దేశంబులందును హరుని క్షేత్రము వరం,బనఁ బడియెడు।నా క్షే
త్రములలోన,నఱువది యెనిమిది యయ్యెను దలకట్టు,లందుఁ బదియు।
నాఱు ప్రశస్తంబు, లయ్యె నందును నాల్గు కాశ్యాదికంబులు, గరిమఁ
గాంచె॥ (గీ) వాని వరుసగ వినుతును,వారణాసి । విశ్వనాథాఖ్య
లింగంబు,వెలయు కతన । నెల్ల యభిమతముల ఘటిం, యించిపిదప।
వాడలు వీడెడు నెడ ముక్తి,నొసగు చుండు॥ ౪౭॥ (వ) దక్షిణకైలా
సంబు భక్తులకు భుక్తిముక్తిప్రదాయకం బందు సురసేవితంబై కాళ
హస్తీశ్వరం బను లింగంబు పొల్చు॥ (గీ) పుండరీకపురముఁ, బారిఁ
బారి దర్శింప । భుక్తిముక్తు లొసఁగు,భక్తులకును । శివుఁడు తాం

డవంబు,సేయు చందురుండును । సతతవాసి యగుచు , సంతసమున॥
౪౮॥ (క) హాలాస్యంబను క్షేత్రము। హేలాగతి విన్న వారి, కిచ్చు
శుభంబుల్ ।మేలై యందొక లింగము । ఫాలాక్షుని మూర్తి పో
లె,భాసిలు చుండున్॥ ౪౯ ॥ (వ) ఆయది స్వయంభూతమ్ము,నుబ్ర
హ్మాది దేవతాసేవితమ్ము నఖిలసిద్ధి ప్రదమ్ము సోమసుందరనామకమ్ము
నై వెలుంగు నింతియ గాక యట్టిక్షేత్రంబున దురితహారంబైన హేమ
పద్మాకరం బను తీర్థరాజంబు గలదు గావున నీక్షేత్ర లింగతీర్థ త్ర
యమాహాత్మ్యంబుం బట్టి పరమేశుం డచ్చటననారతంబు సన్నిధి సే
యుచుండు ॥ (క) అనవుడు ముని లాఘటజ । న్మునిఁగని కాశ్యా
దులందు,ముఖ్యం బనుచు । న్వినిపించితి హాలాస్యం । బనఘా యెట్ల
య్యె నధిక,మది యన్నిటికిన్॥ ౫౦ ॥ (వ) అనియిట్లడిగి నంత నగ
స్త్యుండు మున్ను బ్రహ్మ ద్వాదశాంతం బుంటయు భూలోకశివలో
కంబు శంభు లీలాస్థానంబునగుటయుం గారణంబుగా నీక్షేత్రంబుత్త
మోత్తమంబు తొల్లి జగంబులఁ బుణ్యక్షేత్రంబులు లేమిని విహారార్థం
బు ముక్కంటిచే హాలాస్యంబు నిర్మితం బయ్యెఁ గాన దాని ప్రభా
వం బతండ యెఱుంగు॥ (ఉ) ఉత్తమమైన క్షేత్ర మది , యుజ్వలధ
ర్మము నిచ్చు శ్రోతకున్ । జిత్తమునం దలంప సిరి,చేకుఱుఁ జూచి
న సర్వకామముల్ । బత్తి వసింప నిచ్చలును,బాయని మోక్షముగూ
ర్చు సత్కృపా । యత్తమతిన్ శివుండుగిరి, జాత్మజతో విహరించు
చుండుటన్॥ ౫౧ ॥ (క) ప్రాక్తన కాశ్యాదులలో। ముక్తిశరీరాం
తమందె,పొందు నురుయశో । యుక్తముగ దీనజీవ । న్ముక్తియగు
న్జనుల కెల్ల,మునివరులారా॥ ౫౨ ॥ (గీ) కానహాలాస్య సమము
జ,గత్త్రయమున । నరయలేదయ్యె బ్రహ్మహ,త్యాభిభూతుఁ।డింద్రు
డమరులతోఁ గూడి,యిచ్చటికిని । వేఁట నెపమున వచ్చిని,ర్వృజినుఁ

దమ్మో॥ ౫౩ ॥ (చ) కలుషసమూహతూలచయ, గంధవహోజ్జ్వలి
తాగ్ని యద్దిమ। త్యులకఘనాశనంబునకు, యూథిగ సేవ్యముగాన నే
వ్వఁడేని । దెలియమినేని మోహమునఁ,దేలుచు నేన్విధినేని చూచె
నే । నలయుకయప్ప దుద్గతుఁడు, రంతసమస్తకఠోరపాపుఁడౌ॥ ౫౪॥
(మ) ఒకపాఱుండు స్వమాతఁ బొంది మును దా,నుద్రిక్తుఁ డౌచుఁ
ఖని । త్రకముం బూని పిత న్వధించుటను ఘో,రచ్ఛాయనైరోకలి।
న్వికృతాకారముతోడఁ బూని పిత వె,న్వెంటఁబడ న్భీతుఁడై । సక
లస్థానములం జరించి విధి పం,చక జొచ్చె హాలాస్యముఁ॥౫౫॥ (గీ)
బ్రహ్మహత్యావిముక్తుఁడై, పాఱుఁడచోటు । వాయకయ యుండెను
స...ద్వ,వస్తుజాత । మగ్నిదీపితమైన లో ,హంబునందు । సమయు
గ...గ మ్యోడనే దోష,సమితి తలఁగు॥ ౫౬ ॥ (సీ) అచ్చోటనుబిపీలి,
కాదిహ,స్త్యంతమ్ము నొందు ముక్తివిశేష, మొందు గలదు । శివజ
...బద్ధేందు,భవసుధాసంసిక్తయగుటచే నప్పురి,యమ్యో మధుర । భు
వి...జిదంబరమునఁ,బొగడొందు నృత్తంబు రాజతసభయందు,రమ్యమ
గు...। జగములయం దెల్లఁ,జర్చింపఁగా బహుస్థానంబులు న్ననుఁ,
వాసియందు॥ (గీ) నరయ లేదమ్యో సమముహా,లాస్యమునకు। దాని
విడనాడు వాఁడె పో,ధరణియందుఁ । బాయసంబంతయును గ్రిందఁ,
బాఱఁ బోసి । చేయినాకఁ గనుంగొను,చెనటి వాఁడు॥౫౭॥ (మత్త
కోకిల) సర్వమర్త్యులకు న్విముక్తి నొ,సంగ దాని సృజించెముఁ।శ
ర్వుఁ డింద్రముఖామరావళి, సంస్తుతంబగు నిద్దియు । న్సర్వపాపము
లం దొలంచును,శ్రద్ధమై స్మరియింపనా । యుర్విఁ గాపురముండువా
రల,కోలి మోక్షము నిచ్చెదుఁ॥ ౫౮ ॥ (పంచచామరము) మహిం
బునభ్రవంబు భీతి, మాయయ నిశ్చయుంబుప్ర । త్యహంబు క్షేత్రము
దు నుండు,నజ్ఞ మర్త్యుఁడేనియు । నహిం న్సుపుత్రపౌత్రముఖ్యు, రౌ

ర్జితోద సౌఖ్యము । న్వహించెడి స్మునీశులార , వాంఛ దీఱ నెప్పు
డుక ॥ ౪౯ ॥ (వ) మఱియు నాక్షేత్రవాసి యనేకాశ్వమేధాగ్ని
ష్టోమాతిరాత్రవాజపేయదర్శపూర్ణమాసాద్యనేక మహాయజ్ఞఫలం
బును దిలగోభూహిరణ్యాద్యనేకమహాదానఫలంబును గాశ్యాద్యనేక
క్షేత్రవాసఫలంబుననుభవించెడి॥ (ఉ) ధాత్రిఁ దను భామిని స్వరుని, బ్రా
హ్మణు ధాత్రీణము స్వామినభర్తృకున్। మాతను ధర్మనిష్ఠఁబరి, మా
ర్గీణ, వారలు లోనుగా మహా । పాతకులందు సంతతని, వాసము
చేసిన ఘోర లందఱు । న్వీతసమస్తపాపులయి, విస్తృతభోగములం
దువారొగిన్॥ ౫౦ ॥ (వ) ఇదియునుం గాక గంగాయమునాసర
స్వతీకావేరీతుంగభద్రాప్రముఖనదులందు నిత్యమ్ము భక్తిమెయిం దీర్థ
మాడుటం బొదవు ఫలంబెల్లన చ్చోనివసించువాఁడు పొరయంగాఁ
డు వెండియుం బ్రతిమాసంబు చాంద్రాయణంబును మాసోపవాసంబు
ను జాతుమాస్యవ్రతంబును షాణ్మాసవ్రతంబును సంవత్సరోపవా
సంబును లోఁతి కడం జేసి పడయు ఫలంబుల వరుసగ నాక్షేత్రంబున
రాత్రిభోజనంబును శ్రద్ధమెయి నేకోప వాసంబును నక్తమ్ముపవాసం
బును సోమవారోపవాసంబును శివరాత్ర్యుపవాసంబుం బొనర్చిన
రుండు పొరయం గలండు హాలాస్యమహిమం బనంతంబు వర్ణింప
వలంతి యెవండు పరపీడాదికరణ నివృత్తిపరుండు సమాహితుండం
దుఁ ద్రికాలంబులం గుడిచినను వాయుభక్షకతుల్యుండ యగును ముష్టి
మాత్రదానంబున మహాదానఫలంబు లభించెడు నట్లు సర్వమంత్ర య
జ్ఞతీర్థతపోదాన యోగజ్ఞాన ఫలంబులం బొరయఁ జేయుం గానని
జహితంబుఁ గాంక్షించువాఁడయ్యెడ వసించెడిని బెక్కు నుడువులేలని
రంతనివాసులకెల్లఁ బరతరంబైనహాలాస్యంబుసర్వస్నానపూజా పూ
ర్ణఫలంబులొసంగుట కారణంబుగాఁ దత్సమంబుగానం బడదయ్యె

నయ్యాది శివక్షేత్రోత్తమంబుఁ గదరిబకాననంబుఁ గన్యకానగరియుసమ
ష్టివిద్యానగరియుమధురాపురంబుభూలోకశివలోకంబుజీవన్ముక్తిపురం
బుఁజతుష్టాటపురంబు ద్వాదశాంతంబు శివాస్పదంబు హాలాస్యంబునని
పెక్కుపేళ్లం బిలువం బడు ననుటయు వాచంయములు విని యాశ్చర్యం
పడి యిట్లనిరి మీరానతిచ్చిన దంతయు న్విని కృతార్థులమైతి మింక
హేమాబ్జినీతీర్థమాహాత్మ్యం బానతిండనిన నగస్త్యుండు॥ (క) శ్రు
తమాత్రమున మహాపా । పతిమిరహరమైన హేమ, పద్మిని జననం।
బతులితమాహాత్మ్యంబును । గుతుకంబున వినుఁడు మౌని, కుంజరు
లారా॥ ౬౧ ॥ తిత్తిరికి ముక్తి నిచ్చిన। చిత్రజరిపునాజ్ఞమెయివి, చి
త్రాంబుమదిం । జొత్తిల్ల వారిచరములు । తత్తీర్థములందు లేవు,
తాపసులారా॥ ౬౨ ॥ (మ) ధరణిం దొల్లి నదీనదంబులు సము,
ద్రంబు ల్పయోదంబులు । న్వరతీర్థంబులు లేమి నత్తఱి గణ , బ్రా
తమ్ము తన్వేఁడ శం । కరుఁ డానీపవనాలయుండు నిజలిం, గస్నాన
కార్యార్థమ । బ్బురమౌ నట్టులు తత్క్షణంబ యచటం , బుట్టించె
హేమాబ్జినిక॥ ౬౩॥ (సీ) వినుఁడు మునీంద్రులు, మునుకదంబాటవీనా
యకుం డొకతఱి, నాల్గుదిశల । దివ్యతేజంబున, దీపంపఁజేయుచు నంది
కేశాదిగ, ణంబులెల్ల । గొలువంగ గౌరితోఁ, గూడ గోపతి నెక్కి
శూలకపాలము, ల్గేలఁ బూని । చంద్రశేఖరుఁడయి , సర్పోపవీతి
యై సకలలోకంబుల, సంచరింప॥ (గీ) బ్రహ్మవిష్ణ్వింద్రముఖసురు,
ల్భక్తిమెయిని । నుతు లొనర్పంగ వారి న, నుగ్రహించి । తాను
గ్రమ్మఱఁ జేరి క, దంబవనము । మూలలింగబులోఁ జొరం, బోవు
నవుడు ॥ ౬౪ ॥ (క) గణనాథులు శంకరు ని । ర్గుణుఁ గని ప్రా
ర్థించిరిట్లు, గురుతరభక్తి । న్గుణనిలయభక్తవత్సల । గణితమహా
లింగవరము, గంటె మహాత్మా॥ ౬౫ ॥ (వ) ఇయ్యాది యభిషేకవ

జీర్తంబై యున్నయది యేతదర్థంబును మాదృక్ఛరీరస్నానార్థంబును బావనతీర్థం బొకండు కల్పింపు మని వేఁడుడు నాజీవన్ముక్తిపురీశుండు త్రిశూలమ్ముచే నాలింగమ్మున కాగ్నేయదిశయందు నొక్క మహాగర్తం బత్క్షణంబ కావించి బ్రహ్మాండాధః కటాహంబు భేదింప వానం బొడమిన నిర్మలాంబుధారా సంపాతంబున నగ్గర్తంబు పూరితం బయ్యె నందు నిజశిరోవిన్యస్తగంగోదకంబులం గలిపి గణనాథులం జూచి॥ (చ) వినుఁ డిది మత్కృతంబగుట, వేధశ్శిల్పంబుల నిచ్చ కారణం । బున శివతీర్థనామమున, భూస్థలి సన్నుతికెక్కు దాని యం । దనుదిన మెవ్వఁడేని నియ, తాత్మత మజ్జన మాడి । భక్తిమై । నను నభిషిక్తుఁ జేసి భజ, నంబొనరించును వాఁడె ధన్యుఁడా॥ ౬౬ ॥ (ఉత్సాహ) ఆదిజనిత మగుటవలన, నఖిలతీర్థములకుఁ దా । నాదితీర్థమయ్యెఁ జూచు , నంతనే యఘోత్కరం । బేదఁ జేయుఁ బాపనాశ , మిదియనఁ బడు ముక్తిసం । పాదకంబు గాన నిద్ధ వసుధముక్తి తీర్థమౌర ॥ ౬౭ ॥ (వ) మఱియునీయది సకలతీర్థంబులకుం బరం బగుటం బరతీర్థం బనియు మహత్తగుటను మహాతీర్థం బనియును స్పర్శమాత్రంబున నశ్వమేధఫలప్రదం బగుటను బుణ్యప్రదం బనియు జ్ఞానం బొసంగు కారణంబున జ్ఞానతీర్థంబనియు మదీయగంగాసంగతం బగుటను శివగంగ యనియు నింద్రుని వృత్రహత్యాదురితం బపనయింపం గలదు గాన హేమపద్మాకరం బనియుఁ బిల్వం బడు నదియునుం గాక సర్వధర్మప్రదంబు సర్వకామప్రదంబు సర్వార్థప్రదంబు దేవఖాతంబు శూలఖాతంబు మహామాయార్ణవామృతంబు యశస్కరంబుఁ బుష్టికరంబు శ్రీకరంబు శివప్రదంబు సర్వతీర్థఫలప్రదంబు సర్వశత్రుహరంబు సర్వసుఖకారణంబు నని యిట్లు ర్థవంతంబులు సత్యంబులు నగు ననేకప్రసిద్ధనామంబులచే విలసిల్లు

చుండు నందు॥ (ఉ) స్నాన మొనర్చి దేవతల, సమ్మదవారిధిఁ దే
ల్చి శక్తిమై । దానము నిచ్చి మన్మనువుఁ, దత్పరుఁడై జపియించి వే
డ్కన్శ్రా । నానటుఁడై నను స్నుతుల, హర్షితచిత్తునిఁ జేసిన స్ఫు
వి ।। న్నాముగ ధన్యుఁడ య్యెతని, మానవుఁ డన్నిట నాదు సత్కృ
పన్॥ ౭౮ ॥ (క) ఇలఁ గల సమస్తతీర్థము । జలముల లింగం
బు నొక్క, సారి తడిపినం । గల్గెడు ఫలము తీర్థవు । జలముల
చేఁ దడుప నగు న, సందిగ్ధముగన్॥ ౭౯ ॥ (చ) స్థిరమతులై పవి
త్రిమగు, తీర్థజలంబున మజ్జనం బొన । ర్చి రహిని లింగరూపు
నికిఁ, జేయుఁడు నాకభిషేక మీరలు । న్నిరత మఁటంచు నీశుఁడు గ,
ణించి గణేశులతోడఁ బల్కెఁ దా । సరసి మునింగి వారలను, స్నా
నము సేయఁగఁ బంచి యాపయిన్॥ ౮౦ ॥ (క) పరశివుఁ డాస్వా
యంభువ్వ । వరలింగ విలీనుఁ డయ్యె, వారలు సుశ్రీ । కరుఁడగు
ధూర్జటియాజ్ఞ । న్సరగను స్నానం బొనర్చి, సల్లింగంబున్॥ ౮౧॥
(మ) శాస్త్రోక్తంబుగ నభిషేకించి యెల్ల కామంబులం బొంది రిది హే
మ్నాబ్జినీజననం బింక సంక్షేపమ్మునఁ దన్మాహాత్మ్య మ్మెఱింగింతుఁ ద
ద్దర్శనమాత్రంబున మానవుండు నిఖిలపాపముక్తుం డయ్యెడిని॥ (మ
త్తకోకిల) హేమపద్మిని నీళ్ల నాడిన, నిష్టము ల్సమకూరెడున్ । స్నా
నమ్మొకం డొకమాటు తానము, కాంతుఁ జేసిన సర్వతీ । ర్థామలోద
కమజ్జనంబున, నబ్బునట్టి ఫలంబు స । త్సోమసుందరదేవు నానతి,
నొందనౌఁ గడు వింతగన్॥ ౮౨ ॥ (సీ) ఆమహాతీర్థము, నందువి
ధిప్రోక్తమృత్తికాస్నానము, ల్బత్తిఁ జేయ । సర్వతీర్థములందు,
సంకల్పయుతముగ వరుణసూక్తములను, వరుసఁ బల్కి । తానంబొ
నర్చిన, దానం బడయు పుణ్య మంతయుం గలిగెడి, నదియుఁ గాక ।
యిచ్చలేమిని స్పృశి, యింపుబడియు నది యగ్నిచందంబున, నఘము

నేర్చు॥ (గీ) నజ్జలంబుల నేనరుం, డనుదినంబు । మునుఁగుచుం గొక్కొ
వాఁడై పో, ముక్తి నంది । మనును గృతకృత్యుఁడై యెల్ల, వానిమం
ములఁ । గనుచునుండును బరమేశు, కరుణవలన॥ ౭౩ ॥ (వ) ఇట్లు, వెం
డియు నాగ్నేయవారుణమాహేంద్ర మ్మారుతమంత్రస్నాన మునకుం బ్రోదం
రవగు హేమాబ్జినీస్నానంబుఁ జేసి యాసోమసుందరు నర్చించు ట్టిగిరీం
లగ్గింతు యని యుగ్గడింప వసమ్ము గాదు॥ (శా) అతీథోత్తమంబు
డు మౌనివరులా, రా భక్తిహీనుండు నే । స్నాతుండైనసతంత్రోలిన
తన్మహిమచే, సంక్షీణ పాపౌఘుఁడై । ప్రీతి న్నాకమున న్వసించుట్లు
త శా,స్త్రీయంబుగా శ్రద్ధమైఁ।బ్రాతస్స్నానము దేవతర్పణమొన,ర్చా
గల్గు మే లెల్పుదుర్॥౭౪॥ (గీ)అతఁడవితథముగ, నఖిలయజ్ఞంబుల।సాటిఁ
ఫలము నందు, నందు మునిఁగి । దాని తీరమున య, థాశక్తిగా
గాంచ । నాదికము లొసంగు, నట్టివాఁడు ॥౭౫॥ (వ)మహాదానఫ
లముం బొరయుఁ బెఱచోటులం జేయు స్నానదానజపతపోవ్రతమ్ము
లెల్ల హేమాబ్జినీతటంబునఁ గోటిగుణితంబు లగును జన్మనక్షత్రంబునఁ
గృతస్నానుండు ప్రతిజన్మకృతనిఖిలపాపంబులం బాయును జైత్రకా
ర్తికమాసమ్ముల హేమపద్మాకరస్నాన మ్మలభ్యంబు దర్శంబందు దా
నికి నూఱుమడుంగు లెక్కుడు సంక్రాంతిని వేమడుంగులు నుపరాగం
బున లక్ష మడుంగులు వ్యతీపాతయోగంబున ననంతంబు విషువంబున
నయుతగుణంబు నయనద్వయంబున నియుతగుణమ్ము గలుగు సోమవా
రయుతామావాస్యయందు హేమపద్మాకరమునఁ జేయంబడు స్నా
నతపోదానంబు లనంతఫల మొసంగునని పురాతనపుణ్యు లంద్రు విధ్యు
క్తంబుగ నాప్లవంబు భక్తిమెయిం జేసి బ్రహ్మఘ్నుండును బరిశుద్ధుం
డగు నొరులం జెప్ప నేల ॥ (సీ) హేమాబ్జినికిఁ బోయి, యే
వాఁడు పిండప్రదానంబు నొకపరి, తాను జేయు । వాని పెద్ద

, వారిధి వెలువడి సురపట్టణంబున , సుఖపడెదరు । అల
పితృకమఱ , ములఁ బూనఁ బదు నన్ని వేల యేండ్లయ్యెమ ;
యమునఁ । బెతరు లెల్ల వసించి , ప్రీతాత్ము లగుదురువాంఛి
ాము లిచ్చి, వాసి గన్న॥ (గీ) యఖిలతీర్థఁంబు లవనిలో,
నవియుఁ । బావనంబైన యాహేమ,పద్మినియను । తీర్థరా
సేవించి,తేజరిల్లు॥ భవపదాబ్జభోజన క్తబం, భరములార॥౨౬॥
)వకోక్తిలవృత్తము) మనము లింగము పూజసేయ న, మ స్తసిద్ధసు
తా । చఁనఫలం బొగిఁ గల్గు నట్టుల,సర్వతీర్థఫలంబుగ్గు। క్మన
రమజ్జనంబునఁ,గల్గుఁ గావున నిత్యము । న్మనుజుఁ డందుమునిం
ుగన,మచఁ సేసిన ముక్తుఁడౌ॥ ౭౭ ॥ (వ) మఱియు వేదా
హెూత్రంబులును దపోదానవ్రతంబులును దత్తీర లింగాచఁనయుం
: గోట్యంశంబునకును సాటిరాఁ జాలవు జన్మాంతరకృత తపోదా
దులం గాక నిత్యంబు హేమపద్మాకరాప్లవంబు దొరకోనదు।ప్రాఁ
జదవుల న్నుడువం బదునయ్యెష్టమూతిఁకిఁ దోయమయ మూతిఁయి
య్యేనియ యవ్వె॥ (సీ) మాఘమాసమ్మున, మహనీయమాఘ్రియా
గమ్మున రహి నాప్ల, వమ్మొనఁ । నవు ఫల మట నొక్క , దివస
మ్మునం గల్గువంధ్య వనిత యొక,వత్సరమ్ము।స్వర్ణసరోజినీ, స్నాన
బానచుఁచుఁ బార్వతీశ్వరులకుఁ,బ్రణతి సేయ । గుణవంతు లైన
కొమరులఁ గాంచును బహుతీర్థములు . . . గుచున్నఁ॥ (
నకపద్మిని యను తీర్థ,కంబునం . . . మొదవు । . . ంశమున
టిరావు । దానిఁ గనుఁగొన్న . . . క) పానంబునఁ
తన యొడమియు,నతిశయిల్లు . . . ంబై । మానితమగు
ము । స్నానంబున ముక్తిని . . .॥ ౭౮ ॥ (గీ) తు
క్మనప్రక రేంధనాగ్ని,

యోదంబు,భోగమోక్ష । కారణంబును నగు తీర్థ , గరిమన [illegible]
యంశము వచించితిని తత్స,మన్వితముగ । నెలమిహాలాస్య మహి[illegible]మం
బు,నేఁడొకపరి॥ ౮౦ ॥ (మ) వినేడి న్వానికిభు_క్తిముక్తులనుగా[illegible], విం
ప న్నిదానం బగు । న్మనులారా విన్వఁ డీరు లింగమహిమ, [illegible]దం
బుపై సంగ్రహం । బున నేఁ బల్కెద మేరుమందరముఖ,ప్రోద్య[illegible]ద్గిరీం
ద్రింబులం । దనువొందఁ గురుసిద్ధిదంబులగు శ , ర్వానంతదే[illegible]ంబు
లఁ॥ ౮౧ ॥ (క) మును స్వాయంభువలింగము । లనుపమ మ[illegible]లన
ములు పొడమ,నప్పుడు నీపా । వనిరుహావనిఁ దల్లింగము। జనన[illegible]ట్లు
యి యొప్పచుండె,సంయములారా॥ ౮౨ ॥ (క) ఉమతోడఁ [illegible]
నిత్యము । నమలద్యుతిమైఁ దనంత,నలరుట నీలిం । గమునకు [illegible]
డె నింద్రా । ద్యమరగణము సోమసుంద, రాభిధ నెలమిఁ॥ ౮౩ [illegible]
(వ) అట్టిలింగమ్మునకు సమానమ్ము శ్రుతిస్మృతిపురాణంబులం [illegible]
దుం గానం బడదు లింగంబులకు మూలభూతంబుగాన మూలలింగ[illegible]
బు నాఁబడె నందు వేత్రప్రహారంబు చూపట్టుచున్నయది వ్యష్టిభూత
లింగంబులలో సమష్టియగు సోమసుందరలింగంబు దర్శించుటచే వృ
క్షమూలసేచనంబున శాఖాపుష్టిం బోలె సర్వలింగసేవాఫలంబు సిద్ధిం
ప నని మఱియు॥ (సీ) అఱువదియు న్నాలు, గగులీల లేదయా[illegible]రు
చే నొనరింపఁ,బడియె జగతిఁ।ది_త్తిరిపక్షికి,దేవదేవుం డపవర్గం[illegible]బు
[illegible]గెను,వనట వాపి । పరఁగ భారద్వాజ,పక్షికిమృత్యుంజ[illegible]ప
[illegible] ఖ,గోత్కరముల । కెల్ల మేటితనంబు,నేస్వామి యిచ్చెను
[illegible]వఁడు నా॥ (గీ) గలిపెను సలక్షణముగనే,
గాత్రంబుల,[illegible] [illegible]ర్ణము, పై ధరించె । నట్టి
మన్నా । భత్యముల పొంటెఁ [illegible]డమిఁ బుట్టియయుండఁడు,
గోలు దేవుఁడె,పుట్టునందుఁ । మాయఁ గ్రోష్టువు లేఁడు , మావులఁ
[illegible]ఁడు॥ ౮౪ ॥ (సీ)

గాఁ జేసి ఘనపాండ్యపతికిని, గ్రయ యొనచే । తపణులుగ్రుశతిని౦
ద,సలుపఁగాఁ గోపించి యెవ్వఁడు శూలంబు,లెదలఁ గ్రుచ్చె । నెవఁ
డు వరాహాళి,శువులకుఁ బాలిచ్చి రక్షించె నత్యను,రక్తుఁడగుచు। నట్టి
వానికిఁ దుల్యుఁ,డైన దేవుం,డెందుఁ బుట్టియు యుండఁడు, పుట్టబోఁ
డు॥ (గీ) గావున సమస్తసేవ్యుఁడ,శర్వలింగ । మయుఁడుఁ బరుఁడు
ను ధమాది,మందిరంబు । శుభమ్ము లొసఁగెడు వాఁడు పో, సుంద
రడర్వ । రాహ్వయుఁడు తత్సముండు లేఁ,డవనియందు॥ ౮౫ ॥(క)
జిహ్వములను నశ్వమేధం । బెన్నం దగు నగములందు , హిమగ్గిరి మతి
గంగయుం । బున్నెముల సోమవారం । బన్నిట దానంబులందు,నన్నమి
పొగటయుఁ॥ ౮౬ ॥ (గీ) అఖిలమంత్రములందుప,డక్షరియును। జగ
త్ప్రాగల వర్ణములయందు,జన్నిగట్టి । ధర్మవేదులలో శివ, ధర్మవే
టకర్। పాత్రజనములయందీశ,భక్తిపరుఁడు। ౮౭ ॥ (ఉ) దేవతలం
దసు శంభుఁడును, ధేనువులం దల కామధేనువుఁ । బావనపాదపం
బుల సు,పర్వనగంబు ననఘమైనర । త్నావళియందు దేవమణి, హా
టకపద్మిని తీర్థరాజియం । దేవిధ మెక్కుడయ్యెనుమ, హింగలలిం
గములందు నట్లుగఁ॥ ౮౮ ॥ (గీ) వరములయ్యెను స్వాయంభు, వ
ములు వాని । లోన భూలోకశంకర,లోకనాధ । సోమసుందరలిం
గంబు,సూనృతముగ । ముఖ్యతమ మని యందురు,బుధగణంబు॥౮౯॥
(మ) సకలాభీష్టదముం బరంబును జగ,త్సర్గాదిమూలంబుఁ బాతక
భస్మీకరణక్షమంబునగు త,ద్ధాలాస్యలింగాకృతిం । బ్రకట ఖ్యాతిగఁ
దాల్చి నిష్కళుఁడు స,ర్వజ్ఞుండు శంభుండు తా । నకళంకస్థితినుండు
నచ్చటనెలో,కాళిం గృపం జూచుచుఁ॥ ౯౦ ॥ (క) ఇతరాఖిలలిం
గంబులు । నతులితహాలాస్యలింగ,మవలోకింపఁ । సతతమ్మునాగ
తంబులు। గతములు నగుచుండుఁ బుణ్య,కారకులారా॥ ౯౧ ॥(వ)

అట్టి సోమసుందరంబును భక్తిమెయి నీక్షించినవాఁడు ప్రత్యక్షంబుగాఁ బరమేశ్వరుం గన్నవాఁడ యగును॥ (సీ) అరుణోదయంబున, నంధకారంబును సింగంబు నెదుట నేనుం గుగమియు । నభవు జ్ఞానమ్మున, నజ్ఞానమును ఖగనాథుని దృష్టిమై, నాగములును । ఝంఝానిలంబున, జలదంబు దంభోళి నవనీధరంబులు, నగ్నివలనఁ । దూలోత్కరంబును, దుష్టకామంబున బుద్ధియుఁ గోపసం, పూర్తిఁ వలనఁ॥ (గీ) దపము గర్వంబుచేత వి,ద్యయును నాస। వలన సుగుణంబు నౌషధ,బలమువలన । నామయంబును నశియించు, నట్లు సోమ । సుందరుని సేవనఘములు, డిందు వేగ॥ ౯౨ ॥ (గీ) ఒక్కనాఁడు భానుఁ,డుదయించు నప్పుడు । సుందరేశ్వరంబుఁ,జూచువాఁడు । కడలి దనుక నుండు,పుడమి దానంబునఁ । బొడము ఫలము తాను,బొందగలఁడు॥ ౯౩ ॥ (సీ) మధ్యాహ్నమున నొక్క, మాటుగ నుం గను నాతఁడు కపిలాస, హస్రదాన । ఫలముఁ బొందును నీప, వనవాసి నొక మరి సాంధ్యకాలమ్మున,సకళుఁ గాంచు । వానికిఁ గోటిగో,దానఫలంబగు నర్ధయామంబున,హరుని జూడ । నశ్వమేధ ప్రము,ఖాధ్వరఫల మగు నయ్యది యెఱిఁగి తా,నట్టి వేళ॥ (గీ) లం దనుదినమ్ము నా సోమ,సుందరేశు । నకుఁ బ్రదక్షిణ పూర్వక,నతులనుతుల । సేవయొనరించు నాతఁడ, శేషపాప । ముక్తుఁడును నిఖిలైశ్వ ర్య,యుక్తుఁడు నగు॥ ౯౪ ॥ (వ) వెండియు నిహమందు మహాభోగము లనుభవించి సాయుజ్యముం బొందు వాఁడు ॥ (శా) ఆలింగశ్రవణంబుచేత దశజ,న్మాంతగణ్యాఘంబు వే । తూలు న్వహ్నినిదూలరాశివలె నా, దుర్జ్ఞేయలింగస్ఫుర । త్ఫాలాక్షస్మరణంబుచే శతజనుః,పాపంబు మాయుం దమో । జాలం బర్కునిచే నడంగు క్రియ నా, చంద్రావతంసేచ్ఛచేఁ॥ ౯౫ ॥ (గీ) సోమసుందరు సేవింప.

ధామమందు । నుండి వెడల సహస్రజ,న్మోదితంబు । దురిత మడఁగును
దర్శింపఁ, దురగమేధ । యాగదశశతఫల మబ్బు, నన్నరునకు ॥
౯౬ ॥ (గీ) స్తోత్రముల నేని శంకర,సూక్తతతుల । నేని హాలాస్య
విభు నుతి, యింప రాజ । సూయము సహస్రఫల మతి, సులభము
గను । బొందఁ గలవాఁడు సందియ, మింధు లేదు ॥ ౯౭ ॥ (క)
పడయును బుడిసెడు నీళ్లం । దడిపిన నన్యస్థలంబు, నం దతభక్తిం ।
దడయక కాంచన ఘటముల । నుడుగక భవుఁ దడుపఁ గల్గు, నూ
ర్జితఫలముల్ ॥ ౯౮ ॥ (సీ) పంచగవ్యమ్ములఁ, బంచామృతమ్ముల
గంధాఢ్యశుద్ధోద, కముల చేత । భవు నభిషేకించు, భక్తుండు వరు
స గాఁ బురుషార్థములు నాల్గు, పొరయు నందు । వస్త్రపూతోదక,
వ్రాతంబుచే భక్తి నొక మాటు దడిపిన, యుత్తముండు । లక్షఘో
టకమేధ, లభ్యఫలం బందు సుందరేశ్వరునికి, సుస్థిరమతిఁ॥ (గీ) జం
దనాగరువరఘన, సారములను । బూసి యాలింగమున నొక్క, పు
ష్ప మునుప । నితరతలమునఁ జేసిన, శతసువర్ణ । పుష్పపూజాఫలం
బును, బొరయఁగలఁడు॥ ౯౯॥ (క) ఒకపరి ధూపం బొసఁగిన। స
కరుణుఁ డీశుఁడు క్షమించు, సంయములారా । సకలాత్ముఁడు దశశ
తమం । తుకముల నొక్క మొగిఁ దోడు, తోడ నిజముగన్॥ ౧౦౦ ॥
(క) కర్పూరవర్తిదీపము । నర్పించినయట్టిభక్తుఁ, డగు నాతం
డు । న్గర్పూరనిర్మలాంగం / బేపాడ ఫాలాక్షుఁ డగు ను, మే
శ్వరమహిమన్॥ ౧౦౧ ॥ (వ) అట్లు నైవేద్యంబు మాత్ర మర్పించి
పరితియుగంబున మహాభోగంబుల భజించుచు శివలోకమందు వసిం
చు॥ (క) హాలాస్యేశునికిరిదాం । బూలం బర్పించు నతడు,
భూతేశు కృప । న్సాలోక్యపదవిఁ జెందెదు । నీలోకము విడిచి ఫే
డ్క, లిగురొత్తంగన్ ॥ ౧౦౨ ॥ (గీ) ఘంట నభిషేక కలశంబు,

గంధధూప । దీపముఖపాత్రముల దేవ, దేవుఁడైన । హరుని కర్పిం
చు వాఁ డఖి, లార్థములను । బడయుఁ బాపసమూహంబుఁ, బా
యుఁ దో॥ ౧౦౩ ॥ (వ) ఇదియునుం గాక నృత్తగీతవాద్యములు
లింగసన్నిధి నొనర్చిన వాని యెదుర నెప్పుడుం దార్యత్రికం బెంతయు
నొప్పుచుండు నొక్కవిడుత సాష్టాంగదండప్రణామంబు చేసినవాఁడు
త్రిలోకవందితపదుండగు వసుధేశుండై జనించుఁ దత్సన్నిధిం గృతంబు
లగు జపహోమదానంబులు మహాపుణ్య ప్రదమ్ము లగును గదంబవన
సన్నిభంబైన తపోవనంబును హేమపద్మాకరతుల్యంబగు తీర్థంబును
సోమసుందరసంకాశంబగు లింగంబు నీలోకంబునఁ గానం బడ దయ్యె
మూలభూతంబు మహాలింగంబు హాలాస్యసుందరంబుఁ గర్పూర సుంద
రంబుఁ గదంబవనసుంధరంబుఁ గల్యాణసుందరంబు నభిషేకసుందరంబు
సుందరేశంబు మృగమదసుందరంబు సత్సుందరంబు జనపదాగీత సుం
దరంబు నాదిసుందరంబు నానందసుందరంబు దేవసుందరంబుఁ జాం
పేయసుందరంబుఁ బాండ్యసుందరంబు సమష్టివిద్యానగరీ నాయకంబు
మధురాపతియుఁ గన్యకానగరీనాథంబుఁ జతుష్కూట పురేశ్వరంబు
భూలోకశివలోకేశంబు జీవన్ముక్తిపురేశ్వరంబు సోమసుందరంబులో
నగు నామధేయంబులఁ బ్రణుతింపం బడుచుండు వెండియుఁ దజ్జనన
ప్రకారంబు వినుం డట్టి శివరాజధానినాఁ బడు కదంబవనంబునందు॥
(సీ) జగదుపకారంబు, సలుపుటకయి సప్తపాతాళముల నుండి, ప్ర
మదమునను । దల్లింగము జనించె, దాని మహత్త్వంబు నంతయుఁ
జెప్ప న, నంతుఁ డేని । ప్రోడగాఁ దనుటయు, భూసురు లప్పుడు
కుంభసంభవుఁ గాంచి, కోర్కె మీఱ । క్షేత్రతీర్థమ్ముల, శ్రేష్ఠవై
భవమును మూలలింగమహత్త్వ, ముం గ్రమముగ॥ (గీ) వింటి మ
భవునిపైభక్తి, విస్తరిల్లె । వీను లలరంగ మాకు మా, విభుని లీల ।

లఱువదియు నాల్గు వచియింపు, మనఘచరిత । యనుడు వారలతో
డ ని, ట్లను నగస్తి॥ ౧౦౪ ॥ (మ) కమలాత్మాదిసుపర్వవంద్యపదయు,
గ్మంబొప్ప శంభుండు స। ర్వమయుండుర్వి సమస్తభూతసదయు, స్వాం
తుండు సర్వజ్ఞుఁ డా। దిమదేవుండుసమస్తవేదనిచయా, ధీశుండు సచ్చిత్సి
మో। దమహామూర్తిమహామహత్త్వమున, త్యల్పాల్పుఁ డౌచుం దేడిక॥
౧౦౫ ॥ (వ) అట్టి హాలాస్యనాయకుండు కదంబవనంబున స్వాయం
భువలింగాకృతిం జూపట్టుచుండు మఱియు ॥ (ఉ) ఇందుకులీనులైన
నృపు, లెల్లరు పాండ్యమహీతలేశులై । సుందరనాథుఁ డీశునికి, సు
స్థిరమానసభక్తియుక్తి స । ద్బృందము మెచ్చ సేవ లొన, రించుచు
నుందురు ప్రత్యహంబు సం । క్రందనముఖ్యు లర్చనము, గాంతులు
దీర్చఁ బూనతుజ రెప్పదుక॥ ౧౦౬॥ (మ) పరితుష్టుండయి వారి భ
క్తిని మది, న్భావించి సత్సుందరుం। దురులీల ల్నిజభక్తకోటికిహితం,
బొప్పాంగఁ గాఁ జేసె భా । సురమైనట్టి చతుర్యుగంబులఁ గడుం, జో
ద్యంబు జన్మింప సా । దరుఁడై యొక్కొ-కటం బదాఱు హరపా, ద
ధ్యాయులారా యొగిక॥ ౧౦౭ ॥ (గీ) ఆదిలింగంబు నీపవ, నాల
యంబు । సోమసుందరనాథంబు, సొరిది సంత । సమునఁ జేసినయా
చతు, ష్షష్టిలీల । లేను వినిపింతుఁ గడు సంగ్ర, హించి మీకు॥ ౧౦౮॥
(క) అవి యతిచిత్రపవిత్రము । లవనీఖ్యాతములు మంగ, ళాస్పద
ములు న । య్యావికర్ణరసాయనములు । భవహరములు వినుఁడు
వాని, బావనులారా॥ ౧౦౯ ॥ (వ) అందు మొదలి లీల పురంద
రదురితంబు హరించుటయు రెండవది యైరావతశాపంబు వాపుట
యు మూఁడవదినీపవనంబున మధురాపురి నిర్మించుటయునాలవదిత
టాతకం బుట్టించుటయు నేనవది తత్పరిణయంబు పాండ్యేశుచేనొన
పిఱించుటయు నాఱవది విచిత్రసహితపతంజలికి నృత్తంబుఁ జూపుటయు

నేడవది కుండకుక్షికి నానావిధాన్నములంగుడుచు శక్తి నొసంగుట యు నెనిమిదవది యతని కన్నరాసులునునదియుంగాన్పించుటయుఁదొమ్మిదవది సప్తసాగరంబుల రావించుటయుఁ బదియవది మలయధ్వజుని దివినుండి భువికి రాఁజేయుటయుఁ 'బదునొకండవది యుగ్రతనయు జనియింపం జేయుటయుఁ బండ్రెండవది యతనికి వలయాద్యాయుధత్రయము నొసంగుటయుఁ బదుమూడవది సాగరతాడనంబు సేయుటయుఁబదునాలవది పురుహూతు కిరీటంబుఁ బోనడఁచుటయుఁబదునేనవది మేరుస్వర్ణరాశినుగ్రపాండ్యుని కిచ్చుటయుఁ బదునాఱవది మునులకు వేదార్థంబు దెల్పుటయుఁ బదునేడవది యభిషేకపాండ్యుని కిరీటార్థము మణుల నొసంగుటయుఁ బదునెనిమిదవది మేఘమ్ములచే సాగరపానమ్ముం జేయించుటయుఁ బందొమ్మిదవది యతివృష్టి నివారించుటయు నిరువదవది విచిత్రసిద్ధవైభవముం జూపుటయు నిరువదియొకండవది శిలాగజమ్ముచే నిక్షుదండమ్ము నమలించుటయు నిరువదిరెండవది నగ్నగజముంబరిమార్చుటయు నిర్వదిమూడవది బ్రాహ్మణకన్యననుగ్రహించుటయు నిరువదినాల్గవది వ్యత్యస్తనృత్యమొనర్చుటయు నిరువదియైదవది విప్రపత్నీవధ నిరూపించుటయు నిరువదియారవది జననీజారుండు జనకహంతయు నగు వానిఁబాలించుటయునిరువదియేడవదిభటార్థంబూరువు భేదించి జయించుటయునిరువదియెనిమిదవదిక్షపణసర్పగరలంబురిలించుటయు నిరువది తొమ్మిదవది నగ్నధేనువు నడఁచుటయు ముప్పదియవది పాండ్యసేనారక్షణంబు పొంకెసనీకినింబూవుటయు ముప్పదియొకండవది సువర్ణమయసీవి నిచ్చుటయు ముప్పదిరెండవది కటకవిక్రయంబు సల్పుటయు ముప్పదిమూడవది యతుస్త్రీల కష్టసిద్ధులుపదేశించుటయుముప్పదినాల్గవది చోళదేశాధిపతికయి ద్వారంబు భేదించుటయు ముప్పదియైదవది పాండ్యసేన కు

దకంబొసంగుటయు ముప్పదియాఱవది పసిండి సేయు విద్య గా
నుపించుటయు ముప్పదియేడవది చోళసైన్యమును బుష్కరిణిం బడం
ద్రోలుటయు ముప్పది యెనిమిదవది శూద్రుని కక్షయధాన్యం బొసం
గుటయు ముప్పదితొమ్మిదవది వైశ్యవటువునకు విజయ మొసఁగుట
యు నలువదియవది పాండ్యేశ్వరు బ్రహ్మహత్యా బాధ హరించుట
యు నలువదియొకండవది కాష్ఠభారంబు ధరించుటయు నలువదిరెం
డవది చేరరాజుం గుఱిచి పత్రిక నొసంగుటయు నలువదిమూడవదిభ
ద్రునికి హేమరత్నఫలకము నొసంగుటయు నలువదినాల్గవది యత
ని భార్యకు జయ మిచ్చుటయు నల్వదియేనవది వరాహ డింభములఁ
బాలించుటయు నలువది యాఱవది వానికి మంత్రిత్వ మొసంగుటయు
నలువదియేడవది ఖంజనపక్షికి జయలక్ష్మిం గరుణించుటయు నలువది
యెనిమిదవది తిత్తిరికి ముక్తి నిచ్చుటయు నలువదితొమ్మిదవది పురప్ర
వేశముం బఱవుగఁ జేయుటయు నేఁబదియవది చోళరాజును శివనా
మాంకసాయకంబుల జయించుటయు నేఁబదియొకండవది కవిసంఘము
లకు ఫలకప్రదాన మొసఁగుటయు నేఁబదిరెండవది విప్రుని కార్యా
వృత్తంబు నొసంగుటయు నేఁబదిమూడవది నక్కీరుని రక్షించుటయు
నేఁబదినాల్గవది యాతనికి సూత్రోపదేశ మొసఁగుటయు నేఁబదిమై
దవది ప్రబంధతారతమ్యము నిర్ణయించుటయు నేఁబదియాఱవది యు
త్తరహాలాస్యమును జేరుటయు నేఁబదియేడవది దాశకన్యం బెండ్లి
యగుటయు నేఁబదియెనిమిదవది వాతపురీశునకు జ్ఞానదీక్ష యొనర్చుట
యు నేఁబదితొమ్మిదవది పాండ్యభూపతికి మాయాశ్వముల విక్రయిం
చుటయు నఱువదవది ఘోటకంబులకు జంబుకత్వమును నద్యాకర్షణ
ముం జేయుటయు నఱువదియొకండవది భక్ష్యంబులపొంటె మృద్భా
రంబు వహించుటయు నఱువదిరెండవది కుబ్జపాండ్యుని జ్వరపీడ ని

వారించుటయు నలువదిమూఁడవది థరుశూలములచే నగ్నుల రూపు
మాపుటయు నలువదినాల్గవది శంభుకూపశమీవృక్షమ్ముల సాక్షు
ల రావించుటయు ననంబడియె॥ (సీ) శంకరలీలల, సంగ్రహావచనం
బు పఠనంబుఁ జేసిన,భక్తిమెయిని । ఖిన్న జనంబులు, వివిధవాంఛిత
ములు పడయు వారగుదురు,ప్రకటముగను । నేనింక వరుసగ, వాని
భావంబును వివరించి చెప్పెద,వినుఁడు మొదల । వృత్రహత్యారూప,
వృజినబాధితుఁడగు నింద్రుఁ గాచిన సుంద, రేశులీల॥ (గీ) విన్నవా రె
ల్ల నఘముల,విడిచి వేగ । నభవు సాయుజ్యమందుదు, రంతమందు।
శంభునియనుగ్రహమ్మున , సాధులార । యనుచు నుడివెను వారిక,
మ్మునివరుండు॥ ౧౧౦ ॥ (సీ) కృతయుగాదిని మును, త్రిదశాలయ
మ్మున మహనీయతపముచే, మాన్యుఁడైన । విశ్వకర్మ సృజించి,వి
లసిల్ల నిడిన సుధర్మాఖ్య సభనుర,త్నప్రబద్ధ । సింహాసనమునన ,
సీనుఁడై యింద్రుండు కొలువున్న యెడదేవ, కోట్లుమునులు । నారి
గంబున నిండి,యుండిరి గాయను ల్వాడి రచ్చర లంద,ఆడిరందు॥(గీ)
మిగుల నంద గత్తై,యగు తిలోత్తమయను । వేశ్య పాట నాట, వివి
ధగతుల । నెల్ల వారు మోద,మెనయంగ సలుపఁగా । దైవతేశ్వ
రుండు, దానిఁ జూచి॥ ౧౧౧ ॥ (ఉ) మోహితచిత్తుఁడైన యెడ,
మోదముతోనతనిం గనన్ సుర । వ్యూహగురుండు వచ్చిన ను, రో
త్తముఁ డంతట లేచి మ్రొక్కి తా । నీహను సత్కరింపక యు, పే
క్ష వహించుట గాంచిగౌరవ । ద్రోహరుషారసంబున మ,రుల్గ నకుం
డ గురుండు వోవుడున్॥ ౧౧౨ ॥ (వ) అట్టి యెడంబురుహూతుం
డు దివ్యాంబరాభరణాదు లయ్యచ్చర కిచ్చినారదాదిమునీశ్వరులను దే
వతలను యథాన్యాయంబుగ సత్కరించి వారివారి నెలవుల కనిపె
గురునికిఁ జేయఁబడిన యపకృతి యాసమయంబున॥ (క) హరికి మన

మ్మునఁ దగిలిన । సురభయమున గురుని యింటి,కురువడి నేగన్ ।గు
రుఁడును దిరోహితుండై । యరసినఁ గనుపడక యుండె, నాహా
తువుచేన్॥ ౧౧౩ ॥ (క) తతదుఃఖాక్రాంతంబగు । మతిఁ గ్ర
మ్మఱ నరిగెఁ దనదు, మందిరమునకున్ । క్రతుభుక్పతి ఖిన్నుండై ।
వితతగురుద్రోహజనిత, వృజినముఁ దగులన్ ॥ ౧౧౪ ॥ (క)
బలవిక్రమములు విద్యయుఁ । బొలిసెఁ గ్రమక్రమముగాను , బురు
హూతునికిన్ । బలలాశులంద ఱది గని । కలహించిరిబుధులతోడఁ,
గ్రార్యోద్ధతులై ॥ ౧౧౫ ॥ (వ) అత్తఱి వేల్పులు పరాజితు
లై యింద్రునితోడఁ జతుర్ముఖుని కడ కరిగి పెక్కు చందంబుల
నగ్గించి సాష్టాంగదండప్రణామంబు లాచరింప నతండుమీ చేసిన సన్ను
తుల కలరితి వరం బడుగుం డనుటయు నయ్యమరు లిట్లనిరి॥ (చ)సుర
తి మేము నోడితిమి, శూరతయంతయుఁ దక్కె దానవో । త్కర
షున కేవిధంబునను,గల్గును దానవులన్ జయింప మా । కరసి వచింపు
మన్న సదు,పాయము నిట్లను నోజ మీఱఁగా । సురగురుహీను లీరు
సుశు,భోన్నతి రక్కసు లార్యపోషితుల్॥ ౧౧౬ ॥ (చ) బలముయ
శంబు జ్ఞానమున,పారముగా గురుసేవచే నగున్ । సలలితుఁడైన స
ద్గురుని , సంగతిఁ బాసినఁ దూలు నన్నియున్ । గలఁక నదృశ్యుఁడ
య్యె నికఁ,గాఁడు ప్రసన్నుఁడు మీగురుండు పెం । పలరఁగ నేగి త్వ
ష్ట్రసుతుఁ, బ్రార్థన సేయుఁడు గెల్పు సంగెదున్॥ ౧౧౭ ॥ (వ)
అని యానతిచ్చిన వేల్పులు మహాత్ముండగు విశ్వరూపుని కడ కేగి ప్రా
ర్థించి వానిం బురోధసుంగాఁ బడసి తదుక్తకర్మంవుల నెల్ల నిరంత
రాయంబుగ నొనర్చిరి॥ (గీ) విశ్వరూపుని ప్రాపున , వృత్రవైరి ।
శంభు కవచంబు వజ్రపం,జరసమంబుఁ । బొంది తన్మహిమంబునఁ,
బొలసుదిండ్ల । నందఱను బవరంబున, డిందుపఱచి॥ ౧౧౮ ॥ (క)

సురసుతుఁ డగుచుం బొల్లిటి । కరణి సుఖం బుండె దివిని,గ్రతుభుక్త తికిన్ । గురుఁడయి మేనల్లుండయి । సురరిపులకు నిట్లుత్వష్ట్ర,సూనుం డుండెన్॥ ౧౧౯ ॥ (వ) ఇట్లు శిరస్త్రయంబుగలవిశ్వరూపుం డు ప్రత్యక్షంబున దేవతలకును బరోక్షంబున రాక్షసులకును హవిర్భాగంబు లొసంగుచుండ నద్దాని జ్ఞానదృష్టి నెఱింగి పురందరుండు వాని మస్తకత్రయంబు దంభోళిచేఁ ద్రుంచుడు సోమరసంబుం గ్రోలు శిరంబు కపింజలంబును సురం ద్రాగు నది చటకంబును నన్నంబు మెసవు నది తిత్తిరియునై యిట్లు పక్షిరూపంబులతోఁ ద్రిశీర్షంబులు తపోమహిమ నెగసి॥ (గీ) పక్షిబృందములోడను, బాఱి పోయె । దండక పఱరకరవిక్కృ,తముఖనీల। మూర్తిన్రామె బ్రహ్మహత్య స, ముద్భవించి। సతత మింద్రుని బాధింప,సాగ నపుడు ॥ ౧౨౦ ॥ (సీ) ఇట్లుపీడితుఁ డౌచు,నేఁ డొకండు గడపి తుద మునివిబుధుల,తోడఁ గూడి। విభజించి నాలుగు,విధముల నాహత్య ధరణీజలాంగనా,తరువులనిడి। భువి కేటిలో గర్త,పూర్తియా నట్లుగ మగుడ మగుడనూరు,పగిదినీటి।కంగనలకుఁ గను,నం దాఁకఁ బతిఁ గూడుటగునట్లుఛిన్నము,లయ్యెమఱలఁ॥ (గీ) బల్లవించెడు నట్లుగఁ,బాదపముల । కిట్లు గోఱ దీఱఁగవరమ్ము,లిచ్చిపిదప । నమరనాథుండు పాపంబు,సమయఁ జేసి । నిర్మలుం డుగ నయ్యెమా, నివరులార॥ ౧౨౧ ॥ (క) త్రిదివమ్మున సుఖముండెను । మది నాత్మజశోకమున న,మర్షయుతుండై । విదితత్వష్ట్ర సమాఖ్యుఁడు । సదమలమతివిశ్వరూప,జనకుఁడుపిదపన్॥౧౨౨॥ (వ) అనలంబునఁ దిలాజ్యాదిహవిస్సుల మంత్రసహితంబుగ వేల్వ నందు మహాబలుండు వృత్రాసురుండు జనియించి దినదినంబు బాణమాత్రంబు పెరుఁగుచుఁ దపోబలంబుచే నెల్ల జగంబుల నాక్రమించె॥ (మ) తరుణాత స్వీబుధోత్తముల్వితతయు,ద్ధప్రక్రియోద్యుక్తులై।సరగ న్వాహము

లెక్కి శాతతమశ, స్త్రంబు ల్విరాజిల్లఁగాఁ । గరకంజంబులఁ బట్టి వర్మధరులై , కయ్యంబు జేయంగ వేఁ । బురుహూతుండు సితేభ మెక్కి యచటం, బ్రోద్దాముఁడై నిల్వఁగన్॥ ౧౨౩ (క) హరునకు నంఘకునకు బలె । హరివృత్రాసురుల కవ్వ, డత్యంతభయం । క రయుద్ధ మయ్యెఁబవిచే । సురపతి తద్వత్సముఁ గడుఁ , బొక్కఁగ మోఁదెన్॥ ౧౨౪ ॥ (క) అప్పుడు వృత్రుఁడు రోషము । ముప్పిరిగొన గజము నొక్క , ముసలాయుధముం । దప్పకకొని ప్రహరించియు । నప్పురుహూతుని భుజంబు, నడఁగం గొట్టెన్ ॥ ౧౨౫ ॥ (వ) అట్టియెడ నిస్సారబాహుదండయుతుండై యింద్రుండు కులిశంబునై రావతంబును మాని భీతుండై పలాయితుండయ్యెనమ్మెయి వేల్పులును ద్యక్తాయుధులై యెల్లెడలం బఱచిరి పిదప వారందఱు నొక్కడంగూడి చని నలువ శరణంబు వేఁడి యతనిం బురస్కరించుకొని వైకుంఠంబున కరిగి యందు ॥ (సీ) శ్యామలవర్ణుని , శంఖచక్రాది సందీప్త చతుర్బాహు , దివ్యదేహు । మకుట కేయూరాది , మండనమండితు వనమాలికాధరు , వనజనేత్రుఁ । గమలాసుపర్ణాసం, కలితుని సింహాసనాసీను విష్ణువు , నవుడు కాంచి । యగ్గించి యెఱిఁగి వృ, త్రాసురు చెయిదంబు విన్నవించుడు దాని , వెన్నుఁడు విని॥ (గీ) యనియె బలతనుజాతవ , జ్రాయుధంబు । విగతసారంబు శక్రుచే, వీడె దానఁ । జెడఁడు వృత్రుండు కొండొక , దేవరైన । పవి గడింపుఁడు బలవైరి, పడయు జయము॥ ౧౨ ॥ (క) అని నిశ్చయించి వేగ । మ్మునఁ దద్విధ కేవచించు , ముఖ్యక్రమము । న్మనుకొని చేయం దగు మీ । రనువుగఁ జనునది దధీచి , యాశ్రమ మునకున్ ॥ ౧౨౭ ॥ (ఉ) మున్ను సురాసురు లక్కలశ, పుష్కరధి న్మథియింప వేగను । త్పన్నకుతూహలాత్ములయి , ప్రాంశుశరాళి

దధీచిమహానిరా । ట్సన్నిధి నుంచి రక్ష యని, సంభ్రముఁ దెచ్చిరి కొం
త కాల మహా । యున్న సమస్తశస్త్రములు, నోసురలార దధీచి మ్రిం
గుమన్॥ ౧౨౮ ॥ (వ) అతని వెన్ను నెమ్మున నయ్యాయుధమ్ము లెల్లను
న్నాయవి యద్దాన వృత్రుండు త్వరం బరిమార్పఁ దగు వాఁడియ్యా
ది ని శ్చయమ్ము శిబిప్రముఖ దానశీలురలో దధీచి శివభక్తుండు మహా
త్యాగియుఁ గాన నతని కడకేఁగి శల్యంబు వేఁడుం డని బ్రహ్మాదుల
కానతిచ్చినఁ గమలసంభవుండు జంభారిం గాంచి వేలుపులతోఁ జని
యమ్మేలుం జేయు మని వచించి నిజమందిరంబున కరిగె ॥ ౧౨౯ ॥
(క) పిమ్మటఁ దప మొనరించెడు । నమ్ముని కడ కరిగి సురలు, హ
ర్షము జయఘో । షమ్మునఁ జేసి దధీచిని । సమ్మదమున వేఁడి రి
ట్లు, సంయము లారా॥ ౧౩౦ ॥ (క) సరసత్యాగవిభూషణ । వ
ర మిమ్మా మాకు యోగి, వల్లభ యనుడు । న్గరుణాయుతుఁడు ద
ధీచియు । సరవిగమీ కోర్కి యిత్తు, సత్యంబుగ నాన్॥ ౧౩౧ ॥
(వ) అట్టియెడ వారు వృత్రాసురవధార్థంబు త్వద్దేహమధ్యగతంబ
యి యున్న వీణాదండనామశల్యం బొసంగుమని యభిలషింప నతండు
మనోగతంబునం దాత్మ నిత్యంబు శరీరాదు లనిత్యం బని నిశ్చయించి
యలరి యిట్లనియె ॥ (ఉ) వల్లె మదీయకీకసము, వారక యిత్తుఁ గొ
నుం డఁటంచు సం । ఫుల్లముఖాబ్జుఁడై తనువుఁ, బోనిడి బ్రహ్మబి
లోద్గతుండునై । సల్లలితేశరూపమున, శంకరలోకవిమాన మెక్కి
తా । నుల్లసదీశలోకమున, కుత్సుకుఁడై యతఁ డేగె నంతటన్ ॥
౧౩౨ ॥ (వ) అయ్యస్థిం గైకొని యమరులు విశ్వకర్మచే నిడిన న
తం డద్దాని మహానిశితదృఢవజ్రాయుధమ్ముగ నొనర్చి సుత్రామున
కొసంగె॥ (క) అతిదుర్నిరీక్ష్యమగు నా । హరిదండముఁ బోని దా
ని, హస్తమునందు । న్ధరియించి సురేంద్రుఁడు పాం । డరమాతం

గంబు నెక్కి, నాకస్థులతోఁ॥ ౧౩౩ ॥ (గీ) వృత్రుఁ డున్నట్టి చో
టికి, వేగ నేగి । పవిని దోర్దోడ జళిపించె, భయముపడఁగ । దా
నిలో నుండి పిడుగులు , ధరణి వ్రాలె । నమరగణమును దాని న,
య్యసుర గాంచి॥ ౧౩౪ ॥ పరువెత్తుచుఁ గడువడిసా । గర మ్మంధు
మునింగి దాఁగి , కనుపడకుండె । న్సురహూతాదివిబుధు ల। చ్చె
రువందిరి వాని చిత్ర , చేష్టకు మిగులన్ ॥ ౧౩౫ ॥ (క) క్రమ్మఱ
నలువంగన్నిరే । ద్రిమ్మరి చిట్టకపుచర్య , దెలుపుడుఁ గరుణ । న్బ్ర
మ్మ యనె సింధుజలనా । శమ్మున కయి వేఁడుఁడు ఘట , సంభవ
మౌనిన్॥ ౧౩౬ ॥ (గీ)అనిన నింద్రాదిదేవత, లాదృతినను। వేఁడహా
లాస్యనాయకు,విపులకాల । వహ్నికోటిసమానుని, స్వాంతమందుఁ।
దలఁచి తలఁచి పయోనిధి, తలముఁ జేరి॥ ౧౩౭॥ (సీ) కడలినీ రెల్లను,
బుడిసెడుగాఁ గొని త్రావితి నేను త , ద్గతజలంబు । లన్నియునశి
యించె,నాసమయమ్మున నబ్ధిమధ్యమ్మున, నతివిశాల। మైనొక్క గి
ర్యగ్ర, మందుఁ బద్మాసనాసీనుఁడై నిశ్చల , చిత్తుఁ డగుచు । విజితేం
ద్రియుండునై, విమలుఁడై బ్రహ్మంబు భావంబునందుంచి , భవ్యయో
గ ॥ (గీ) నిష్ఠుఁడై యున్న వృత్రుని,నిజరపతి । కాంచి తన్మస్త
కంబును , ద్రెంచెఁ బవిని । దానఁ దోర్దోడ జనియించి , తాన బ్ర
హ్మ । హత్యయనివార్యమై యింద్రు , ననుగమించె ॥ ౧౩౮ ॥
(చ) ముసలము ధరించి యింద్రుని । వెస ఛాయారూపమునను , వె
ఱపించుచుఁ దా । మసమున నెడగలుగక న । య్యసురేశుని హత్య
వెంట , నరుగుచునుండెన్ ॥ ౧౩౯ ॥ (వ) అట్టియెడం బురుహూ
తుండు మహాభీతిం బఱచుచు నీశాన్యది క్తలంబున నొప్పు రుద్రలోకం
బుఁ జొచ్చి పద్మనాళసూత్రంబున లీనుండై చిరకాలంబు చక్షుర్గో
చరుండు గాఁ డయ్యె ॥ (ఉ) ఆ సమయంబున న్నహుషుఁ, డైంద్ర

పదంబును బొంది దుర్నయా । వాసుఁడు నాదు వాక్యముస , వ్యా
శ ముగా శపియింపఁ బడ్డ వాఁ । డైసరగ స్థరాతలము, నందుఁ బ
డఁగలసదబ్జనాళసం । వాసి సురేంద్రుఁ డాత్మగురు,వాక్పతి నెమ్మదిని
ల్పిభక్తిమైన్॥ ౧౪౦ ॥ (క) నుతియింపఁ గురుఁడు కరుణా । మతి
నై ప్రత్యక్షమగుడు , మరుదీశుండున్ । నుతులొనరింపుచుఁ దో
డ్తో । నతిమోదముతోడ లేచి,యపరాధంబున్॥ ౧౪౧ ॥ (క) మ
న్నింపుము మన్నింపుము।మన్నాథుఁడ యంచుఁ బదక,మలయుగమునకుం।
గ్రొన్నన సొఁగిలి మ్రొక్కఁగ।నన్నిర్జర నాథు నెత్తి,యాదరణమునన్ ॥
౧౪౨ ॥ (వ) బృహస్పతి కౌఁగిలించి భయపడకు మని పల్కి యమ్మ
హాపాతకనాశమ్మునకుఁ బ్రాయశ్చిత్తము జ్ఞానదృష్టిం గని యిట్లుగ్గడిం
చె॥ (సీ) పాచిత మిల నురు,పాపంబులకు శివలింగాపచితిఁ దక్క,
లేదు లాఁతి । యత్నపూర్వంబుగ,నర్దానిఁ జేయుము చిరతరస్థలము
ల,హారుఁ డెడయక । నివసించుఁ గావున,నిశ్చలభక్తిమైఁ గైలాసమా
దిగఁ,గలుగు వాని । యందున్న తీర్థము,లందు మజ్జన మాడి శివలిం
గములఁ బూజ,సేసి తేని॥ (గీ) యందు ముఖ్యతమంబగు, నాప్లవము
న । ఘోరదురితంబు పొలియును, గుధరవైరి । సేయునది యట్లు
నీవని,చెప్పి గురుఁడు । పూర్వముం బోలె దృశ్యుండు,బుధుల కయ్యె॥
౧౪౩॥ (గీ) ఇట్టి వృత్రవధము, నేమహీపాలుండు । సావధానబు
ద్ధిఁ,దావుకొలిపి । వినును వాఁడు శత్రు,వీరుల నోరిచి । పోరయశ
ము నొందుఁ,బొందఁ గలఁడు॥ ౧౪౪ ॥ (చ) దశశతలోచనుం డవు
డు,దారుణపాపవినాశము న్మహా । తిశయసుఖప్రదంబుఁ గుగ,త్రిపు
మవహ్నిగుగూర్తి నెంచుచున్ । గృశభయుఁడై యతండు దివి,కేగ
బృహస్పతి వెంట నంటఁగన్ । దిశలు వెలుంగఁ జేయు తన, దివ్యహ
యోత్తమ మెక్కి వేడుకన్॥ ౧౪౫ ॥ (వ) అంత నొక్క నాఁడు॥

(గీ) గురుని ముందిడుకొని వెళ్లి,సురలతోడ । స్వర్గమున నుండిడి
గి వేఁట,సాకువలన । శరధనుర్ధరుఁడై యిల,హరిహయుండు। గ్రు
మ్మరుచు గిరివిపినస్థ,లమ్ములందు॥ ౧౪౬ ॥ (క) హరిముఖ దుమ్మృ
గములె సం । హరణ మొనర్చుచును వేఁట,లాడెను దేవే । శ్వరుఁడ
డాకరలాఘవమును । సుర లందఱు సూచి మిగులఁ,జోద్యం బందన్॥
౧౪౭॥ (వ) అప్పుడు ముసలహస్తయగు నావృత్రహత్య కాటుక గు
బ్బలం బోని మేనితో జముని క్రియ వెఱపుఁ జూపుచు వాసవుంబాయ
దయ్యె దానిం గాంచి యతండు వెఱచఱచి॥ (చ) జవమున సోమ
సుందరుఁడు,సంవసియించు తలంబుఁజేర వా । సవునికి దుష్టజంతువ
ధ,సల్పుటకిచ్చ జనింపకుంట న । ద్దివిజుల కెల్ల నిట్లనియె, దిక్పతినా
థుఁడు వేఁట యందు నా । కవిరళబుద్ధిగల్గియును,నయ్యది వాసెను
నిక్కవంబుగన్॥ ౧౪౮ ॥ (సీ) అక్కటికము మది,నాగుబ్బతిల్లెడి
హింసాభిరతి వీడె,నేమి యొక్కొ । యీప్రదేశమ్మున,నెయ్యదియో
విశేషమ్మొండు వెలయుని,స్సంశయముగ । నని మృగయాలీల, నమర
నాథుఁడు మాని హాలాస్యమనుక్షేత్ర,మతఁడు సొరఁగ । క్షేత్రప్రభా
వంబు,చే వృత్రహత్యయు దుర్బలమైవాని,తోడఁ జనక॥ (గీ) భయ
ముపడి వెలి నుండెను,బటుతదక్కి । యట్టు లెచ్చోట నయ్యది,యాఁ
గె నచోటు । వృత్రహత్యాస్థలమ్మని, పృథివియందుఁ । జెప్పెదరు
నాటఁగోలె న,శేషజనులు॥ ౧౪౯ ॥ (సీ) సతతము దనవెంటఁ, జరి
యించు నావృత్రహత్య లేమిని జూచి,హరిహయుండు । సంతుష్టుఁడై
శీత,సాధ్వసుఁడై బృహస్పతిని సర్వజ్ఞుని,సర్వసుమలఁ । గాంచి వృత్ర
వధోత్థ,కలుషంబు ననుఁ బాసి పోయెనుబోయెను,బోయె ననుచుఁ।బలి
కిచపలుకుల,వాగీశ్వరాదులు విని హర్షవిస్మయ,విహితచిత్తు॥(గీ)లై వి
శేష మిచట, నల రెడు నని మతి । మంతులరగు మీరు, మాకుమున్న।

చెప్పియుంటి రద్ది, చెల్లకయెట్లుండు ? నని వచించి వార , లనిరిమఱి యు॥౧౫౦॥ (వ) ఏతత్పుణ్యకదంబవనంబునఁ బరస్పరవైరంబు తొలం గి॥ (క) సింగములు నేనుఁగులు వి । హంగమరాజులును మఱియు, నహిసముదయము । బ్బాంగి పగ లేక మెలఁగుట । రంగ దమలవ స్తు విచట, రాజిలుచుండుఁ॥ ౧౫౧ ॥ (గీ) అనిన వారి మాట, లా లించి యోజించి । యేమి చిత్రవస్తు, విచట నున్న । దరయుఁడనిసు రేశుఁ, డమరగణంబుల । ననుప వార లేగి, యన్ని కడల॥ ౧౫౨ ॥ (గీ) వెదకిగంభీరతీర్థము, విమలసలిల । పూరితము గని యందలి, తీరమందుఁ । గలసి కూచుండి యొడళులఁ, గడిగి శ్రమముఁ । బా పికొని దాని వాయవ్య, భాగమందు॥ ౧౫౩ ॥ (క) కుసుమితకదంబ పిప్పల । లసితపవిత్రస్థలింగ, శంకరహితకీ । రసమూహంబులఁ గాం చిరి । యసితములం బంచవర్ణ, కాంచితతనులఁ॥ ౧౫౪ ॥ (మ) శివశంభూ పరమేశ శంకరహరా, శ్రీకంఠ గౌరీపతీ । భవనాశాయ నుచు న్భవాజ్ఞ నెపుడుఁ, భాషింపుచుండంగ నా । స్తవనీయంబులఁ గీరవాక్యముల నా, సల్మీఱ నాలించి యా । దివిజవ్రాత మచేగినీపవ నిలో, దీవ్యత్ప్రదేశంబునఁ॥ ౧౫౫ ॥ (మ) నయనానందదము న్సు ధాద్రవమిళ, న్నవ్యస్వరూపంబున । వ్యయశోభానిధి సోమసుందరమ హా, దృల్లింగముం గాంచి వి । స్మయముం బొంది జవంబునం జని నిజ, స్వామి న్విలోకించిరెమె । క్రియమర్త్యు ల్పరమాద్భుతంబొకఁ డుల, తింపం బడె న్వాసవా॥ ౧౫౬ ॥ (వ) వినుము బిల్వకదంబవృ క్షసాంద్రంబయిన యీవనంబున మహాతీర్థంబును మహాలింగంబును బొడగంటిమనుటయు వాసవుం డత్తీర్థంబుడాయం జని గురువదన మ్మాలోకించి యేని పుడేమి సేయువాఁడననిన హర్షించి వేదార్థ వేది యాంగీరసుండు విధ్యుక్తభంగి నిం దుపస్పర్శం బొనర్చి నీపేర

నీమహాలింగంబునకు విమానంబు గల్పించి మహాపాపనివృత్తి పొందెదు
నేతల్లింగంబు నారాధింపు మనవుడు నగుఁ గాక యని బృందారకు
లందఱతోఁ దీర్థమ్మున డిగ్గి సంకల్పపూర్వకంబుగ మంత్రమ్ములఁబఠి
యించి స్నాతుండై బుసుమం బలంది నిత్యకృత్యమ్ములు దీర్చి వేగన్న
లవేల్పు స్వాయంభువలింగంబును దర్శించెఁ దోడ్తో వెలి నున్నవృత్ర
హత్య కాలాగ్నింబడు తూలాంశంబు పోలె సమసె నింద్రశరీర గతం
బయిన పాపభారంబు నష్టమూలభూజంబు నోజం దూలె నిట్లువృత్ర
హత్యావివర్జితుండై పర్జన్యుండు సంతసించి విశ్వకర్మన్రావించి
యిమ్మహాలింగమ్మునకు విచిత్రవిమానం బొకండు గ్రక్కునఁ గల్పింపు
మని యానతిచ్చి తీర్థమ్మున మజ్జనంబాడి పూజార్థంబు పూలుదేర
వేలుపులం బంచి యడవులఁ గొట్టించి పుడమి నెల్ల నాదర్శంబు భా
తిఁ జేయించి యాలింగంబును మఱల మఱల నీక్షించి తచ్ఛిరోభాగం
బున నాతపశాంతి పొందెడు నిజచ్ఛత్రంబుఁ బట్టం దొడంగె నంత॥ (సీ)
సర్వదేవతలచే,సమధిష్ఠితంబునై యష్టసింహములుగ,జాష్టకంబు। నఱు
వదినలువురై,నట్టిగణేశులు భరియించు నదియును,వరచిరత్న। రత్నచి
త్రితమును,రవిబింబసమ హేమకుంభయుతంబును,గురుతరోత్క।లాంఛిత
కేతన,లసితంబును వితానమౌక్తికమాలికా, మండితంబు॥ (గీ) ఛత్ర
చామరఘంటికా,సంకలితము । విశ్వకర్మనిర్మితమునై , వెలయుస
ద్వి । మాన మే తేరఁ గాంచి వి,స్మయము నొంది । వేల్పు ఱేఁడు
గురూక్తమౌ,వేళయందు॥ ౧౫౭ ॥ (వ) అచ్చోదానిని స్థాపింపం జే
సి మగుడ విశ్వకర్మం గాంచిప్రాకారాదులనిర్మింప నానతిచ్చుడున
తండు తత్క్షణంబ॥ (క) పంచప్రాకారంబుల । నంచితబహుమంట
పముల,ననుచరశాలా । సంచయముల గోపురములఁ। గాంచనపుత్రిక
లతోడఁ,గ్రాల నొనర్చెన్॥ ౧౫౮ ॥ (వ) మఱియు దేవికిఁ బ్రాసా

దంబును సువర్ణపద్మాకరమునకు సోపానంబులును నిజతపోబలమ్మ
నఁ గల్పించిన వాఁడయ్యె॥ (ఉ) పువ్వులు గోయఁ బోయి బుధపుం
గవు లందఱు వచ్చి సామియే । పువ్వులునైన నివ్విపుల పుష్పవనింగ
న రావనంగఁ దా । నవ్విబుధాళి కిట్టులను, నచ్చన సేసెడి కోర్కి
పేర్మిమీ । రెవ్విధినేని నాకమున, కేగి సుమాదులఁ దెండు గ్రక్కు
నన్॥ ౧౫౯ ॥ (సీ) పాద్యాదికమ్ము లుంచఁ, బసిఁడిపాత్రంబులఁ గం
ధాక్షతంబులఁ, గనకవస్త్ర । మండనంబులఁ గొని, ర్మందు మీఁది
ఘటికి శివదేవుని సపర్య, సేయు పొంటె । నని యనుజ్ఞ నొసంగి,
యాకదంబాటవిఁ దా వేయి కనులతోఁ, దరువు తరువుఁ । జూచియొ
క్కండేని, సూనంబు గానక శ్రాంతిమైఁ దీర్థంబు, చెంతఁ జేర॥(గీ)
నతనిభక్తియు శ్రద్ధయు, నతని శ్రమముఁ । గాంచి సుందరనాథుండు,
కరుణతోడ । ఫుల్లకనకారవిందంబు, లుల్లసిల్లఁ । జేసె నాతీర్థజ
లమందు, జిష్ణుఁ డలర॥ ౧౬౦ ॥ (క) హేమాబ్జిని యియ్యది య ।
న్నామము తీర్థమ్మున కిడి, నళినము లెల్ల । న్నామోదుఁ డగుచుఁ
గొని సు । త్రాముం డాలింగమునకు, దాపునఁ జేరెన్॥ ౧౬౧ ॥
(వ) అట్టియెడఁ బురందరప్రేషితబృందారకులు పూజాద్రవ్యంబులసం
గ్రహించి పఱతెంచిరి వాచస్పతివిధానమ్మున నాగమశాస్త్ర మెఱిం
గిన తాపసులు సురలును జ్ఞానశక్తిమయంబగు లింగంబునందుఁ గ్రియా
శక్తిస్వరూపిణియగువిశ్వకర్మనిర్మితపీఠికను విధ్యుక్త ప్రకారంబుగఁ
జేర్చిరి మీనాక్షీదేవిని బరివారదేవతలను బ్రతిష్ఠింపించి శ్రుతీరితరుద్ర
సూక్తమ్ముల భక్తిమెయి నుడువుచుండ నచ్చరలు చతుర్విధవాద్యము
లతోఁ బాడుచు నటియింప సంక్రందనుండు నవ్యపంచామృతంబులను
శుద్ధతీర్థజలమ్ములను లింగమ్ము నభిషేకించి దివ్యాంబరాభరణంబులు
గంధంబులుఁ గనకకమలంబులుఁ బారిజాతప్రసూనంబులు ధూపదీప

నై వేద్యంబులు సమర్పించి వీనితో భక్తిపూర్వంబుగఁ బూజించి ప్ర
దక్షిణంబు లొనర్చుచుఁ బునఃప్రణామంబు లాచరించి సుందరలింగంబు
దర్శించి యేతల్లింగవాసియైన యీశ్వరుండు సుందరేశ్వరుం డని పె
ల్లుగనుగ్గడించుచు నభిధానం బిడియె నప్పు డాలింగమధ్యంబున ॥ (సీ)
తరుణార్కసన్నిభుఁ, గరుణాసముద్రుని నామానురూపసౌం, దర్యు
యుక్తు । వరదాభయమ్ములఁ, బరశుమృగమ్ములఁ గరముల ధరియిం
చి, క్రాలువాని । జాహ్నవీద్విజరాజ, శకలవిరాజితమకుటుని నవర
త్నమహితదివ్య । భూషణభూషితుఁ, బుష్పమాలాంచితు షుదతీస
మేతుని, సుస్మితాస్యు॥ (గీ) లోచనత్రయశోభితు, లోకవంద్యు । న
నిశయావనుసుందరే, శాభిధానుఁ । గాంచి జిష్ణుండు నుతియింపఁ,
గడఁగె నిట్లు । గద్గదోక్తులచే భక్తి, కలితుఁ డగుచు॥ ౧౬౨॥ (సీ)
జ్ఞాతయు జ్ఞేయంబు, జ్ఞానస్వరూపుఁడు నయి విశ్వ మేస్వామి, యా
వరించె। నెల్ల జగంబుల, సృజియించి యెవ్వండు క్రమమున రక్షించి, కడఁ
కమావు। నేమహాత్మునికంటె, నెక్కవదక్షవయన్యంబు నగు వస్తు, వర
య లేదు । ఎవని నెఱిఁగి బుధు, లెల్ల బంధంబులఁ బాసి కైవల్యం
బుఁ, బడయువార ॥ (గీ) లద్వితీయంబు నేకంబు, ననుచు నఖిల ।
వేదములు పల్కుచుండు నే, విభుని గుఱిచి । యట్టి నీపవనాలయుఁ,
డైన సోమ । సుందరుని కేనొనర్తును, వందనములు ॥ ౧౬౩ ॥
(గీ) అన్యదేవత నీసమం, బనెడు వారు । నీపవననాథ సనెదరు, ని
రయగతికి । ధరణిలో నిన్నుఁ బోలెడు, దైవ మితర । ముండు న
ప్పుడు ఖరవాజి, ఘోంగ, మెసఁగు ॥ ౧౬౪ (వ) మఱియుసూక్ష్మవ
స్తువునకు సూక్ష్మంబవు మహావస్తువునకు మహత్తవు సర్వాత్మభావం
బునఁబరిపూర్ణుఁడవు నొక్కరుండవు నీవ నీమహిమం బెఱుంగు వలం
తి యేవాఁడు గలండు క్షమియింపుమా యని శంకరు నగ్గించి భక్తి

మెయిం బరవశుండై తత్సన్నిధిని వాసవుండు సాష్టాంగదండప్రణా
మం బాచరించుటయు నమ్మహాదేవుండు॥ (ఉ) ఇంద్రుఁడ లెమ్ము లె
మ్ము వర, మిచ్చెద వేఁడుము సుప్రీతా యనం । బందీవతంసవా
క్యమునఁ, బయ్యనలేచి సిబద్ధహస్తుఁడై ౧౦సాంద్రముదంబు మీఱఁగను,
శక్రుఁడు విన్నపమిట్లు సేసెను । క్షేంద్రపతాక నీకరుణ, నిమ్యోడఁ
గంటిఁ ద్వదీయలింగముఁ ॥౧౬౫॥ (చ) తొలఁగెను మత్కృతాఘము
ల, తోడనె వృత్రవధాఘ మివ్వ డే । నలరితి నేమి కోర్కి గల,
దైన నొకండు వరంబు వేఁడెద । న్సలలితయుష్మదంఘ్రిజల, జద్వ
యమధ్వభిలాషి మన్మన । శ్చలమధుపంబు నిశ్చలత, సన్నిధినుండ నొ
నవుఁ నిచ్చలుఁ॥ ౧౬౬ ॥ (వ) అనిన శంకరుం డిట్లనియె॥ (క) నా
కతిభక్తుఁడ వైతివి । ప్రాకటముగ నీదు భక్తి, ప్రస్ఫుట మయ్యె ।
న్నేకొను మిచ్చెదఁ బ్రీతి । న్నాకాధిప మరల నొక్క, యధికవరం
బుఁ॥ ౧౬౭ ॥ (గీ) ఈ విపు డొసంగిన విమాన, మిల నెపుడును।
వాసవవిమాన మనఁబడి, వాసి కెక్కు । క్షేత్ర మియ్యది సేగిని, జెం
దకుండుఁ । బ్రళయకాలంబు నందును, బాకవైరి॥ ౧౬౮ ॥ (శా)
బాణాగ్నిం జెడు పట్టణత్రయిని మ, ద్భక్తౌఘ మెబ్భంగి న । క్షీణం
బై విలసిల్లె నప్పగిది మ, త్క్షేత్రంబు హాలాస్య మీ । క్షోణిం గల్పము
నందుం నేనడఁగ దో, సుత్రామ నాచేత వ । క్కాణింపంబడు నీయ
దెల్లయునుని, కక్కం చౌను జింతింపఁగఁ॥ ౧౬౯ ॥ (వ) వెండియు
నుపపాతకులేని మహాపాతకులేని మదీయక్షేత్రంబుఁ జొచ్చి విగతపా
పు లౌదురు మల్లింగదర్శనంబుదుర్లక్షంబు భోగమోక్షదంబైన పూజ
నం బెట్టు సిద్ధించు ననిన వేల్పుతోఁ డిట్లనియె॥ (మ) గిరిజానాథ త్వ
దీయలింగము మహా, ర్ఘేయంబు గన్గొంటి నే । దురితాళిం బొలఁగిం
చుఁ గావుననుద, త్పూజాక్రియన్నిత్యము । న్విరతిం బొందక చేయు

కోర్కి యొదవె, స్వర్గంబ నాకట్లు గాఁ । గరుణింపం గదె నావు
డుం బలికె శ్రీ, కంఠుండు గంభీరతన్ ॥ ౧౭౦ ॥ (వ) ఋతువుల
వసంతంబును మాసంబులఁ జైత్రంబును దిథులఁ బౌర్ణమాసియు న
క్షత్రంబులఁ జిత్రయు నెక్కు డయ్యె నయ్యన్నియు నొప్పు దివసంబు
ప్రతివత్సరంబున వచ్చు నచ్చో నీవిచ్చటి కమరులతో నరుదెంచి తీర్థ
మ్మున మజ్జనం బాడి హేమకమలంబుల లింగమూర్తి న్నన్ను శాస్త్రో
క్తవిధి నర్చింపుము తత్సమయంబునఁ జేయంబడిన స్నానదానజపహో
మాదులం దద్దయు ఫలం బయ్యెడి నని యెఱింగి ధీమంతుండు నిఖిలకి
ల్బిషంబులు నిర్మూలింప యథాశక్తిని స్నానదానాదులఁ జేయునది
యట్లొనర్చితివేని నీకుం దొల్లింటికంటె భూతియుఁ దేజంబును య
శంబును మహిమయు నతివేలంబుగం గ్రాలును విజయం బెల్లెడం బొ
రసి నిర్జరులం గూడి యిపుడు దివంబున కరుగుము చిరకాలంబందుమ
హాభోగంబులం గుడిచి యంతంబున మత్సాయుజ్యంబునం దెదవు ॥ (క)
నీవొనరించిన సన్నుతిఁ । బావనమతివై పఠించు, పంచజనునికిన్ ।
దేవేంద్ర యిత్తుఁ బురుషా । ర్థావళితథ్యంబుగాఁగ, హర్ష మెల
ర్పన్ ॥ ౧౭౧ ॥ (చ) అని హరికి వరంబొసఁగి, యప్పుడు లింగము
నందుఁ దాఁ ద్రిలో । చనుఁడు మొఱంగె శంకరు ప్ర, సాదము నిట్టు
లు పొంది ప్రీతివై । వినుతి యొనర్చి క్రమ్మఱను, వృత్రసపత్నుఁడు
చుట్టి వచ్చి భ । క్తిని నతుఁడై యుమాదయిత, దేవుని సన్నిధి విశ్ర
మించియున్ ॥ ౧౭౨ ॥ (వ) అట్లు హృదయకమలవాసి నీశ్వరుని
ధ్యానించి పంచాక్షరీమంత్రం బష్టోత్తరశతవారంబులు జపియించి సో
మసుందరేశ్వరా మదపరాధంబు క్షమింపు మని విన్నవించి పూజాక్రి
యాపూర్తిం జేసి యుమాపతికి నిజగురుండైన బృహస్పతికిం బ్రణమి
ల్లి తన్ను నిర్దోషునిఁగా వగచి యచ్చరలతో నాకంబునకేగె నాఁటం

గోలెవాసవుండు ప్రతిదివ్యవత్సరంబును జైత్రమాసంబున చిత్తానక్షత్ర దివసంబున సమాగతుండై సుందరేశ్వరు నర్చించుచుండు॥ (క) ఉరుదోషామయములఁ గడు । హరియించి శుభమ్ము లొసఁగు, హాలాస్యమహే । శ్వరప్రథమలీల యియ్యది । ధరణి జనులు వినఁబఠింపఁ, దగుభక్తిమెయిన్॥ ౧౭౩ ॥ (వ) అనుటయు వసిష్ఠాదు లిట్లనిరి.

(*) రెండవ లీల. (*)

(ఉ) ఓమునిచంద్ర పుణ్యకథ, నుత్సుకత న్వినుకారణంబున । న్నే మ్మనమారచిత్తులము, నిక్కము వెండియు శంభుదేవుఁ డే । మేమియొనర్చె దాని వచి, యింపుమ సొంతముగాఁగ మాకు నా। నా మధురంపు వాక్కు విని, హర్షముతోడ నగస్తి యంతటన్॥ ౧౭౪॥ (క) వాసవమాతంగము దు। ర్వాసుని శాపమునునీప, వనపతికరుణం। బాసిన యాలీలఁ దపో। భాసురులౌమునులతోడఁ, బలుకఁదొడంగెన్॥ ౧౭౫॥ (ఉ) తొల్లి రణంబునన్ ఖలులఁ, దొల్లిటవేల్పులఁ ద్రుంచి దేవరా । జుల్లమునందు మోద మిగు, రొత్తమహాజయయుక్తుఁడై ఘువిం । దెల్లనికొండఁ బోని ఘన, దివ్యగజంబుఁ జతుర్విషాణి రా । జిల్లెడు దాని నెక్కి సుర, సిద్ధులు లోనగు వారు గొల్వఁగన్॥ ౧౭౬ ॥ (వ) ఇట్లువింటి ప్రోలిం జేరి సుర లర్పించు నప్పనంబులం బరిగ్రహించియోలగం బుండె నట్టిచో దుర్వాసుండు కాశికిం జనినవాఁడై సర్వతీర్థంబులందు స్నాతుండై సమస్తలింగంబుల నర్చించి కామేశ్వరనామలింగంబు ప్రతిష్ఠించి పూజించి ప్రదక్షిణనమస్కారాదుల శంకరు సంతుష్టుం జేసిదర్శించుచుఁ దత్సన్నిధి నుండ లింగశిరస్స్థితకమలం బొకండుపుడమిం బడినం దానిం బ్రీతిమెయిం గైకొని యాముని నిజేచ్ఛం గ్రుమ్మఱుచు నొకదివసంబున సహస్రాక్షు నీక్షించి యాశీర్వదించి॥ (సీ) హరుప్రసాదంబని, యతని కక్కమలంబు నిచ్చిన నొకకేల, నింద్రుఁ

డద్ది। గయికొని జయరమా, కాంతావిమోహితుఁడై నిజమకుటమం,
దాదరమునఁ । దాల్పక చౌదంతి, తల నుంచెఁ దచ్ఛిరశ్చాంచల్యము
నఁ దమ్మి, జాతి పుడమిఁ । బడిన దానిని గాలఁ, బలుమాఱుఁ ద్రొ
చు దైవవశంబునఁ, దద్ద్విషంబు॥ (గీ) చాలఁ బొవరున నిబ్భంగి, ఫ
లువుచుండఁ । గాంచి దుర్వాసుఁ డధికకో, పాంచితుఁడయి। యిం
దు నైరావణము శపియింపఁ బూని । యిట్లు వచియించెఁ దాన
మ, రేశుతోడ॥ ౧౭౭ ॥ (మత్తకోకిల) పాకశాసన నీవు దానవ,
భద్రవర్గజయాత్తగ । ర్వాకరుండవు నన్ను మాని గ,ణాధము న్వ
లె నెంచి నే । నీకొసంగిన తమ్మి మాళిని, నిల్ప వైతివ మెల్లరు ।
న్నాకు లన్యులొసంగఁ గైకొనె,దమిఁ లి న్వేలిఁ జూపుచు౯॥ ౧౭౮ ॥
(గీ) కోపతపములు రెంటను,గొలిఁదిమీఱు । నన్నుఁ గనుఁగొనవైతి
వి,నయముతోడఁ । గానఁ బాంథ్యావనీశుండు,కనలి నీదు। శిరముఖం
డించుఁ గావుత,శీఘ్రముగను॥ ౧౭౯ ॥ (వ) మఱియు నైరావతం
బల్పగజంబయిపుడమిం గ్రుమ్మరు నని శపియింప వాసవుండుత్తమియిం
పుమని పునఃపునఃప్రణామంబు లొనర్చె వెండియు నిఖిలదేవతలుం జే
మోడ్చి పెక్కువితంబుల వేఁడి శాంతుం జేసి మునీశ్వరాయగ్నికతం
బునం గాక తోయంబున కుష్ణత స్వభావంబునంగలదె కారణంబునికిం
జేసి మీకుఁ గోపంబు పొడమెఁ గృపమైఁ బ్రసన్నుండవు గమ్మా యను
టయు దుర్వాసుం డిట్లనియె॥ (సీ) అనిమిషులార నే,నాడిన వాక్యం
బు వారింప నింక నా,వసము గాదు । వాహనయుక్తుఁడౌ,వాసవుం
డు మదీయశాపమాత్రమ్మునఁ,బాపి గాఁడు । శివునికి ద్రోహంబు,చే
సిన వాఁడయ్యె వారణాసీక్షేత్ర,వరమునందు । నేఁ బ్రతిష్ఠించిన,నిరు
పమ కామేశ్వరాఖ్యలింగంపుద,యాత్మకమగు॥ (గీ) నంబురుహమాద
లం దాల్పఁ,డయ్యె వజ్రి । యదువునం గరి దాని హూ, పఱఁగఁద్రొ

కైకొ । నీశుని బ్రసాదమందు ను, నపేక్షయేని । ధిక్కరణమేనియఘ
మున, కీక్కొ గాదె॥ ౧౮౦ ॥ (క) ఘనమగు నద్దోసంబును । వెనుకొని
హరియింపఁ జాలు, వెర వెయ్యెడల । న్వినలేదైన నుమేశుం । డన
ఘుఁడు మును నాకుఁ దెల్పె, నది వినిపింతున్॥ ౧౮౧ ॥ (గీ) పాపశా
పనివృత్తికిఁ, బలు కువాఁడ । వేదచోదితమును ఘోర, వికృతపాప । శాపహ
రమును భూలోక, శర్వలోక । మనఁగ నొక్క శివక్షేత్ర, మవనిఁ గలదు॥
౧౮౨॥ (ఉ) అందు సువర్ణపద్మఖని, యానొక తీర్థము లోకవిశ్రు
తా । సుందరసోమసుందరము, నాఁబడు లింగము నున్న దెవ్వారై । నం
దుదలేని పాపములో, నచ్చిన వారలు ఘోరశాపముం । బొంది భ
యంబున న్వడఁకు, పూరుషులుం దరియింత్రు తత్కృపన్॥ ౧౮౩ ॥
(వ) మఱియు (ఉ) ముక్తిని గోరువారలును, ముఖ్యముగాఁ జనిహే
మపద్మినిన్ । భక్తి మునింగి నీపవన, భర్తను గన్గొని నంత దోషని।
ముక్తతఁ గాంచి కోర్కులను, యాధిఁగఁ బొందఁ గలారు క్షేమసం।
యుక్తికి వాసవుండు గజ, యూథవిభుండును వచ్చి యచ్చోటన్॥ ౧౮౪
(వ) శ్రీహాలాస్యేశ్వరు కృపాకటాక్షంబువలన శాపముక్తు లయ్యెద
రు పాండ్యమహీపాలుండు వజ్రిమకుటంబు మాత్రము ద్రెంపం గల
వాఁడు శతహాయనంబు లైరావణంబు పుడమిం గ్రుమ్మరి యాహాలా
స్యేశ్వరునికి మ్రొక్కి శాప ముక్తం బయ్యెడు మని యుగ్గడించి దుర్వా
సుం డయ్యరవిందంబుఁ గొని యాదలం దాల్చి నిజేచ్ఛం జనియెనంత ॥
(చ) సురగజ మాయమోఘమగు, సువ్రతి శాపము కల్మి నల్పకుం।జర
మయి దంతయుగ్మమున, శ్యామలవర్ణమునం జెలంగితాఁ । గర్భుల
ను గూడి కానఁ దన, గర్వము పోవిడి దుఃఖితాత్మమై । తిరుగుచుఁ బె
క్కులేఁడులు క్షితిం గడ పెం దదనంతరంబునన్॥ ౧౮౫ ॥ (గీ) దై
వశమునహాలాస్య, తలముఁ జొచ్చి । శాపశాంతికిఁ దొంటియూ, సం

యమీంద్రుఁ । డాడియున్నమహోపాయ,మప్పు డెడఁద । వగచిము
నిఁగెను దత్తీర్థ,వారియందు॥ ౧౮౬ ॥ (గీ) స్నానమాత్రమ్ముతో
శాప,జనితపాప । మపుడు నశియించి తనకు దే,హంబు తెలుపుదం
తములు నాల్గుగాఁ గని,సంతోసించి । యిభము శంకరుసన్నిధి, కేగు
దెంచి॥ ౧౮౭ ॥ (సీ) సర్వబృందారక,సంపూజితంబును వరదిగ్గజా
ష్టక,వాహితంబు । నగు విమానంబునం,దభవలింగముఁ గాంచితీర్థో
దకంబులఁ,దెచ్చిభక్తి । నభిషేక మొనరించి,యమరంగ గంధాదిపం
చోపచారస,పర్యసేసి । వివిధ స్తవంబుల,వినుతించి తద్దయు మందరే
శుని కభి,వందనంబు॥ (గీ) చేసి నిలుచుండి హాలాస్య,వాసుతోడ। మ
త్కులస్థులు భాగ్యంబు,మైఁద్వదీయ । నిలయధారణకైంకర్య,నిరతు
లగుచు । నున్నవారలు వారితో,నన్నుఁ జేర్పు॥ ౧౮౮ ॥ (సీ) అన
వరతము నీప,దాబ్జకైంకర్యంబు కరుణింపుమా యుమా, కాంతయను
డు । నాలించి శంకరుం,డాదృతిమైఁ బల్కె బలవైరి వన్మహా , భ
క్తుఁ డతని । వాఁడవు నీవును,వానికి సముఁడవు గావున భరియింపు,
కడఁక నతని । నదియ నాసమ్మత,మనఁ జతుర్దంతి ముక్కంటితోన
నుభక్త,కల్పభూజ॥ (గీ) యేనుదుర్వాసు శాపంబు,నెడరు వడసి।మీ
కతంబునఁ బాసితి,మీవిమాన । భారము వహించి యున్నట్టి, వార
ణముల । యందు వలె నిందు నాపయి,నక్కటికము॥ ౧౮౯ ॥(క)
నాయీవిన్నపమును విను । మోయిందువతంస యనిన, నురుదయను
శివుం । డోయీయట్లగుఁ బొమ్మని । యాయీశుఁడు కన్మఱంగె,
నాశ్చర్యముగన్ ॥ ౧౯౦ ॥ (మ) ఘనపాపంబుల ఘోరశాపముల
వే,గంద్రోయు శ్రీనీపకా । ననముం బాయుట కిచ్చగింపకయ యా,
నాగేంద్ర మీశానుచెం । తను దీర్ఘంబొకఁ డాత్మపాదముల చే,తం
గ్రొచ్చి తత్తీరమం । దునెస్థాపించెను విఘ్ననాయకునిఁ బో, త్తోడక

మహాలింగముల్॥ ౧౯౧ ॥ (వ) అట్లు స్థాపించి యాలింగంబున కై
రావతేశ్వరంబని నామం బిడి యద్దాని నావినాయకునిఁ బ్రత్యహంబు
పూజించుచు సుత్రాము నట్లు భూలోకశివలోకమం దైరావణంబు పె
ద్దకాలంబు ముదంబుండె ॥ (క) సురపతి యైరావతు శా । పరిహి
తునింగా నెఱింగి,ప్రమదముతోడన్ । కరినాథుఁ దోడుకొని దివి। క
రుదెమ్ము జవమ్మున నని,యనిచెన్ దూతన్॥ ౧౯౨ ॥ (వ) శతమ
ఖు నాజ్ఞాభయమున । మతిమంతం బభ్రగజము,మధురాపురని।గఱత
మై దానికిఁ దూపుఱన । నతులంబగు మాడు వాక్కుఁ,డం దొనరిం
చెన్॥ ౧౯౩ ॥ (వ) పిదప నిజస్వామినామంబున నింద్రేశ్వరమనులిం
గంబుఁ బ్రతిష్ఠించి పూజించి యాక్షేత్రముం బెడవాయక సుఖంబుం
డెఁ గ్రమ్మఱం బురందరుండు సందేశ హరు నొక్కరుం బంప నొడ
యని యానతిమై నైరావణంబు త్రిదివంబున కరిగె॥ (సీ) కుంజరం బ
డుగునఁ,గ్రొచ్చిన తీర్థఱంబు గజపుష్కరిణి యని,ఖ్యాతి వడసెఁ। దీర
స్థగణపతి,స్థిరఁబేరొకనం బడెనై రావతవినాయ,కాహ్వయమున।గజ
పుష్కరిణియందుఁ,గరము ప్రీతిం దీర్థఱమాడి యైరావతే,శాఖ్యలింగ।
దర్శఱన మొనరించు,దానఁ బాపంబును శాపంబుఁ బొలియును, సత్య
ముగను॥ (గీ) హరిహయాజ్ఞ వలన,సురపురిఁ జొచ్చెడు । వీధినభ్ర
గజము,వేగ లీల । వీధిఁ బరుగిడినది,వెలసెఁ గుంజరధావ । నంపు
వీధి యనెడి,నామమునను॥ ౧౯౪ ॥ (వ) మఱియు సుత్రాముపంపు
న నేనిక యునికిం జేసి యాప్రోలు నేఁడు నైరావతి యనం బడిమె
డు నిదియు న్నాక యింద్రేశ్వరలింగంబుం గాంచిన వారు పదునలువు
రింద్రుల పర్యంతంబు దివి నుందురు హాలాస్యేశ్వరుం డిట్లైరావతు
ని శాపముక్తుం జేసినవాఁడై యనుగ్రహించె॥ (క) హాలాస్య విభుని
రెండవ । దౌలీల వినెడు జనముల, యఘచయమునుని। మూఁఱలింపఁ

జాలుభక్తి । శ్రీలాలితచిత్తమానస, శేఖరులారా॥ ౧౯౫॥

(*) మూడవలీల. (*)

(క) దేవస్నపవనము పురి । గా నమ్యోను సుందరేశ, కరుణాలీల । న్దానిం జాపెద వినుండీ। మానులు జననంబు సుకృతి, మంతముగాంగన్॥ ౧౯౬ ॥ (వ) అట్లు విమానంబు స్థాపించి సంక్రందనుండు చనిన నాంటంగోలె భోగమోక్షంబుల పొందెడు దెలగంటులు నిచ్చలు సోమసుందరు నర్చించుచుందురు సోమవారము నాంటి శేయిన్నృత్తగీతవాద్యయుక్తముగం బెద్ద సేవింతు రిట్లు పెక్కేండ్లు సన్నపిదప శివప్రియంబులైన బిల్వవృక్షమ్ముల మిన్నంటిన యన్యభూరుహంబులం గాననంబు దళము కొని యుండ నందు నరసంచారమ్ము లేమిం దిలకించి యచ్చోంబ్రోలి న్నిర్మింపనుమాదేవి జీవన్ముక్తిపురీశు నమ్మహాదేవుని వేఁడుచు న్నంత ॥ (మ) ఒక వైశ్యుండు ధనంజయాహ్వయుండు ధ, ర్మోద్యోగదత్తుండు ద్ర్యం । బకపూజారతుఁ డాజిక్తార్థవితతి, న్భక్తాళి కర్పించుచు । న్సకలేశవ్రతజాల ముఖ్యతమతాం, చతోస్సోమవారవ్రతో । త్సుకుండై తన్నిశఁ బూజసేయు నియతి, న్మాలిన్మహాదేవునిన్॥ ౧౯౭ ॥ (వ) ఇట్లు శివరాత్రిం బోలె నారేఁబ్రతియామంబున శ్రద్ధమై నభవు నర్చించుచు ననవరతమ్ము ద్రవ్యమ్మున ధర్మమ్మె సలుపుచుండె॥ (క) తనదగు కల్యాణపురం । బున నుండి ధనంజయుండు, పొసఁగ న్వ్యాపా । రనిరతమతిఁ బశ్చిమదిక్కునకుంజని యచటఁ దిరిగి, కోమటి యంతన్॥ ౧౯౮ ॥ (క) ధన మమితముగను సంపా । దనమొనరఁగఁ జేసి దానిఁ, దగు వితముననై । కొని తన ప్రోలి తెరువునం । జను వాఁ డమ్మేం బ్రతిదివసంబును వడిగన్॥ ౧౯౯ ॥ (క) కతి పయదినముల కాతం । డతులకదంబవన మునకు, నావిధివశత । న్మతిమంతుం డరిగె నహా! పజ

తిగ్రుంకె న్నెలవు లొంచెఁ, బక్షిమృగాదుల్॥ ౨౦౦ ॥ (క) క్రమవర్ధమాన మగుచుం । దమ మర్యాదనాచరించె, దారుణసింహా। ది మహామృగములు సంతస । ముమరఁగఁ జరియించఁ దొడఁగె, నవ్వనమందున్॥ ౨౦౧ ॥ (వ) అట్లు నిర్జనంబై యున్న వనంబం దావైశ్యుండు సోమవారోపవాసంబున బడలి తద్దయు బెగ్గిలి నిష్క్రియుండై హాలాస్యనాయకవిమానంబు దరిం జేరి యొండు కడ కరుగఁజాలమిం జింతించుచుండెనట్టియెడఁ దల్లింగారాధనార్థంబు జేశే లేగుదెంచి హేమాబ్జిని నుపస్పర్శనం బొనర్చి నృత్తగీతాదులం బూజ నుపక్రమించుచు భక్తభయహరుండగు హాలాస్యేశుండు ధనంజయునికి దివ్యదృష్టి నొసంగ వాఁడును సుపర్వుల రూపంబు విలోకించి విస్మితుండై॥ (వనమయూరవృత్తము) దేవతలతోడఘన, తీర్థజలమందా । ప్లావ మొనరించి కడు, భక్తి శివదేవు । న్భావమున నెంచి తన, భవ్యనియమంబు । న్భావనుఁడు తీర్చె శివ, భక్తవిభుఁ డమ్మైన్॥ ౨౦౨॥ (వ) ప్రదక్షిణంబు గ్రుమ్మరి విమానంబు విలోకించి యేకతంబ లోనికిం జొచ్చి దేవార్చితలింగంబు దర్శించి సాష్టాంగం బెఱంగి లేచి సురాపచితిం గాంచుచుఁ దాను వలసిన సామగ్రిం దెచ్చి యుంటంజేసి కస్తూరీకుంకుమాది గంధద్రవ్యంబు లెల్లఁ బన్నీటంగలిపి లింగమూలమందర్పించి కొండాడి చేమొగిడ్చి సన్నిధిమంటపంబునఁ దనగురు వాసంగిన లింగమును బ్రతియామంబునఁ బూజించి సోమవారవ్రతేచ్ఛుండు గావున సురార్చితహాలాస్యుం గాంచి నేధన్యుండ ధన్యుండ నని యెడఁద వగచి దివ్యనృత్తగీతవాద్యంబులను దేవదర్శనంబునను దన్నిశ నిముసంబు వడువునం గడపె॥ (సీ) వేగిన పిమ్మట, వేదాంతవేద్యుండు సుందరేశ్వరుఁడు స్వచ్ఛందుఁడుమును । వానికిచ్చినదృష్టి, వారింపక త్తటి వనమధ్యగతలింగ, మును విమాన । మాత్రమ్ముఁ గనుఁ

గొని, ధ్యానసమం బిడే ముని పగిది గూరుచు, నమ్ర మొంది । భక్త
వత్సలుండునై, భవ్యప్రదుండునై హాలాస్యనాథుని, యాదరమున ॥
(గీ) రక్షితుండయి వైశ్యుండు, రహిఁ జనింపఁ । బద్ధతి మెఱింగి క
ల్యాణ, పట్టణమున । కేగి నిజభవనంబున, కెలమిఁ జనక । జగతి
నేలెడు పాండ్యేశు, నగరు సొచ్చి॥ ౨౦౩ ॥ (ఉ) ఆమహీపాలునొ
ద్దకు ర, యంబున నేగి ధనంజయుండు తా । యామినివార్తఁ జెప్ప
విని, యబ్బురమైన శివప్రభావమా । స్వేమమి నెంచి భూపతిని, శీఘ్ర
నిఁ గూర్కొడు నీపకాననో । ద్ధామనివాసి యీశ్వరుఁ డు, ద్వారకృ
ప న్ఘునసిద్ధవేషియై ॥ ౨౦౪ ॥ (వ) కల్యాణపురీవల్లభుండు నిజ భ
క్తి యుక్తుండు నగు కులశేఖరపాండ్యునికి స్వప్నమం దిట్లుపన్యసిం
చె॥ (ఉ) రాజకులావతంస గుణ, రత్ననిధీ కులశేఖరా మహా। పూ
జిత నీపకాననము, పొల్పుగ నున్నది పశ్చిమంబున । న్నాజిలుచుండు
నందు నమ, రప్రభునిర్మితమద్గృహంబు త । ద్భ్రాజితకాననం బ
వును, బట్టణవర్యముగాను నీకొగిఁ ॥ ౨౦౫ ॥ (చ) అని శివుఁ డం
తఁ గన్మొఱఁగె, నచ్చెరువొప్పఁగ భాస్కరుండు సం । జనితుఁడుగా
మహీశ్వరుఁడు, స్వప్నకథ న్సచివాళికి న్వచిం । చినఁ గడు విస్మయం
బు గని, శ్రీగళుఁ డాడినయట్లు మీరలిం । పొనరఁ బొనపఁ గావ
లయు, నో నరపాలక నాఁగ నమ్మెయిన్ ॥ ౨౦౬ ॥ (సీ) అమ్మ
హావని కేగి, యట నింద్రనిర్మితప్రాసాదమును హేమ, పద్మినిఁ గని ।
మంత్రులతోఁ బాండ్య, మహీపతి తీర్థమ్మునందు మునింగి స్వా, యం
భువమ్ము । నగు లింగమును జూచి, యత్యంతభక్తిమైఁ బ్రణమిల్లి తావె
లం, పలికి వచ్చి । కలయఁ గానం గని, కులశేఖరుఁడు దానిఁ బట
భేదనము సేయఁ, బూను తఱిని ॥ (గీ) శివుఁడు స్వప్నమునం దెట్లు,
సిద్ధరూపుఁ । డై కనంబడె నట్టివాఁ, డై నృపాలుఁ । గాంచి పుర

సీమ నెల్లఁ జూ, పించివేడ్క । నచటనె. మొఱంగెఁ జూపఱు , ల
చ్చెరువడ॥ ౨౦౭ ॥ (సీ) ప్రగ్గడలకు నిట్లు, పాండ్యేశ్వరుం డనుస్వ
ప్నకాలంబున , శంభుదేవుఁ । డే వేసమును దాల్చి , యేతెంచి భా
షించె నద్దాని ధరియించి, యాదృతిమెలఁగు । నయనగోచరుఁడయి ,
నగరి సీమాక్రమ మిపుడు దెల్లంబుగ , నెఱుఁగఁ జూపి । యంత
హితుం డయ్యె , ననవుడు నొడయని వాక్యమాకర్ణించి, వారలు
కడు॥ (గీ) నద్భుతం బంది నీకు శ్రే, యోభివృద్ధి । జనములకుఁ బ్రో
వు నొడఁగూర్ప , శంకరుండు । హేమగర్భాద్యగోచరుం , డీవన
మున । నక్షిగతుఁ డయ్యె నంచు ని , ట్లనిరి మఱియు ॥ ౨౦౮ ॥
(శా) ఈనీపాటవిలోఁ బురోత్తమము న, య్యాశానుకంపాప్తి నీ ।
వానందాత్ముఁడవై యొనర్ప వలెఁ బాం, డ్యాధీశ నిక్కంబుగా ।
నానానేకపసింహరాజితవిమా , నంబు న్న దిచ్చోటయి । ద్దీని న్వ
ప్రము గోపురాదులను జి, త్రింపింపు రత్నాళిచేఁ॥ ౨౦౯ (వ) అ
నవుడుఁ బార్థివుండలరి యడవి నెల్లఁ గొట్టించి భూమినంతయు స
మస్థలిం జేయించి శివప్రాకారగోపురాదుల దశదివసంబుల కభినవం
బులుగఁ జేయించిన వాఁ డయ్యె మఱియు ॥ (సీ) సుందరగృహరా
జి, శోభితంబువిచిత్రవేదికాపుత్రికా , విలసితంబు । నున్నతధ్వజతో
ర , ణోరురంభాస్తంభభూషితంబును నైన , ప్రోలు గాఁగ । గహ
నంబు నొనరించి,కమనీయఫుల్లారవిందకల్హారమ, రందపాన।సంతుష్టమ
ధుకర,చయతటాకంబుల మాతులుంగలవంగ,చూతబిల్వ॥ (గీ)నారికేళ
పనస, నారంగజంబీర । వకుళనిచుళతుంగ, వంజుళాది । విటపియుత
ములైన, విపులోపవనముల । నిలిపెనందుఁబాండ్య, నృపవరుండు ॥
౨౧౦ ॥ (వ) వెండియు యజ్వలను సర్వవిద్యావిశారదులగు భూ
సురులను నీమలైన క్షత్రియులను వైశ్యశూద్రులను బ్రతిలోమానులో

మాదీతరజనంబును రావించి యచ్చోట వసియింపం బంచి శివస్ప్రష్టు
లైన గంగాతీరస్థవిప్రులం బిలిపించి కామికాదిసిద్ధాంతంబులచే మహా
లింగంబు నిరతం బర్చింప వేఁడి వారికి వృత్తినొసంగి మహావిభవం
బులతో లింగంబుఁ బూజింపించుచుండె॥ (క) గుడి కీశదిక్తలంబునఁ గ
డు వింతగు మాడు గొకఁడు, గట్టించియటఁ । మృడభక్తిపరాయ
ణుఁడై । తడవు వసించుచును భూమి, ధవుఁడుత్సుకతఁ॥ ౨౧౧ ॥
(క) కాలత్రయి లింగార్చన। మేలుగఁ జేయుచు సుఖంబు, మెంయిఁ
దానుండెఁ । వేలుపుతేఁడు సురాలయ। మేలుచు విలసిల్లు భట్టు,లీ
శుని యొద్దఁ॥ ౨౧౨ ॥(మ) హరిశార్దూలవరాహభల్లశరభా,
ద్యానంతసత్త్వాళిసం । చరితం బావని యేరిచే నమలగా, సల్పంబ
డుఁ దీనికెవ్వరు సంరక్షకులంచుశంకరపద,వ్యాసక్త చిత్తుండుత। న్న
రపాలుం డిటు చింత నొందఁగజగ,న్నాథుండుదంచత్కృపఁ॥౨౧౩॥
(చ)ఎఱిఁగి జటాశశాంకకళ, నెన్నఁడు విష్ణుపదీజలంబు గ్రుచ్చఘన
వర్షదంభమునఁ,జాల్గొనఁగాఁ గురియించియప్పురిన్మఱిమఱిఁ బావనం
బుగను, మాదయితుం డొనరించివీటి నేమఱకనిశంబు బ్రోవమిను,మా
టగ నిట్లనుభూమిపాలుతోఁ॥౨౧౪॥(వ)పాండ్యేశ్వరాయిచ్చోటికిఁదూ
లిదెస భైరవుని వలకడ సప్తమాతృకలనుబడమరమహావిష్ణువునుదాకడ
భద్రకాళిని స్థాపింపు మనవుడు నొడయం డత్తావుల గిము లొనర్చి
యవ్వేల్పుల నిల్పి శాస్త్రోక్తమార్గమ్మున నిత్యము పూజింపించెంబిద
ప నాప్రోలు నాలుగాలయంబులతో విఖ్యాతం బయ్యె నగరీమధ్యస్థది
వ్యవిమానంబున వసియించి సోమసుందరుండు భక్తులకు భుక్తిముక్తు
సొసంగుచుండె॥ (సీ) కులశేఖరాహ్వయ,కువలయాధీశుండు హాలా
స్యనాథమ,హానుకంప । నొడమె గల్గి కుబేరు,నుద్దినమై పోరుల శత్రు
లఁ బరిమార్చి,సార్వభౌముఁ । డైరూపశీలశౌ,ర్యాదుల నరయంగ

నసముద్రా మలయధ్వ,జాఖ్యునుతుని । బలరిపుఁడు జయంతుఁ,బడసి
న పగిదివునఁ గని యాయు వేలేండ్లు,మనిచి యవని॥ (గీ) స్వప్నమునభ
వు నానతి,వడసి స్వతన । యునకు సింహాసనమునఁ దీ, ర్థోదకా
భిషేకపూర్వకముగ రాచ, చిన్నె లొసఁగి । కొమరుతో నిట్టులను
గారవమున నతఁడు॥ ౨౧౫ ॥ (క) నిరతంబు సుందరేశుని । చర
ణాంబుజసేవ భక్తి, సల్పుము వత్సా । పొరయుదువు భుక్తి ముక్తు
ల । వెర విద్దియ యందుఁ గలిసె, వివిధవిధములన్॥ ౨౧౬ ॥(వ)
అవ్వలరగుల శేఖర రాజర్షి గర్భ దేహంబు ప్రవేశించి లింగంబునకుఁ
బ్రదక్షిణంబు సుశ్రిమ్మరి నమస్కరించి సర్వజనదృశ్యమానుండై సశరీర
సాయుజ్యం బొందిన వాఁడయ్యె ॥ (క) వినుచదువు వారి యఘము
లఁ । బొనుఁగుపడం జేసి యిద్ది,పుణ్యంబుల శ్రీ । ధనధాన్యాదులనీ
యం।జను హరుని తృతీయలీల,సంయములారా॥ ౨౧౭ ॥ (వ) అనిన
విని వసిష్ఠాదు లటమీఁది లీల నెఱింగింపు మనుటయు॥ (ఉ) భాసుర
వల్లవీలసిత,బర్హిణవారిద గర్వితాసుర । త్రాసకరాసి భక్తజన,
తాహృదయాబ్జమరందపానస । ల్లాసపదద్విరేఫ శ్రుతి , లాలసపు
ణ్య ఫలస్వరూపరా । భాసహితోజ్వలాపరసు, ధర్మగుణాకర వై
రిభీకరా॥ ౨౧౮ ॥ (క) సూరనుతచరణా వేంకట । గిరిపురశరణా
శరణ్య, కీర్త్యాభరణా । కరుణారసవరుణాలయ । తరుణారుణస
న్నిభప్ర,తాపాటోపా॥ ౨౧౯ ॥ (మాలిని) సకలనిగమవేద్యా, స
జ్జనక్లిప్తపాద్యా । వికలితకలుషాళీ, వీరసందోహమాళీ । బకద
నుజవిదారీ,పార్థసంతోషకారీ । సుకవివచనగేయా, శోషితానంత
మాయా॥ ౨౨౦ ॥

(గద్యము)

ఇది శ్రీరాధాకృష్ణకృపాకటాక్షప్రాప్తకవితాప్రమేయ శ్రీరా

జగోపాలకృష్ణయాచేంద్ర మహారాజాజ్ఞావిధేయ తిరుమల సెట్టి
సుబ్బన్నదాసపౌత్త్రనాదన్నదాసపుత్త్రసుగుణావాసజగన్నా
థదాస ప్రణీతంబైన శ్రీహాలాస్యమాహాత్మ్యంబను మహాప్రబం
ధంబునందుఁ గథాప్రారంభ ప్రశ్నవిధియు క్షేత్ర తీర్థలింగమ
హిమాభివర్ణనంబును వజ్రాయుధసంపాదనంబును వృత్త్రా
సురవధయును దుర్వాసుచే నింద్రరావణులు శప్తులగుటయుఁ
దద్విమోచనంబును ధనంజయుండను వైశ్యుండు దేవతాసపర్య
విలోకించుటయుఁ గులశేఖర పాండ్యుం డీశ్వర
ప్రేరితుండై కదంబవనంబు ప్రోలొనర్చి
సశరీర సాయుజ్యం బందుటయు
ననువృత్తాంతంబులం గల
ప్రథమాశ్వాసము
సంపూర్ణము.

శ్రీ రాధాకృష్ణార్పణమస్తు.

శ్రీరస్తు

హాలాస్యమాహాత్మ్యము.

ద్వితీయాశ్వాసము.

(క) శ్రీరాధాప్రియవల్లభ । సారసనాభా సమస్త,జగదీశ్వ
రవే । గ్వారవలోలుప గోపీ । నారీగణచిత్తచోర,నయసంచారా॥
౧॥ (గీ) అవధరింపుము కుంభసం,భవమహాషిశా । యిట్లను వసిష్ఠ
ముఖసంయ,మీశ్వరులకు । వినుఁడు మీనాక్షినీపాట,వీనియంత్రి। తాఁ
దటాతక యనుపేరు,చాల్చు లీల॥ ౨ ॥ (వ) అక్లుతిరస్కృతశాత్ర
వుండును చాంద్యాన్వయదీపకుండును మహాబాహుండును మహాధన్వి
యు మన్మథసుందరుండు దయాసాంద్రహృదయుండుఁ బురందరసన్ని
భుండు బుధసేవాకుతూహలుండుఁ జతుష్షష్టికళాకల్యుండు సర్వశా
స్త్రవిశారదుండు సమాహితుండుఁ బ్రజారంజనతత్పరుండు శివార్చ
నారతుండు శ్రీమంతుండు శివభక్తపూజకుండు శివధ్యానైక నిరతుం
డుచ్చైశ్శ్రవసన్నిభానేకలక్షతురంగమైరావతసంకాశగజేంద్ర పరిసే
వితుండు మహాసేనాపరివృతుండు విచారదక్షమంత్రిభూసుర సంయు
క్తుండు నగు మలయధ్వజుం డఖండ భూమండలంబు జయించి సార్వ
భౌముండై మనువుం బోలి యవనిం బాలించుచుండ నయ్యెడ ముదన్వి
తులై సర్వజనులు ప్రాచీనమహీపాలుర మఱచి యుండిరి॥ (చ) అ
తనికి రాచకన్నియల, నంతగుణాఢ్యలు పల్వురైరి స । త్పతులుగ
వారిలో మిగులఁ,జక్కని ముద్దియ శూరసేనభూ। పతిసుతభానువం
శభవ, పావని కాంచనమాలికాఖ్యయా । క్షితిపతి కగ్రదేవియయి.

శ్రీలఁ జెలంగుచు నుండెనయ్యెడన్॥ ౩ ॥ (ఉ) ఆమదిరాక్షితోడ న
తఁ, డర్మిలి సత్కృతికర్తయై శివా । సోముల భక్తి గల్గి గురు,మూ
ర్తిని మల్వక సోమసుందరుం, । గామితదాయకు న్విభుఁ ద్రి,కాలము
లందు భజించి వెన్క నా । భూమివిభుండు సేయుఁ గ్రమ,ముం ద
గ నిత్యము రాచచెయ్దుపుల్॥ ౪ ॥ (మ) సదయస్వాంతుఁడు పుత్ర
హీనుఁడగు నా,త్మాభర్త కీచొప్పునన్ । బదివేలేఁడులు చెల్లెనంత
నతఁడున్, శంభువ్రతంబు ల్గడున్ । దుదలే నట్లు సుతార్థులై స
లిపెఁ దో,డ్తోడ న్మహాదేవునిన్ । హృదయాబ్జంబున నిల్పుచు న్నియ
తి నెం,తే సజ్జనోపేతుఁడై ॥ ౫ ॥ (వ) అట్లు మలయధ్వజాధిపుం
డు కృష్ణచతుర్దశి నష్టమిని సోమవాసరమ్మున నుపవాసమ్ముండి స
ద్బ్రాహ్మణులకు హిరణ్యాదు లొసంగుచు శివార్చన విధ్యుక్తంబుగ
నొనర్చి యీశ్వరునిం దద్భక్తుల ధనాదుల సంతుష్టిపఱిచి పారణ
నొనర్చి క్రమ్మఱ శివప్రియంకరములైన నిఖిలకర్మవుల హాలాస్యే
శ్వరసన్నిధి నొనర్చి నవనవత్యశ్వమేధంబులు సల్పి యింద్రపార్థి
తుండై శతతమాధ్వరంబు మాని బహుదక్షిణాయుతంబుగఁ బుత్రకా
మేష్టియాగంబు గావించె న త్తఱి మలయధ్వజకృతపూర్ణాహుతిప్రి
వర్ధితయు నంగీకృతయజమానహుతహవిర్భాగయై శివాజ్ఞ నెయిం
దత్తత్ఫలంబుల నిచ్చు నదియునగు పరమేశ్వరపావకాభిధానమూర్తి
వలన మీనాక్షి నిజాంశంబున శ్యామలవర్ణయుఁ గోమలాకారయుఁ
బూర్ణచంద్రాస్యయు నర్ధేందులలాటయు భీతహరిణేక్షణయుఁ
దిలపుష్పతుల్యనాసికయుఁ గుందరదనయు నమృతాధరియు శంఖగ్రీవ
యుఁ గీరవాణియుఁ గీచకసంకాశ భుజద్వయయుఁ గించిదంకురితకు
చద్వయయు సింహమధ్యయుఁ గుంభికుంభ నితంబినియు రంభోరు
యుగయు సరోజనిభ చరణయు దివ్యగంధ మాల్యాంబర ధరయు

లోక మోహినియునగు బాలయై జనియించి మలయధ్వజ సమీపగత
యై యతి విస్మితం గాంచన మాలం గౌఁగిలించు కొని తదంకం బా
రోహించె॥ (క) స్తనములు మూఁడిట్ల వికృతిగఁ । గనుపట్టెడు క
న్యఁ గాంచి, కడువనట మునిం । గిన మలయధ్వజభూపతి । కను ని
ట్టులు సుందరేశుఁ, డంబరవాణిక॥ ౬ ॥ (క) శోకింపకుమీ నీకును।
లోకములకు నధికశుభము,లుం గూర్చుట క । స్తోకమనీషం గాళిక,
నీకూఁతురుగా జనించె,నెమ్మి దలిర్పన్ ॥ ౭ ॥ (క) ఈముదిత త
టాతక యను । నామంబునఁ బొడమె ధవుని, నయనేక్షిత కాఁ ।
గా మూడవ చన్నడఁగును । నీమది సంశయము మాను, నిశ్చితమతి
వై॥ ౮ ॥ (గీ) జాతకర్మాదు లొనరింపు, సత్వరముగ । నని చ
దలనుండి పొడమిన, యభవు పలుకు । విని యుమేశ్వర కారుణ్య,మ
ని తలంచి । యవనిపాలుండు ప్రాజ్ఞుల, నపుడు పిలిచి॥ ౯ ॥ (సీ)
వివిధదానములచే, వేడ్క మీరఁగ జాతకర్మంబు దీర్చి సా, కల్యముగ
ను । గన్నియకుఁ దటాత,క యని నామంబిడె కాంచన మాలయు,
నా కాంతతోడ । నాయదృష్టంబు క, న్యామూర్తియై మదీయాన్వయ
త్రయము భ,వాబ్ధినుండి । యుద్ధరించుటకు లో, కోపకారార్థంబు దు
ష్టుల శిక్షింపఁ, దొడఁగి పుట్టె॥ (గీ) నని వచింపుచు మలయధ్వ, జా
ఖ్య నృపుఁడు । సాదరంబుగ నాకూఁతు, నఖిలభూష । ణాంచిత
ను జేసి కాంచిమో, దాంబురాశి । మగ్నుఁ డగుచుండెఁ గాంచన,
మాలతోడ ॥ ౧౦ ॥ (వ) అట్లు పరమేశ్వరాజ్ఞం జేసి యాదిశక్తి
పాండ్యభూపాలు మందిరంబున నిజాంశంబున జనించి శుక్లపక్షేందు
కళవోలెం బెరుఁగుచుండె ననుటయు నమ్మునులగస్త్యునిం జూచి ము
న్ను దాక్షాయణి శివదూషకుండైన పితం బాసి హిమవంతునకు సుతయై
యుద్భవించె నియ్యెడ నేది కారణంబుఁగా మలయధ్వజునకు నందిని య

య్యానె జెలంగింపు మనుడు ఘటసంభవుం డిట్లనియెం దొల్లి విశ్వావసుం
డను గంధర్వ రాజునకుం గానవిద్యా నిపుణయగు విద్యావతి యనెడు
పుత్రికల్గె॥ (ఉ) బాల్యమునందు నామె మదిం, బార్వతి భక్తియు ని
స్పృహత్వముల్ । లౌల్యము లేకపొంది మృదులంబగు గంధముమా
ని దేహధా । వళ్యము మీఱ భస్మమును , వాంఛ నలంది యమూల్య
రత్నబా । హుళ్యవిచిత్రభూషణము,లోలి ననాదరతం దృజింపుచున్॥
౧౧ ॥ (క) రుద్రాక్షకల్పితములగు । భద్రవిభూషలను దాల్చి, ప్ర
మదంబున ని । ర్నిద్రమనోంబుజ మందున్ । రుద్రాణి న్నిల్పి పూజ,
యూడికఁజేసెన్॥ ౧౨ ॥ (వ) వెండియు నామె మూలవిద్య జపింపు
చు నిరంతరంబు గొండాడుచు దేవీపరాయణయై జ్ఞానివరుండగు జ
నకుం గనుంగొని తండ్రీ నీవార్యుల కార్యుండవు వసుంధరలో మహాదే
వీక్షేత్రం... పెక్కులు గల వందు ముఖ్యతమం బెయ్యది తథ్యంబుగ
నుగ్గడిం... టయు విశ్వావసుండు పుత్రీ శతానందుని వలన నావిని
నది తెల్పె... ము మున్ను క్షేత్రమాహాత్మ్యంబు నిశ్చయించు తలి వి
రించి మేరుమందర కైలాసకాశీశ్రీశైలాదు లొకకడ హాలాస్యం బొక
కడఁ దులయం దిడితూఁచఁగా నఖిలపుణ్య క్షేత్రముల యందు హాలా
స్యం బధికతర మ్మయ్యె నాకారణంబున నయ్యది సిద్ధికరం బయ్యె నం
దునివసించువారికి స్వర్గద్వారంబు సతతంబు వివృతంబై యుండు మీ
నాక్షీపూజార్థంబు రంభాద్యప్సరస లెల్లఁ బురందరు నానతిం గొని ని
చ్చలు నందుఁ దద్దయు నాడుచుం బాడుచు నుందురు తత్తీర్థతీరప్రాసా
దమందుఁ బరశక్తియుఁ బరిపూర్ణయుఁ బరతరయు ననాద్యంతయు జ
గన్మాతయు సచ్చిదానందరూపిణియు స్మృతమాత్రపాపఘ్నియు స
ర్వైశ్వర్యప్రదాయినియు హాలాస్యేశ్వర కరుణామూర్తియు మనోన్మ
నియు మీనాక్షియు నగు నమ్మహాదేవి భక్తాభీష్ట సిద్ధి పొంచె నివసించి

యందు లోకత్రయమ్మున దేవీపీఠమ్ము లనేకమ్ము లున్న వందు నఱు
వదినాలు గుత్తమంబు లందుఁ గదంబవన పీఠంబు ముఖ్యతమంబయ్యెన
చ్చట వసుపూర్ణుండు స్వచ్ఛవిద్యుండు యతీంద్రుండు విద్యాధరుండు పం
చస్వరుండను మత్పితయుఁ గ్రమంబున ముక్తిం జెంది రనుడు విశ్వావసు
వాక్యం బాకర్ణించి విద్యావతి యిట్లనియె ॥ (ఉ) నే నట కేగి యాగి
రిజ, నెమ్మదిఁ దాలిచి మూడు వేళల। న్మానని భక్తి నిత్యముస, మర్చయొ
నర్చుచు నుండి సిద్ధిన । స్యూనముగాను గాంతునని, యున్నత చర్య
ని భక్తియుక్తని । త్యానఘుఁ దండ్రి వేఁడి వెస, నానతి నొందిసము
త్సుకాత్మతన్॥ ౧౩ ॥ (శా) మీనాక్షీశుభదర్శనంబునను నే, మేల్గం
టి నోహూ యటం । చా నారీమణి నెమ్మది న్వగచు చ, జ్ఞాప్తుండు
కౌబేరది । గ్యానోద్యుక్తుఁడు గామనోజవమునన్, హాలాస్యమున్
శంభుసం । స్థానాధీశముఁ జేరెఁ బుణ్యకరమౌ, సం! గింతి కాలంబు
నన్ ॥ ౧౪ ॥ (క) అరయఁగఁ బురుషులకును ద   రమగు
నియమంబుఁ బూని, కామిని సాంవ । త్సరమను   ముం । బ
రిపూర్తిం జేయఁ దొడఁగెఁ, బటుతరభక్తిన్ ॥ ౧౫ ॥ (క) కన
కాంబుజాకరంబున । మునిఁగి వినాయకునిఁ దొలుతఁ, బూజించియు
మా । మనసిజరిపునకు మ్రొక్కుచుఁ । దనతపము ఫలించు పొం
టెఁ, దగఁబ్రార్థించున్॥ ౧౬ ॥ (వ) మఱియు నాక్రొత్తడి దేవీ
సన్నిధిం జేరి మకరందప్లుత ఫుల్లకల్హారధారిణియు ద్విభుజనేత్రయు
రక్తవస్త్రదివ్యగంధమాలికాధారిణియు నగు దేవిని ధ్యానించి యం
తర్యాగవిధంబున నర్చించి తీర్థోదకపూరితంబులైన యష్టోత్తరశ
తఘటంబులచే నభిషేకించి దివ్యగంధ మాల్యాంబర భూషణాదులఁ
బూజించి యనుదినం బష్టోత్తరసహస్రనీలోత్పలమాలిక మీనాక్షీదే
వి కర్పించుచుండె॥ (సీ) ఏకభుక్తంబున, నేకమాసంబును నక్తాశ

నమున నారాతి యొకఁడు । సరవి నయాచితాశనమున, నొకమాస మన్యంబు శాకఫలాశనమునఁ । దిలపిష్టమున నొక్క, నెలయుఁ జాంద్రాయణమున నొక్కమాసంబు, మొనసి పంచ । గవ్యంబున నొకండు, కాండపానంబున నొక్కమాసమును బయోవ్రతమున॥ (గీ) నొక్కటిఁ గుశాగ్రజలమున, నొండు వాయు । వున నొకండు నిరాహారమున నొకండు । క్రమముగా నియమంబునఁ, గడపెఁ బదియు। రెండు మాసమ్ములును మునివృషభులార ॥ ౧౭ ॥ (క) పదుమూడవ నెల తొలి దిన । ముదయమునం దీర్థమందు, నుత్సుకత మెదం । బొదలఁగ మునింగి కాళీ । పదసన్నిధి కరుగుదెంచు, పట్టున సుమయున్ ॥ ౧౮ ॥ (ఉ) బాలత్రివర్షరూపిణివి, భాసురసుస్మిత కోమలాంగియు । నీలశరీర యుల్లసిత, నిర్మలరక్తకువాలపాణిభూ । షాళివిచిత్రభూషితయు, షాభవిలోచనపీతవస్త్రయై । యాలయమందు నుండి గిరిజాత్మజ లేనగ వొప్పుమోముతోన్॥ ౧౯ ॥ (క) వరమడుగు మడుగుమా భా ।౹ మరో యని వచియించి రంగమంటపమునకున్ । సురుచిరగతి నేతెంచిన । వెరగుపడుచుఁ గాంచి యువల విద్యావతియున్॥ ౨౦ ॥ (వ) తద్దయు భక్తి మెయి సాష్టాంగదండప్రణామం బాచరించి యిట్లని వినుతించె ॥ (సీ) ఏదేవి కాదుణ్యా, మిసుమంతదనికిన భోగమోక్షంబులు, పొందు వేగ । నేదేవితోఁగూడి, యీశుండు పంచకృత్యంబు లుజ్వలుఁడయి, తాను జేయు । నేదేవి కళయింత, యిందిరావాణుల కుద్భవస్థలమయి, యొప్పుచుండు । నేదేవి పదమున, నెల్ల లోకంబులు జనియించి వర్ధిల్లి, పొసఁగు షడెడు॥ (వ) నట్టిదేవికి మీనాక్షి, కఖిలమంగ । ళాత్మికకు నమస్కారమం, చాపడఁతుక । మగుడ మగుడను గేల్మోడ్చి, పొగడి దేవి । యాజ్ఞ మెయినిట్లు వేఁడె సహారయగుచు॥ ౨౧ ॥ (మత్తకోకిల) తల్లినీప

తకంజయుగ్మము, ధ్యాన మందున నామనం । బెల్లప్రొద్దుచు నిశ్చలం
బయి, యిమ్ముగావసియించుచే । ఫుల్లపద్మసమానలోచన, ముఖ్య
మైన వరంబు నా । కెల్లరొఁతి వరంబులన్ ఫల,మేమి యున్నది పా
ర్వతీ ॥ ౨౨ ॥ (క) అనివేఁడిన నాకన్నియ । కనిచెం గన్నియగ
నున్న, యాయీశ్వరి నీ । మనము మదీయధ్యాన । మ్మున దిటము
గనుండు నిత్య,ము న్నిక్కముగన్॥ ౨౩ ॥ (క) మగుడం గొండొక
దుర్లభ । మగువరమీ వడుగు మన్న,నగజావాక్యం । బగణితగుణవి
నియిష్ట । మ్మొగి విద్యావతి వచించె, నురు మోదమునన్॥ ౨౪ ॥
(క) ఈరూపంబున నాకుఁ గు । మారికగా నీవుపుట్టి, మఱి యును
దినమున్ । దోరపు ముదముం గూర్పుము । గౌరీ యాలింగ నాది,
కమ్ముల నాకున్ ॥ ౨౫ ॥ (క) పిమ్మట మోక్షము నిమ్మా । య
మ్మాయన శంభురాణి, యపుడుత్తరజ । న్మమ్మునఁ జంద్రాన్వయర।
త్నమ్మగుమలయ ధ్వజాఖ్య, ధరణీశుఁ దగన్ ॥ ౨౬ ॥ (క)
పెండిలియయి, చిరకాల మ। ఖండసుఖముభర్తతోడఁ, గాంచియుఁ
బిదపన్ । మెండైన సుతుల కోర్కెన్ । మండలపతి సేయునట్టి, మ
ఖవరమందున్ ॥ ౨౭ ॥ (సీ) అనలమందు జనించు,నాత్మజఁ ద్రిక
చసంయుతును నన్ గైకొని, యురుముదమున । మలయ ధ్వజునిఁ గూ
డి,మత్కృపాశ్రయమునఁ గైవల్యమును బొందఁ,గలవుమఱియు । సి
వుచేసిన యట్టి,నిరుపమానసుపుత్రపౌత్రప్రవర్ధన,స్తోత్ర మెవరు । జ
పియించెదరు వారి, కపరిమితంబుగ నెల్ల భాగ్యంబుల, నేనుగూర్తు ॥
(గీ) నని యుమాదేవి యాయమ, నాదరించి । గర్భ నిలయంబుఁ
జొచ్చి తాఁ,గన్యమంగ । గౌరి కాంచనమాల కి,క్కారణమునఁ ।
దనయయై జనియించెను, దపసులార ॥ ౨౮ ॥ (వ) అమ్మెయి న
క్కన్నియం బుత్రిగా వగచి నిజవంశోద్ధృతి పొంటె ధనుర్వేదంబు

లోనుగా నెల్ల విద్యలం గఱపి ధన్యుండ నైతి నని భావించుచు మలయ ధ్వజుండు భార్యతో సుఖంబుండి పెద్దకాలంబు రాజ్యంబేలి యవసానంబున నమాత్యసహితుండై, సుతను విధ్యుక్తంబుగ నభిషేకించి యామెకు రాజ్యంబొసంగి దేహంబు పరిత్యజించి దేవత్వ మొందె॥(మ) పిదపం బుత్రులు లేక యుంట సుతయే, పేమిఁ బుత్రుయూక్తంబు గా। నొదవం జేసియు నౌర్ధ్వదైహికముఁ దా,నుద్వేలభాస్వద్యశో । ధ్యుదయంబొప్పఁగ రాజ్యమేలెను సమ,స్తోన్మత్తదుష్టారివా । రిదఝుఁఝూనిలమై తటాతక లస,ఛ్ఛ్రీయుక్తయై నీతిమైన్॥ ౨౯ ॥ (క) ఈనాలవశివలీలను । దానొకపరి విన్నవేగఁ, దనరుచు సిరులన్ । సూనుల నాయుష్మంతుల । మానుగ ముక్తియును బుద్ధి,మంతుండొందున్॥౩౦॥

—(*) ఐదవ లీల, (*)—

(సీ) కమలజాదులకును, గనరాని సోమ సుందరుఁడు లింగమునుండి, తానువెడలి । తనయంశ మునను సుం,దరుఁడయి శంభుండు పేర్మిఁదటాతకం, బెండ్లియాడి । మధుర సుందరపాండ్య,మహీపతియై నట్టిలీలను వచియింతు , లాల సమున । సింహాసనమున నా,సీనయై సౌందర్యరమచేత విలసిల్లు, రాజ్యలక్ష్మి ॥ (గీ) మాడ్కి నవరత్నచిత్రిత,మకుటమునను । జామరంబులఁ బాండుర,చ్ఛత్రమునను । వెలయుచుండెను నిండిన, కొలువునందు । గన్యకతటాతకాఖ్య య,క్కాలమందు ॥ ౩౧ ॥ (చ) సతతముఁ గార్యదక్షులగు, సత్సచివాదులతోడ శిష్టసం । తతిని భరించి దుష్టుల మ,దంబడఁగించుచు నీతియుక్తన । మ్మతిమహి నేలుకన్నె యుస,మానవు జవ్వన మందిచింతపైఁ । గతిపయువత్సరంబులకుఁ, గాంచనమాలను గాంచి యిట్లనున్॥ ౩౨ ॥ (ఉ) ఎప్పుడుభర్త గల్గుమఱి, నెప్డువికారకుచం బడంగు నా । కెప్పుడుకోర్కె దీఱఁగల, దిచ్చోటనే వసియించి యుంటచే । నెప్పటి కే

నితీఱదు మ,దీప్సితమేసిఁ కదిగ్జయచ్ఛలం । బొప్పఁగసంచరించుటయు, యుత్తమకృత్యము తల్లిరూఢిగన్॥ ౩౩ ॥ (గీ) అని తటాతకరథ గజ,హయసువీరభటపతాకినితోఁ గూడి, పట్టుజవంబు । గలుగు వెళివాజులనునాల్గు, గట్టిమీను । సిడమున వెలుంగు తేరు న,ప్పడఁతి యెక్కె॥ ౩౪ ॥ (క) మేరువును జుట్టి క్రమ్మరు । సూరుఁడుత మమడఁ చుమాడ్కి,సుదతి జయించెన్ । ఘోరవనాద్రులచేఁ జొరఁ । గారానిపురంబులెల్లఁ, గడుమ గఁటి మిచేన్॥ ౩౫ ॥ (సీ) ఆయాయి దేశాధి,నాయకు లొసఁగిన నవరత్న నిచయంబు, వివిధతురగ । వారణంబులఁ జిత్ర,వాసస్సులను గంధవస్తువ్రలను రస, వంతములగు । దివ్యవస్తువులను, భవ్యసర్వో పాయనములఁ దటాతక, ప్రమదమునను । గయికొని ధనధాన్య, కాంచ వాంచితనిజ రాజ్యమ్మునకుఁ జుట్టు, రమ్యమైన॥ (గీ) సాలముగఁ జక్రవాళాద్రి,సల్పి లోక । పాలుర జయింపఁ బూని యుం,బరతలంబు । నఱుముకొనుచుఁ బంచాక్షరి, నెఱిఁ బఠించి । తనదు మూకను వీక్షించి,దాని కపుడు ॥ ౩౬ ॥ (గీ) అవ్యయపరాక్రమంబును, దివ్యదృష్టి । ఖేచరత్వమ్ము నొడఁ గూర్చి, కెరలి తొలుత । విబుధనాథునివీటిని, వేగముట్టి । డించి తెఱగంటులను దద్ద,డేలుపఱిచె ॥ ౩౭ ॥ (చ) భయమున నింద్రుఁ డాయుధముఁ, బత్రమునుం ద్యజియించి ప్రొక్కి తా । రయమునఁ గామ ధేనువును, రాజితకల్పనగంబు దేవర । త్నయుతను మాలనిచ్చిన ము,దంబునఁ జేకొని యోర్చెఁ బావకుం । గయికొనె నాతఁడిచ్చు తుర,గంబులహస్తులఁ గాంచనాదులన్॥ ౩౮ ॥ (ఉ) అంతఁ గృతాంతపట్టణము, నాయత తేజమునన్ జయించి య । త్యంతవినీలపట్టవిక్ర, తాంశుకశోభిత రత్నజాలకం । బంతకుఁడీయఁ గైకొని ర,యంబున నైర్ఋతినప్పతిన్న భ । స్వంతుని గుహ్యకేశ్వరుని, జన్యమునం గెలిచెం

క్రమంబునన్ ॥ ౩౯ ॥ (క) ఆలోకపాలు రందఱు । నాలోకేశ్వ
రికిభీతి, నర్పించిన యా । యాలోకనీయ వస్తువు । లాలో కించెను
గృహపాక,టాత్మముచేతన్ ॥ ౪౦ ॥ (సీ) కైలాసమధ్యశృం, గస్థము
శంకరాధిష్ఠిత తేజోవ, తీపురేమును । గాంచి తటాతక, గజరథాశ్వ
పదాతికాళితో వెలికోట, నటిని యచాట । సంరక్షకుల నోర్చి, స
కలసాలంబుల లోఁగొని గణముల, బొచ్చు వఱిచి । యభవ తుల్యాప
రాక్ర,మాంచితుఁడయి తొలి కోటమోసల నుండి, కోపుమీఱు ॥ (గీ)
నందికేశుఁ దటాతక,నారసములఁ । బఱపి యోడించి యమ్మొయిఁ,
బయన మగుడు । నతిదయాళువు నీపవ, నాలయుండు । తనదు నం
శంబు మెయి లింగ, తలము వెడళ్ళి ॥ ౪౧ ॥ (సీ) తప్తకాంచనతు
ల్య,తనుయష్టిరమ్యుండు రవికోటి తేజోవి, రాజితుండు । సౌందర్యసా
గర,సంభూతసంపూర్ణ చంద్రబింబసమాన,సస్మితాస్యుఁ । డాజాను
బాహుఁ డ,త్యాయతోరస్కుండు మకుటాదిభూషణ,మండితుండు ।
షోడశాబ్దాకార,సుందరుం డవిరత గంధమాల్యాంబర,బంధురుండు ॥
(గీ) గానయి వృషధ్వజాంకంబు,గల విమాన । మెక్కి నీపవనేశ్వ
రుఁ, డెవ్వరికిని । గానరాక తటాతకా,కన్యఁ బెండ్లి । యాడు త
లఁపున నద్దేవి, ననుగమించె ॥ ౪౨ ॥ (వ) అమ్మొయి నెందెందక్క
న్నియజయార్థంబు బరిగెడి నందందు హాలాస్యనాథుం డరుగుచుండె
నంత గణనాయకుం డగు నందీశ్వరుండు శంకరసన్నిధిం జేరి తనద
గుపరాభవంబు విన్నవింపం దొడంగుడు నదృశ్యతఁ బాసి మహాదే
వుం డతనికిఁ బ్రసన్నుం డయ్యె నందీశ్వరునితోడఁ గైలాసతట వాసు
లగు గణనాయకులు రక్షింపు రక్షింపుమని యాచించు శంభుపాదం
బులం బడి కృపానిధీ త్రికుచంబుల కన్నె యొకతుంక సాయుధయై
మమ్ములఁ గారించుచున్నది మీపాదమ్ము నచ్చిన వారము తోడ్తోఁబ్రో

వృమా యని ప్రార్థింప వారికి సుందరేశుం డిట్లనియె॥ (క) మీరు
ఊక యుండుఁ డేనా । ధీరను గన్నియను గెల్తు, దిటముగ ననుచున్।
వారలకభయం బొసఁగి సు । ధారోచిమ్మఁ గుటుఁ డవలఁ,దత్పరమతి
నై॥ ౪౩ ॥ (ఉ) పోయి తటాతకం గనుచు,భూరిముదంబునఁ జా
పధారినై । యాయుత తేజుఁ డుండె నవు,డాతనిఁ జూడఁగ నామె
కున్ మహో । మాయముగా నడంగె నదు,మంగళమూడవ చన్ను వింజ
మా । తోయధియం దడంగు క్రియఁ, దోడి జనంబుల కెల్లఁ జిత్రమై ॥
౪౪ ॥ (సీ) వెనువెంటఁ జనుదెంచు, తనమంత్రి సుమతినాఁ జనువాఁ
డు చెవిఁజేరి, సరసభణితిఁ । దల్లియీతఁడె నీకు, ధవుఁడుగాఁ గలఁ
డన విని తటాతక కడు, విస్మితయయి । యత్యంతసుందరా,యతవి
లోచను మృగాంకాస్యుని సుందరేశాభిధాను । సురుచిరబాహుని,
షోడశాబ్దవయస్కు-సోమావతంసుని,శోభనాంగుఁ ॥ (గీ) గాంచిలో
భితమై తన,కరములందు । నున్నశరచాపములఁ గ్రింద, నుంచి యధిక।
లజ్జచే నతవదననై, లలననిలువఁ । గనికదంబవనేశుఁడి,ట్లనియె నవు
డు॥ ౪౫ ॥ (క) అనవద్యాశేషాంగీ । నినుఁ బెండిలియాడు నిచ్చ, నె
లకొనియెను నే । మనుకొని వచ్చితిఁ దద్విధి । కొనరుపు మీవాను కూ
ల్య,మోశఫరాక్షీ ॥ ౪౬ ॥ (క) అన విని మలయధ్వజరా । ట్తనయ
యు యుక్తంబుగాఁగఁ, దానిట్లనియెన్ । మునివంద్యపాండ్యదేశం।బు
న మధురాహ్వయ పురంబు, పొల్చును ఘనమై ॥ ౪౭ ॥ (గీ) అచట
నాతల్లి మలయధ్వ,జాంబుజాక్షి । దుష్కరతపోధనాన్విత, దురితదూ
ర।యున్నయది తదనుజ్ఞఁ గై,కొన్నపిదపఁ । బడయఁదగు నన్ను నీకు
నో,పరమపురుష॥౪౮॥ (వ) అని యిట్లకన్నియ వేఁడుటయు సుందరే
శ్వరుండు మలయధ్వజు పుత్రికిట్లను నేఁటికెనిమిదవనాఁట సోమవారంబు
న భవన్మాత యనుజ్ఞవడసి నిన్నుఁ బెండ్లి యాడెద మధురకుం జనుమని

పంచిశంకరుం డంతర్హితుం డయ్యె॥ (మ) వికృతోరోజ మడంగుటన్
మగఁడు గా, విశ్వేశ్వరుం డాట మ । త్సుకృతంబంచుఁ దలంచి కన్య వ
డినా, త్సుక్యంబు మీఱంగ స్వ । ర్ణకృతాగార విచిత్ర మైనమధురా,
రాజత్పురిం జేరి యా । త్మకృతోదంచిత కార్య మజ్జననికిం,దాఁ దెల్పెఁ
దోడ్తో డుతన్ ॥ ౪౯ ॥ (సీ) సంతుష్టి నొందు కాం,చనమాలతోఁ
గూడి సచివో త్తములఁ బిల్చి, సకల రాజ । వరులకు లేఖ్యము,ల్వ్రా
యించి యమ్మెయిఁ బానీయశాలలఁ, బరఁగఁ దీర్చి । వానినెల్లఁ గువా
ల,వనజాతముల నారికేళరంభాదివృ, క్షాళిచేత । నురు వితానముల
చే,నోలి నలంకృతి సేయించె క్షణమునఁ జిత్రముగను॥ (గీ) శతమ
ఖునను జ్ఞఁ గల్పభూ,జాతసమితి । నద్భుతానర్ఘ మణిభూష, ణాంబ
రాది । కముల నొడఁగూర్చె నట్లన, కామధేను । వొసఁగె దధిఘృ
తమధుముఖ,రసములెల్ల॥౫౦॥ (గీ) ఇట్లు సంభారములనెల్ల, నెలమిఁగూ
ర్చి । కాంతు రాకకు సుముహూ ర్త,కాలమునకు । నెదురుచూచుచు
మలయధ్వ,జేశు తనయ । మధురలో నొక్క దివ్యహ,ర్మ్యమున నుం
డె॥౫౧ ॥ (వ) ఇట్లు ప్రతిద్వారంబు తోరణంబులచేఁ బూర్ణకలశంబుల
చే మహైశ్వర్యసంయు క్తమంటపమ్ములచేఁ జిత్రధ్వజమ్ములచే ముక్తా
ధామవితానమ్ములచేఁ గలయం గై సేయం బడి మంగళాలయంబునా
నొప్పు మాడువునం దక్కన్య సుఖంబుండు నంత॥ (మ) సుముహూ ర్తం
బటు రాఁగ నీపవనిలో, శోభిల్లు నీశుండు ది । వ్యమహాభూషణ భూ
షితంబయిన క,ల్యాణాహ వేషంబు దా । నమరం దాలిచి రాజతా
చలనిభం, బౌనంది పై నెక్కి లో । కము లెల్లం గొనియాడ నిజామరవధూ,
గానంబులు న్మీఱఁగాన్॥ ౫౨ ॥ (సీ) మణివికారములైన, మకుట
దండంబుల నొప్పెడు వెల్లని, గొప్ప గొడుగు । కుండోదరుఁడు ప
ట్టుకొని రాఁగ ముందర వేయిమొగంబుల, వింత గాను । వేయిశం

ఖంబులు, వివిధవాద్యములును గుణముగా నూఁదంగ, గణపతీంద్రుఁ డ
యినట్టి కుంభోదరాఖ్యుఁడు శూలంబు చేఁబూని తనవెన్కఁ జేరి న
డువ॥ (గీ) శంకుకర్ణాదిగణపులి ర్వంకలందు । స్థూల కర్ణాది
భక్తుల తోడఁ గూడి । కొలువ వెలలేని వేడుకల్ కొల్లగాఁగ । లీ
ల వెంచేసె మధురకు శూలపాణి॥ ౫౩ ॥ (క) నలువయు వాణియు
తుఁడై । సలలితమగు హంస నెక్కి సంయమివరమండలములతో
నేతెంచెను । వలిమల యల్లునికి నగు వివాహంబునకున్॥౫౪॥ (క)
హరుఁ డంపిన శుభలేఖలు । హరి చూచి ప్రమోదమంది యతివే
గమునన్ । గరుడారూఢుం డగుచు ను । సిరితో విచ్చేసె నపుడు
శివుసన్నిధికిన్॥౫౫॥ (క) అచ్చరలు దిక్పతులును వి । యచ్చరులు
నులోనుగాఁగ ననుగతి సేయన్ । వచ్చెను మధురాపురమున । క
చ్చెరువుగ దేవభర్త యంగనతోడన్ ॥ ౫౬ ॥ (క) మేరుముఖగిరు
లు నేడగు । వారినిధులు ద్వీపములును, వరనదులును సొం । పా
రునదములుఁ జరాచర । వారములును వేగరూపవంతము లగుచున్॥
౫౭॥ (క) కానుకలు గొనుచు భక్తిన । సూనకుతూహలము మీఱ
నాగి నేతెంచెన్ । మాని వరులార యపుడీ । శానుని కల్యాణ మహ
ము సందర్శింపన్॥౫౮॥(శా) ఆవేళ న్నవరత్నపూరితములై, యందం
బులై చూడ శో । భావాసంబులు నైన కాంచనలసత్పాత్రంబులం గొం
చు రా । జీవాత్ములు మిగూడి శోభనములం జిత్రంబు గాఁ బాడుచున్ । బ్రావీ
ణ్యంబున వచ్చిరచ్చటికి గీర్వాణుల్ దమ న్మెచ్చఁగన్॥ ౫౯॥ (క) హరుని
వివాహంబునకై । యరుదెంచిన దేవమునిచయంబుల చేతన్ । బరి పూ
రితమై యొప్పెను । ధర మధురాపురము చూడఁదగి చిత్రముగన్ ॥ ౬౦॥
(వ) అట్టియెడ రాణియగు తటాతకాదేవి శాసనంబున మధురం జేరియు
న్న యశేష రాజన్యులు నిజమంత్రులం గూడి॥ (సీ) సాంబున కెదురేగి,

సాష్టాంగముగ మ్రొక్కి సకల దేవాళిని, సత్కరించి । శంభుని దేవతా
సహితునిఁ దోడ్కొని పురము ప్రదక్షిణ, పూర్వకముగఁ । జేరినయంత నా
శివుని పైసుమవృష్టి గురిసిరి దేవత, లుత్కర్మి మీఱ । గిబ్బ తేజీ డిగ్గి, గిరిశుం
డునరుదీశు కై దండగొని లీలఁ, గక్ష్య లెల్లఁ॥ (గీ) గడచి నవరత్నకాం
చనకలిత మగుచుఁ । జిత్రవర్ణాంశుకంబులఁ, జెలఁగునట్టి । వేదికో
పరితలమున, విశ్వనాథుఁ । డపుడు గూర్చుండె సంతోష, మతిశయి
ల్ల ॥ ౭౧ ॥ (వ) తత్సమయంబునం దత్తటాతకా దేవి తల్లియగు
కాంచనమాల పరమానందంబున నమ్మహాదేవు దర్శించి తపోనిష్ఠుల
కుంగనఁ గానివియుఁ గటకనూపురాలంకృతంబులునగు తత్పదకంజం
బులు పన్నీటం గడిగి సుగంధం బలంది నవరత్నమ్ములచేఁ గనకకుసు
మంబులచేఁ బూజించి నివ్వాళులెత్తి కుంకుమోదక మిళితంబులగు న
మూల్యమౌక్తికంబుల దేవదేవుని పదంబుల సమర్పించి ప్రణమిల్లి స్వా
మీమీరు నాకూఁతుం జేపట్టి పాండ్యదేశాధీశ్వరుల యఖండభూమండ
లంబు రక్షింపుఁడని సోమసుందరునిఁ బ్రార్థింప నద్దయాళువు చిఱున
గవొలయ న్మెయికొని కెలంకులనున్న కమలాసనకమలాకాంతులు కై
దండయొసంగ నంతఃపురంబు ప్రవేశించి మంటపోత్తమమందు నవరత్న
చిత్రితమహారజతమయసింహాసనంబునం దాసీనుండై యచ్చరలు సలు
పుగొండ్లి విలోకించుచు బృందారకబృందస్తూయమానుండు నారదప్ర
ముఖమునీశ్వరగీయమానుండునై నేత్రోత్సవకరుం డయ్యెనవ్వేడ సర
స్వతీదేవియు మహాలక్ష్మియుఁ దటాతకను స్నానంబు సేయించి యలం
కరించి సోమసుందరుని వామభాగంబునం జేర్చిరి పరమేష్ఠియుఁ బరమే
శ్వరానుజ్ఞచే వైవాహికహోమం బొనర్చె నంతఁ గాంచనమాల క
లశోదకంబున ధారఁబోయ సర్వలోకాదిమంగళంబగు మాంగల్యంబు
నసమంత్రకంబుగ శంభుం డత్తటాతకాగళం బలంకరింపన త్తఱి దేవిపు

ష్టితలతమాడ్కి విలసిల్లెనంత లాజహోమాసప్తపదంబులు క్రమంబు
నసీశ్వరుండొనర్చె నవ్వేలఁ గుంకుమపంకలిప్తమౌక్తికంబులతో దేవము
నిబృందమ్ము లాశీర్వదింప విరాజిల్లి మధురాపురనాయకుండు కళత్రపు
త్రమిత్రాదిసమన్వితులగు కమలనాభ ప్రముఖుల కమూల్య దివ్యాంబర
భూషణంబులును దుర్లభంబులగు వరమ్ములునొసంగి వారలం బనిచి ॥
(సీ) అభవుఁడు లోకభాగ్యంబునఁ బాండ్యేశుఁడయి కువలయమాల,
నవలఁ ద్రోచి । నీపప్రశాంతక, మాపురుషుఁడు దాల్చె విడిచికపర్దం
బు,వివిధరత్న । ఖచితకిరీటంబుఁ, గాంతిమైఁ దాల్చెఁ జర్మాంబరంబు
నువీడి,యమలదివ్య । వస్త్రముఁ గట్టెను, వ్యాళభూషణముల మాని
కాంచనమణి, మయములైన॥ (గీ) భూషల ధరించె వాత్మీయ, భూతి
మాని । గంధమునలందె వృషభాంక,కలితకేత । నాంబరము ద్రో
చిపుచ్చి మీ,నాంచితాంకుఁ । డగుచు విలసిల్లుచుండె హా,లాస్యవిభుఁ
డు॥ ౬౨॥ (సీ) ఎవఁడేనియిటఁ బృథి,వీశుఁడుగా భాగ్యవశమున నగునే
నివాఁడు శంభు । లింగార్చచేతన, భంగసుఖంబును నెఱసెడినని మ
ది,నిశ్చయించి । సోమసుందరుఁడు పాం,డ్యోర్వీశ్వరుం డతిపావనం
బునునబ్జ,భవుని తాన । మగుమధురాపురి, మధ్యభాగంబున జగదుప
కారక,స్వాంతుఁ డగుచుఁ॥ (గీ) బశ్చిమాభిముఖంబుగా,భవ్యమైన ।
యిష్టదేశ్వరలింగంబు, నిలఁ బ్రశస్తి । గాంచి విఖ్యాతముగఁ బ్రతి,
ష్ఠించిపూజ । సేసె సురనరబృంద ము,ల్లాసమొంద॥ ౬౩॥ (వ) అట్లు
తటాతకోద్వాహం బెద్దినంబుననయ్యె నద్దినంబె యభీష్టదేశ్వరంబనులిం
గమ్ము శంభుండు ప్రతిష్ఠించె శ్రీహాలాస్యేశ్వర, సంజ్ఞికంబయిన యాత్మీ
యమూలలింగంబున కెట్లట్లు మహాత్మ్యవాదు లీలింగంబునకుం బ్రాన
ర్పించె॥ (క) దేవాదిస్థాపితలిం । గావళి మహిమంబు పెద్ద, యనఁబ.
డునుమహా । దేవస్థాపితలింగకు । భావమహ మహిమంబు నెన్న,

హరుఁడెతగుఁగదా॥ ౭౪॥ (క) యిచటనభీష్టదలింగ। ప్రచురమహిమ గలదఁటంచుఁ, బరికింపుచునే। యచలాత్ముఁడు సేవించెడి। నచిరంబుగ నొందునాతఁ, డఖిలేష్టంబుల్॥ ౭౫॥ (క) వినువారలు భక్తింజది। వినవారలు ఘోరములను,విడిచి సుగంబుల్। గనువారమ్యోద రిదిశం। భునిమైదవలీలభక్త, భూషణులారా॥ ౭౬॥

—* ఆ ఖ వ ళీ ల. *—

సీ॥ పతిలచేసుంద, రేశుండు సచ్చిత్సుఖాత్ముండు నీపవ,నాలయుండు। ప్రథమభూతంబయి, పరికించువారికి భోగమోక్షంబులఁ,బేడుకు నదియు। నైనట్టి నిజపర,మానంద తాండవం బాదరణమునమహాత్మ తగల। వ్యాఘ్రపాదాదిభ,క్తావళికిం జూపె నాలీలమీకు స,మగ్రముగను॥(గీ) దెలిపెదను వినుఁడవధాన, ధీయుతముగఁ। దాపసేశ్వరులారయం, చీపగిదిని। గలశభవముని వచియింపఁ, గాఁ దొడంగె। సరసవినువారికెల్ల న,చ్చెరువుదోఁప॥ ౭౭॥(క) పరిణయము గాంచవచ్చిన। తరణిసుధాభానువంశ, ధరణీశులుభూ। సురులును దాపసవరులును। సరసాత్ములు నన్యనృపతి,జనమునుమఱియున్ ॥౭౮॥(చ) ఇతరబుభుక్షితుల్మధుర, నింపగుమంటపపఙ్క్తులందు శో। భితమతి నుండనర్హుఁడటు, పెల్లుగనంబరమధ్యగుండు గా। శితిగళునాజ్ఞ నెల్లనృపసింహులు కాలికకృత్యముల్ సమా। ధృతినొనరింపఁగా నరిగి,హేమసరోజినిచెంత కావలన్॥౭౯॥(గీ) మంత్రయుతమైన యాగ్నేయ,మజ్జనంబు। సలిపిదేవాదులను గుశా,క్షతలసతిల। నీరములచేత నెంతయు,నియతి మీఱఁ। దనిపి తీరస్థవిఘ్నునా,థునికి మొ్రొక్కి ॥ ౮౦ ॥ (వ) మఱియు వారు మీనాక్షిదేవికి హాలాస్యస్వామికి భూపాలదేవతకు నెఱంగి తదనుజ్ఞ వడసి భోజనమంటపంబున కేగి రంత॥ (సీ) శంభుభక్తుఁడు పతం,జలి యనువాఁడప్పు డాత్మమిత్రుండగు,వ్యాఘ్రపాదుఁ।